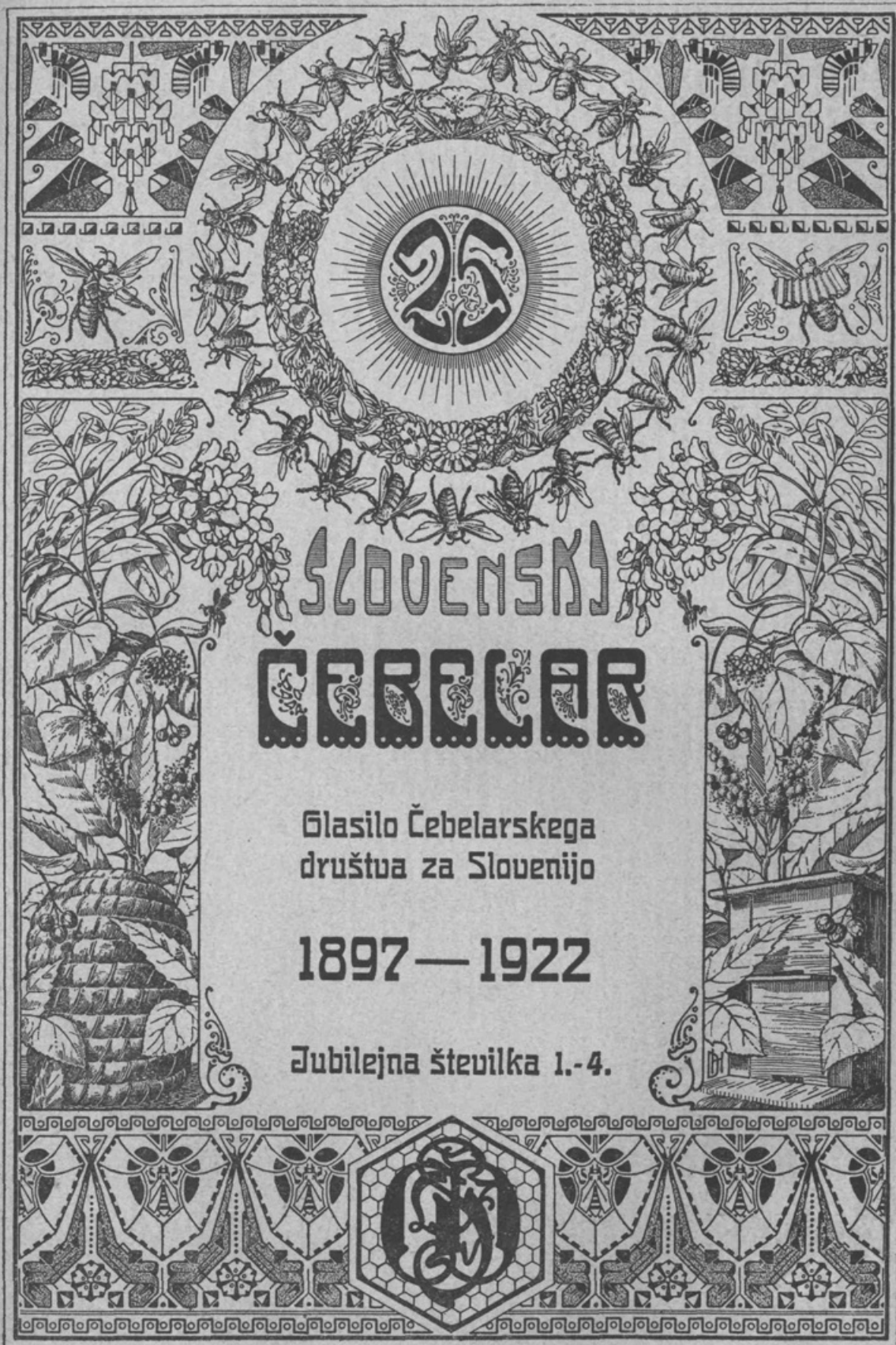

SLOVENSKI
ČEBELAR

Glasilo Čebelarskega
društva za Slovenijo

1897—1922

Jubilejna številka 1.-4.

Vsebina:

Dvajset peto leto. (Urednik)	1
Zgodovinske črtice o spodnještajerskem čebelarstvu. (Iv. Jurančič)	13
Zgodovinski podatki o čebelarski organizaciji na Goriškem. (Fil. Podgornik)	15
Čebelarstvo na Koroškem. (P. Močnik)	16
K proslavi dvajsetpetletnice »Slov. Čebelarja« (J. Virijent)	18
Spomini. (Peter Pavlin)	19
Vzgojna plat čebelarstva. (Andrej Kalan)	21
Ne prezirimo ga. (Jan. Strgar)	25
Ali si čebelar? (Fr. Lakmayer)	27
Napredek v čebelarstvu in učiteljstvo. (A. Likozar)	28
Čebelar na plan! (A. Piki)	29
Nekaj besed o čebelarskem potovalnem pouku. (L. Černej)	30
Čebela zdravica. (Mate Hafner)	31
Najboljši panj. (Henrik Peternel)	32
Sirovi sladkor. (Fr. Lorber)	36
Prisilno razmnoževanje čebelnih družin in omejitev rojenja. (I. Kosi)	38
Čebelarjem, ki delajo na med. (M. Vidmar)	40
Pesem o trotu. († Papler)	42
Dopisi:	
Z Ljubljanskega barja. (Fr. Črnagoj)	44
Našim podružnicam. (J. Babnik)	45
Iz Amerike	46
Iz slovanskih in drugih pokrajin:	
Čebelarstvo na otokih v severni Dalmaciji. (P. Zahija)	47
Kotiček za strica Matijca:	
Kako sem izplačal tatu	49
Naše opazovalnice. (Jos. Verbič)	51
Listek:	
V smrtnem strahu. (Mihael Levstik)	53
Gustav Budiegicki in štev. 13. (Fr. P.)	56
Vesti iz podružnic	58
Drobiž	63

Vosek

Čebelarsko društvo za Slovenijo bo v prihodnje samo izdelovalo umetne medstene in potrebuje v ta namen večje množine voska. Vsak čebelar, ki mu je na tem, da čebelarstvo prospeva, naj proda svoj vosek društvu, da bo dobil pri društvu pravilno izdelane medstene, ki bodo brez tuje primesi, in katerih se čebele ne bodo branile. Vosek je oddati pri društvenem blagajniku v Jugoslovanski knjigarni, ki plača za kilogram čistega voska, ako se dostavi ali pošlje brez stroškov po K 120— za kilogram.

Kdor proda ali oskrbi vsaj 10 kg voska dobi na željo poleg denarja tudi poleg omenjeno iz starih letnikov »Slov. Čebelarja« sestavljeno zbirko (okoli 50 števil) brezplačno.

Cene čebelarskih potrebščin, prav posebno onih iz pločevine in železa rastejo z ogromnimi skoki. Cene našega cenika so torej neobvezne in veljajo za posamezne predmete samo, dokler je kaj stare zaloge. Kakšne bodo cene, ko poide ta zaloge, je negotovo, gotovo pa je, da nižje ne bodo.

15 kranjičev z mladimi maticami proda Ant. Ilovár, čebelar Kleče št. 17, p. Dol pod Ljubljano. Cena po dogovoru.

Stari letniki

Slovenskega Čebelarja

so vsi brez izjeme razprodani. Na zahtevo naših članov pa smo sestavili iz posameznih števil razprodanih letnikov zbirke, katerih vsaka obstoji iz približno 50 različnih števil. Taka zbirka obsega za vsakega čebelarja zanimive in poučne članke in mu bo nudila mnogo prijetnih ur na klopici pred čebelnjakom. Zbirka obstoječa iz približno 50 števil velja samo 24 Din in se dobi pri blagajniku Čebelarskega društva v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Kupim več A.-ž. in eksport

panjev

s čebelami in praznih ter pravilni Langstrothov ameriški, ali tudi zamenjam za pločevinasto točilo. Ponudbe z navedbo najnižje cene na Jože Bradač M. Leše št. 8, p. Krka pri Stični.

Naprodaj imam

20 panjev kranjičev z mladimi maticami in

20 praznih panjev naokvirje, 22 okvirjev 13 krat 30 cm.

Ivan Soklič, Zalag pod Sv. Trojico, pošta Dob-Krtina.

Cena po dogovoru.

GLASILO ČEBELARSEKGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI.

Letnik XXV.

V Ljubljani, dne 15. marca 1922.

Štev. 1.-4.

Dvajset peto leto.

Urednik.

Res je res, Resnico samo čisto
vselej piši vestni zgodovinar!
Ne na levo gledaj, ne na desno!
Kaj vrstniki menijo, ne baraj!
Kaj potomci poreko, ne maraj!

Pater

»Slov. Čebelar« 1904.

I. Splošni pregled društvenega delovanja.

Osmi november leta 1897. je rotni dan Slovenskega čebelarkega društva.

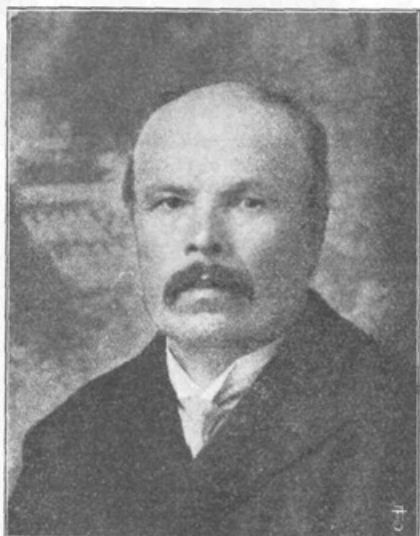
Po inicijativi tedanjega ravnatelja Kmetijske družbe in sedanjega njenega predsednika g. Gustava Pirca in po prizadevanju staroste slovenskih čebelarjev g. Petra Pavlina in nekaterih drugih ljubljanskih čebelarjev je sklicala Kmetijska družba na ta dan čebelarski shod, na katerem se je sklenilo ustanoviti čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko s sedežem v Ljubljani. Določila se je članarina 1 goldinar na leto in sklenilo izdajati strokovni list, ki naj bi izhajal vsak mesec in ki naj bi ga dobivali člani zastonj. Tajništvo Kmetijske družbe je prevzelo nalogo, da izvrši pripravljalna dela, predvsem, da oskrbi društvena pravila in sprejema člane.

Prvi občni zbor se je vršil 24. januarja 1898 v pisarni Kmetijske družbe. Udeležilo se ga je 30 članov. Potrjena pravila so se vzela na znanje, obenem se je na predlog g. Jos. Murze iz Krapjega na Štajerskem sklenila izprememba pravil v tem smislu, da se bodo lahko snovale podružnice po vseh slovenskih deželah. Za prvega predsednika je bil izvoljen navdušen čebelar profesor teologije in ravnatelj Marijanšča g. dr. Frančišek Lampe, za podpredsednika ravnatelj Kmetijske družbe g. Gustav Pirc, za odbornike pa gg. nadučitelj Frančišek Rojina, čebelar Peter Pavlin in bogoslovec Rado Grmovnik. Na tem občnem zboru so se potrdili sklepi pripravljalnega občnega zbora z dne 8. novembra prejšnjega leta, in sicer predvsem izdajanje strokovnega društvenega glasila, ki naj se imenuje »Slovenski Čebelar«. Uredniški posli so se poverili g. Frančišku Rojini, ki je bil takrat nadučitelj v Šmartnem pod Šmarno goro.

* * *

Prva odborova seja je bila dne 27. januarja istega leta v pisarni Kmetijske družbe. Predsedstvo je prevzel dr. Frančišek Lampe, tajnikom in blagajnikom

je bil izvoljen R. Grmovnik, uredništvo je prevzel F. Rojina. V tej seji se je sklepalo o preureditvi društvenih pravil, ki se je pa izvršila šele dve leti pozneje.

Čebelar Peter Pavlin.

Kmalu po tej seji je izšla 1. številka »Slovenskega Čebelarja«.

To so torej suha dejstva o začetku našega društva. Oče njegov je brez dvoma sedanjí predsednik Kmetijske družbe za Slovenijo g. Gustav Pirc. Kumovali so pa gg. dr. Frančišek Lampe, Peter Pavlin in Frančišek Rojina. Poleg g. Pirca si je stekel pri ustanovitvi društva največ zaslug Peter Pavlin, ki čebelarji že 51 let in je že davno pred ustanovitvijo društva pod vplivom slavnega Amerikanca Franka Bentona vpeljal v svoje čebelarstvo premakljivo delo z veliko mero.

»Vsak začetek je težak« — pravi urednik Rojina v članku »Ob sklepu I. letnika Slovenskega Čebelarja«. Pravzaprav je bil prvi začetek razmeroma lahek in vesel. Nepričakovane težkoče so se pa pojavile sredi prvega leta. Lahkomiselni blagajnik je stegnil roko po skromnem društvenem premoženju. Malo, malo je manjkalo, in dete bi bilo zamrlo že v zibeli. Rešila sta ga njegova roditelja in pa žilava vztrajnost in požrtvovalnost njegovih prijateljev.

Kljub hudi krizi je štelo društvo koncem prvega leta blizu 400 članov. Društvena bilanca je izkazovala le neznamenit primanjkljaj.

Dvajsetštiriletno društveno delovanje prav lahko delimo na pet dob, ki jih označujejo smeri društvenega napredka in pa svetovni politični dogodki v drugem desetletju tekočega stoletja.

1. Porodna doba (1898—1904).

Že dokaj let pred ustanovitvijo našega društva je jelo tudi v Sloveniji vstajati čebelarstvo iz svojega mrtvila. Baron Rothschild je začel čebelarstvo trgovino. Njemu se je pridružil Ambrožič. Oba sta seznanila ves čebelarski svet z našo čebelo. Izven trgovskih krogov se je pojavil pa le tu in tam kak navdušen čebelar (župnika Porenta in Sumper), ki mu je slučajno prišla v roke ta ali ona nemška čebelarska knjiga, iz katere si je pridobil vsaj najvažnejše pojme o racionalnem čebelarstvu s premakljivim delom. Toda niti posameznik, še manj pa je imela splošnost od tega kako znatno korist. Preprosto kmečki čebelar je deloma vedno bolj opuščal čebelarstvo, ali pa je čebelaril po svoji stari navadi dalje, nevedé za novo-

Dr. Frančišek Lampe, prvi predsednik.

dobno gibanje na tem polju. Ko je društvo zastavilo s svojim delovanjem, je bila opaziti splošna neorientiranost tudi med izobraženimi čebelarji, zlasti z ozirom na

mobilni panj in racionalni način čebelarstva. Poskušalo se je sicer na razne načine mobilizirati naš kranjski panj, a uspehi so bili malenkostni. Edini Peter Pavlin je s svojim »pavlinovcem« dosegel vsaj nekaj. Njegov panj se je precej razširil po Ljubljani in okolici. Šele čebelarско društvo je zasejalo med slovenskimi čebelarji idejo racionalne mere, racionalnega panja in racionalnega čebelarskega obrata.

Umevno je, da tudi društvo prva leta ni moglo stopiti na plan s kakim enotnim dovršenim programom. Najprej je bilo treba slovenske čebelarje zainteresirati za racionalno čebelarstvo s premakljivim delom in širiti splošno čebelarsko vedo. In to svojo nalogo je društvo umelo in od prvega početka dosledno izvrševalo potom svojega društvenega glasila. Lepa vrsta navdušenih pa tudi izkušenih starejših in mlajših, izobraženih pa tudi preprostih čebelarjev se je zbrala okrog urednika Frančiška Rojine in polnila leto za letom predale »Slovenskega Čebelarja« s tečno čebelarsko hrano. S kakim zanimanjem in veseljem smo prebirali urednikove, Likarjeve, Kurbusove, Jurančičeve, Žnideršičeve, Lakmayerjeve, Bukovičeve, Patrove, Lapajnetove, Črnaogojeve in raznih drugih sotrudnikov članke, to moremo presoditi le tisti, ki smo od prvega početka neprestano zajemali iz tega neizčrpnega vira teoretične in praktične čebelarske vede. Kako navdušene čitatelje je imel »Slovenski Čebelar«, se vidi iz tega, da je bilo takoj polno pritožb, če se je list kak mesec le količikaj zakasnil.

Posebno značilen pojav te sedemletne dobe je boj med posameznimi panji s premakljivim satjem. Ko je društvo jelo delovati, je bil poleg »pavlinovca« že dokaj razširjen panj s polovično nemško normalno mero. Temu se je pridružil še francoski ali Droryjev in dunajski panj in naposled še Gerstungovec. — Tekmovalo je med seboj torej pet raznih panjev s popolnoma

različno mero. Vsak je imel svojega zastopnika in zagovornika, ki je skušal dokazati njegove vrline in uporabljivost.

Panj z nemško normalno mero so zagovarjali čebelarski trgovci, ki so ga menda tudi prvi vpeljali. Oče Pavlin je čebelaril v svojem panju. Droryjev ali francoski panj je posebno zagovarjal dr. V. Šmid (Pater), Jurančič se je trdno in neločljivo oženil z dunajčanom, Žnideršič pa je iz prvega početka zagovarjal veliko mero — torej Gerstungov panj. Rojina je bil za svojo osebo za Gerstungovca, toda kot urednik tedaj še ni mogel odločno zapostavljati

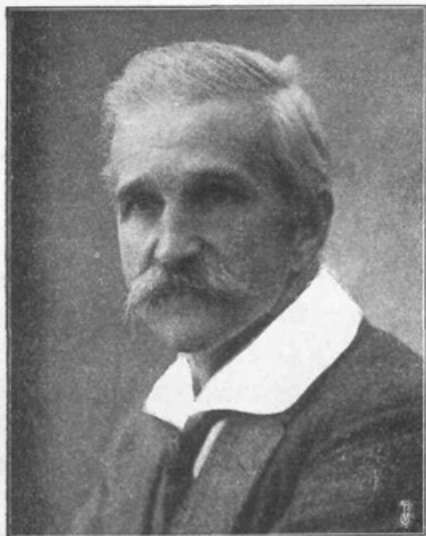

Gustav Pirc, ustanovitelj Čebelarskega društva.

drugih sistemov. Šele proti koncu te dobe se je popolnoma odločil za Gerstungovca. Zanimiv je boj med dunajčanom (Jurančič) in Gerstungovcem (Žnideršič). V tem boju je že leta 1899. zmagal na vsej črti Gerstungovec. Velika ali racionalna mera je slavila svojo prvo odločilno zmago. Boj je bil tako ljut, da je premaganec za par let umolknil. Kljub zunanji zmagi notranji boj ni prenehal. Rojina in Žnideršič sta se skupno navduševala za Gerstungovca in ga širila, kolikor so pač dopuščale razmere. Pa tudi dunajčan kljub porazu ni odnehal. Njegov energični in do škode dosledni zagovornik ga je priporo

čal in širil po bivšem Štajerskem z velikim uspehom. Poleg obeh je Pater gojil še vedno simpatije za francoski panj, ki pa ni mogel pridobiti trdnih tal in je pozneje, ko se je njegov zagovornik umaknil s pozorišča, popolnoma izginil. Skoro enaka usoda je zadela tudi pavlinovca in nemško normalno mero.

Proti koncu te dobe sta se krepko spoprijela Bohun (Avgust Bukovic) in Pater zaradi gnilobe ali usmrajenosti. V tem peresnem boju so se pojmi o gnilobi razbistrili in obveljala je Bohunova, ki je prvi temeljito poučil slovenske čebelarje o tej

Nadučitelj Fr. Črnačoj.

čebelni kugi. Pater pa je nabral lepo zbirko pristnih narodnih čebelarskih izrazov in očistil čebelarsko imenoslovje tujih, zlasti iz nemščine prevedenih izrazov. V sedmem društvenem letu se je pojavil v društvu odličen sotrudnik Ivan Lampe, ki je neumorno deloval pri društvenem glasilu dolgih 15 let.

Društvo je narastlo v četrtem letu na 900 članov, potem je pa število padlo v petem in šestem letu na 400, do konca sedmega leta se je pa zopet dvignilo na 744 članov.

Prvi predsednik je vodil društvo samo eno leto. Zaradi bolehnosti in premnogih

drugih poslov je koncem prvega leta odstopil. Ostalih šest let je bila usoda društva v spretnih rokah Franciška Črnačoja, bivšega dolgoletnega nadučitelja na Barju. Tajniške posle so opravljali za nesrečnim Grmovnikom eno leto župnik Mekinc, dve leti Rojina, eno leto Ivan Petrič in dve leti Avgust Bukovic.

Do leta 1904. je kruta smrt pograbila več odličnih čebelarskih prvakov in društvenih članov. Prvi se je za vedno ločil od čebel in od društva njegov prvi predsednik dr. Fr. Lampe (1900). Za njim so šli kar po vrsti: Pavel Lampret, Fr. Razpotnik, Avgust Pucihar, Ropov oča in l. 1904. M. Ambrožič iz Mojstrane.

Na občnem zboru leta 1904. sta bila imenovana častnim članom gg. Gustav Pirc in Fr. Povše.

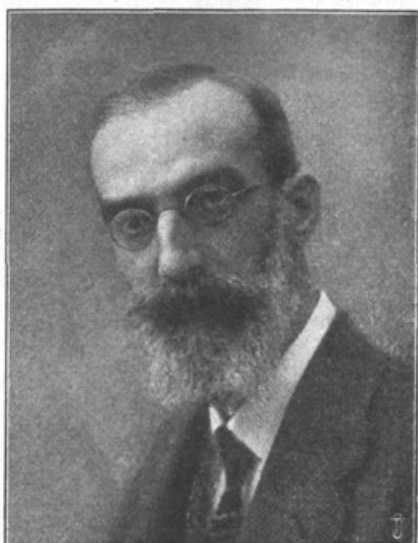
Zaradi pomanjkanja gmotnih sredstev se je vse društveno delovanje v tej sedemletni dobi omejilo skoro izključno le na izdajanje »Slov. Čebelarja«. Prva javna prireditev je bila l. 1902. v Šmarjah pri Jelšah (Kurbus, Jurančič), druga pa leta 1903. pri Sv. Andražu v Slov. goricah (Jurančič). Na bivšem Kranjskem je bil prvi čebelarski shod l. 1903. v Šmartnem pri Kranju (Rojina, Žnideršič, Pater, Ivan Lampe, Jarc). Istega leta je bilo ustanovljeno samostojno čebelarsko društvo za slovenski Štajer.

Koncem leta 1904. je odložil predsedniško mesto Fr. Črnačoj in na občnem zboru je bil soglasno izvoljen predsednikom ravnatelj Kmetijske družbe g. Gustav Pirc.

2. Doba čebelarskih shodov in podružnic (1905—1909).

Že leta 1903. in 1904. je društveni odbor večkrat sklepal o tem, da bi bilo treba društveno organizacijo izpopolniti s snovanjem podružnic in pouk poglobiti z javnimi predavanji in praktičnimi tečaji. Toda pomanjkanje denarnih sredstev je bilo krivo, da se ta namera ni izvršila že prej.

Ustanavljanja čebelarških podružnic se je z vso odločnostjo in mladeniško navdušenostjo polotil takratni društveni tajnik g. Avg. Bukovic, ki je sam ustanovil od

Nadsvetnik Avg. Bukovic.

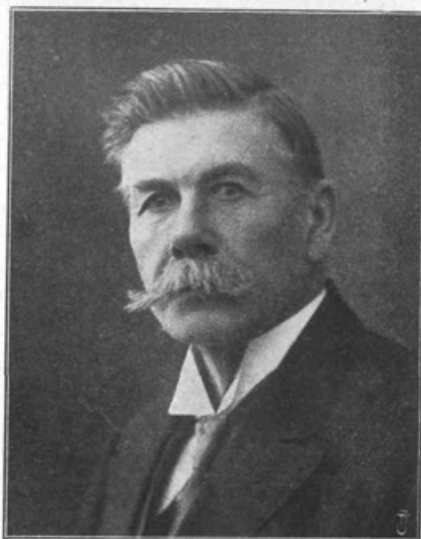
l. 1905. do 1908. 17 podružnic. Takoj leta 1905. je bilo ustanovljenih 10 podružnic. Prva je bila **kamniška**, potem škofjeloška, ribniška itd. Ob priliki ustanavljanja čebelarških podružnic so se vršila predavanja in tečaji. L. 1905. je bilo 14 shodov; povsod je nastopil navdušeni govornik in propagator umnega čebelarstva A. Bukovic. Pomagali so mu Rojina, prof. Verbič in drugi. L. 1906. se je ustanavljanje nadaljevalo. Bukovic je hitel od kraja do kraja in povsod žel lepe uspehe. Tega leta je bilo že 22 čebelarških prireditev, na katerih je predaval Bukovic 18 krat. L. 1907. je šlo v istem tiru dalje. Nastopil je kot predavatelj g. Anton Likožar 23 krat. Pomagali so mu Rojina, Žnideršič in drugi. L. 1908. je priredil sam A. Likožar 32 čebelarških shodov. Število podružnic je poskočilo na 27. L. 1909. in 1910. se je nadaljevalo s prirejanjem shodov, predavanj in tečajev. Poleg Bukovica je Likožar preoral največ ledine.

L. 1907. je A. Bukovic odložil tajniško mesto. Prevzel ga je g. Hinko Zirkel-

bach, ki je neumorno kot tajnik in blagajnik deloval celih 12 let (do leta 1918.). L. 1908. se je tudi predsednik g. G. Pirc odpovedal in drugič je bil izvoljen predsednikom g. Fr. Črnagoj. Tega leta je bila najboljša čebelarska letina v celi 24 letni dobi.

Posebej moramo omeniti shode in praktične tečaje, ki so se v tej dobi prirejali več let zapored pri čebelnjaku g. A. Žnideršiča v Ilirski Bistrici. Žnideršičevo čebelarstvo je bilo takrat na višku razvoja in vzor modernega velečebelarstva na med. Priznati moramo, da je velika večina naših sedanjih čebelarjev prvakov dobila na teh tečajih prvo pobudo za racionalno dobičkanosno čebelarstvo. Žnideršičeva zasluga je, da se je jelo čebelarstvo dvigati iz diletantstva in da se je jela poleg poezije uveljavljati tudi praktična stran čebelarstva.

Še nek značilen in velevažen pojav iz te dobe moramo zabeležiti na tem mestu:

Nadučitelj Anton Likožar.

Slava Gerstungovega panja je jela poje-mati in je kmalu popolnoma ugasnila. Žnideršič je bil prvi, ki je uvidel, da je praktično čebelarstvo na med v teh panjih te-

žavno ali celo neuspešno, zlasti v krajih z bolj skromno in neredno pašo. Spoznal je temeljno načelo, da le pri širokem pa razmeroma nizkem plodišču dobimo med v medišče. Že l. 1903. in 1904. je zavrzel vse Gerstungovce in sestavil po načelih Albertijevega listovnega panja nov panj, v katerem je pa pridržal Gerstungov satnik kot racionalno mero. Pri tem je uveljavil drugo važno načelo, da naj bo medišče enako plodišču. Le na ta način je mogoče prevešati in vsaj deloma omejiti pri čebelarstvu za med tako škodljivo ro-

3. Do ba širjenja A. Ž.-panja (1910—1914).

Leto 1910. je važen mejnik v zgodovini društvenega delovanja in v zgodovini našega čebelarstva sploh. Neorientiranost in zmeda glede primerne panja je bila premagana. Nazori so se popolnoma razbistrili. Za kupčijo originalni kranjič, za med pa A. Ž.-panj — to je bilo geslo, po katerem se je uravnavalo odslej vse društveno poučno delovanje. A. Ž.-panj je postal os vsega čebelarškega pouka na shodih, predavanjih in tečajih. Nepričakovani uspehi so vzbudili splošno zanimanje za A. Ž.-panj; to zanimanje je rastlo od leta do leta tako, da je bila potreščina panjev kljub vsemu prizadevanju vedno večja nego produkcija. Na tisoče so jih izvršila razna mizarska podjetja, na stotine so jih zgradili čebelarji sami. Kljub temu jih je pa primanjkovalo vsako pomlad.

Razen Žnidersičevega so nastala v teh letih večja čebelarstva s čistim obratom v A. Ž.-panjih, in sicer ne samo med izobraženimi čebelarji, ampak tudi na kmete med preproste čebelarje je prodril A. Ž.-panj. Kjerkoli je prišel v roke pravemu čebelarju, mu je bil obstoj in napredek zagotovljen. Najprej se je razširil po Notranjskem, potem po Ljubljani, po Dolenjskem in pozneje po Gorenjskem. Naj omenim le veliko vzorno čebelarstvo na vrtu Marijanišča v Ljubljani, kjer se je l. 1912. vršil prvi dvodnevni čebelarski tečaj. Veliki in vzorno oskrbovani čebelnjaki gg. Bukovica, Trinka, Mraka, Mačka, bratov Markelj, Kajfeža, Babnika, Berganta, Lunačka, Barleta, Poliča, Okorna, Sajeveca, Jaklja, Vadnala, Meglena in še mnogo mnogo drugih so nam žive priče, da ima A. Ž.-panj veliko prihodnost.

Polagoma je prestopil A. Ž.-panj tudi meje bivše Kranjske. Najprej so se ga oprijeli po Goriškem, potem polagoma tudi po Štajerskem, dasi je imel v Jurančiču hudega in zelo žilavega nasprotnika. Zasejal se je tudi po Istriji, v Dalmacijo in tu in

Velečebelar Anton Žnidersič iz Ilir. Bistrice.

jenje. Nastal je na ta način vsakomur znani A. Ž.-panj, ki je prišel v javnost l. 1909. in 1910., potem ko ga je Žnidersič preizkušal v velikem številu več let.

Od leta 1906. do 1909. je zapustilo to solzno dolino zopet lepo število društvenih članov in znanih čebelarjev. Naj omenim le barona Rotschütza iz Višnje gore in Jerneja Maleja iz Broda pri Boh. Bistrici. Oba sta se pečala izključno le s trgovskim čebelarstvom — eden na moderni način s svetovno reklamo, drugi s tihim delom kot pomočnik trgovca Mateja Bevca iz Boh. Bistrice.

tam po Hrvaškem. Pot mu je uglasil predvsem Žnideršičev opis v društvenem glasilu l. 1910. in pa primerna reklama na shodih, predavanjih in tečajih.

Faktor Hinko Zirkelbach.

Vso to petletno dobo je ostalo število podružnic skoro neizpremenjeno (22—23). Čebelarske shode, predavanja in tečaje so prirejali Likozar (47krat), Bukovic, Rojina, Lapajne, Strgar, Hafner, Verbič, Žnideršič in drugi.

L. 1912. je stopil društvu na čelo nov odbor s predsednikom notarjem gosp. M. Hafnerjem.

Štajersko čebelarsko društvo se je istotako lepo razvijalo. Za pouk je skrbel g. J. Jurančič, praktičen čebelar in neumoren ter nad vse požrtvovalen delavec na čebelarskem polju.

Končno spada v to dobo še neka pridobitev, ki je ne smemo zamolčati. L. 1910. je društvo začelo preskrbovati svojim članom sladkor za prehrano čebel. Tisto leto ga je nabavilo 28, l. 1911. 58, l. 1912. 260, l. 1913. 300 in l. 1914. 390 centov.

L. 1914., tik pred začetkom vojne, so se organizirali goriški čebelarji ter ustanovili Slovensko čebelarsko društvo za Goriško. Kakšna usoda je zadela to bratsko društvo, si lahko mi-

slimo, ako upoštevamo, da je bila skoro vsa Goriška od l. 1915. dalje skozi štiri leta torišče najhujših bojov in predmet popolnega razdejanja.

4. Vojna doba (1915—1918).

Strašni časi od srede l. 1914. do blizu konca l. 1918. so nam še vsem v živem spominu in odveč bi bilo odpirati komaj nekoliko zaceljene rane. Tudi naše društvo je bilo zadeto v živo. Svoje delovanje je moralo omejiti na izdajanje »Slovenskega Čebelarja«, pa še ta se je moral iz gmotnih ozirov izdatno skrciti. Koliko naših junakov je moralo zapustiti svoje ljubljenske — nekateri za več let — nekateri pa za vedno! ... Društveni odbor je izgubil svojega marljivega in nad vse navdušenega odbornika Alojzija Koprivca, nadučitelja v Selcih, katerega je v najlepši dobi njegovega mladega življenja pobrala strašna vojna vihra že l. 1915., tako nenadoma in brez sledu, da niti ne vemo, kje počivajo njegove kosti. Še pred njim je padel v Galiciji vzor čebelar in društveni poročevalec Fr. Gregorič iz Strlaca pri Šmarjeti. Koroški čebelar Janez Grafen-

auer je izdihnil na laški fronti. Koliko jih je pa, ki niso bili prijavljeni in jih torej ne moremo naštetih po imenu. Časten jim spomin, lahka jim tuja gruda!

Dva znamenita čebelarja in mnogoletna člana našega društva, in sicer J. N. B a b n i k, bivši društveni tajnik, in N. S a l l a t h, dolgoletni predsednik kamniške podružnice sta drug za drugim preminula l. 1918.

L. 1916. je umrl društveni častni član Fr. P o v š e in dve leti za njim nas je zapustil slavni naš socialni reformator in velik prijatelj čebelarjev dr. J. E. K r e k. Slovenski čebelarji ju bodo ohranili v najboljšem spominu.

Dasi je med vojno društveno delovanje na zunaj skoro popolnoma odnehalo, je bilo notranje odborovo delo in gibanje v društvenem glasilu dokaj živahno. Značilen je boj za A. Ž.-panj l. 1915. in 1916., ki ga je izzval goriški čebelar Filip Podgornik in ki je rodil najlepše sadove. Nazori so se razjasnili in na vse strani izčistili in A. Ž.-panj je obvladal situacijo popolnoma. Od tedaj se je širil še z večjo nagljo po vsej Sloveniji.

Umevno je, da je bila društvena organizacija po podružnicah zelo prizadeta. Podružnica za podružnico je prenehala, največ zaradi tega, ker so bili voditelji vpoklicani. L. 1918. je društvo štel samo še 15 delujočih podružnic in število članov je padlo na blizu 1000. Popolnoma uničeno pa je bilo čebelarstvo na Goriškem.

Zaradi vojnih zmed so v teh letih tudi izostali običajni občni zbori (razen l. 1916.), pravtako ni bilo mogoče prirejati čebelarških shodov in predavanj. Le društvenemu odboru se je zahvaliti, da društvo ni popolnoma zamrlo. Kljub velikim težkočam je odbor preskrbel svojim članom l. 1915. 260, l. 1916. 200, l. 1917. 558 in l. 1918. 318 centov cenejšega sladkorja. L. 1917. je bila deloma dobra čebelna letina zlasti na hoji.

Leta 1916. je bil urednik gosp. Rojina vpoklican v vojaško službovanje. Celih dolgih 13 mesecev je živel takorekoč v prognanstvu, pa tudi v tujini ni pozabil svojega ljubega »Čebelarja«. Vestno je skrbel, da je prihajal na svetlo, čeravno

v daljših presledkih. Zaradi malega neso-glasja v odboru je koncem vojne dobe odložil uredniške posle, ki jih je prevzel sedanji urednik.

Prav tako je tudi dotedanji predsednik g. M. Hafner, ki je vodil društveno ladjo skozi najhujšo dobo, začetkom l. 1919. odložil predsedniško čast.

Po dvanajstih letih vestnega, neumornega in požrtvovalnega delovanja kot društveni tajnik je tudi g. H. Zirkelbach odstopil in prepustil tajniške posle mlajši moči.

Med vojno je društvo moralo opustiti opazovalne postaje, ker so bili opazovalci večinoma vpoklicani, oziroma zaradi njih gospodarskih poslov niso utegnili se ukvarjati z opazovanjem.

Kljub vsakovrstnim oviram in vsestranskim zaprekam je društvo vendarle srečno in za take razmere dovolj uspešno prebilo vojno dobo. Ohranila se je temeljna organizacija, ki je takoj čvrsto zastavila, čim so se razburkani valovi nekoliko umirili.

5. P o v o j n a d o b a (1919—1922).

Izpremembam v društvenem odboru — predsednikom je bil izvoljen č. g. stolni prošt A n d r e j K a l a n, tajnikom g. J o s. O k o r n, blagajnikom ravnatelj Jugoslovanske knjižarne g. I v a n M e s a r — so sledile kmalu po prevratu še druge važne izpremembe v društveni organizaciji sami. Ko so po ujedinenju padle deželne meje, iz katerih se je izluščila Slovenija, je umevno, da je tudi društveni odbor takoj mislil na ujedinenje vseh slovenskih čebelarških društev. Na prvem povojnem občnem zboru l. 1919. se je sklenilo izpremeniti društvena pravila v tem smislu. L. 1920. so bila nova pravila potrjena in vsa slovenska čebelarska društva (razen goriškega) so se strnila v eno samo organizacijo z imenom Č e b e l a r s k o d r u š t v o z a S l o v e n i j o.

Po posredovanju društvenega predsednika in takratnega poverjenika za kmetijstvo g. stolnega prošta A. Kalana je de-

želna vlada ustanovila mesto potovalnega učitelja za čebelarstvo. Na to mesto je bil imenovan g. J. Okorn, ki je po odstopu g. Zirkelbacha prevzel tajniške in upravniške posle pri društvu.

Takoj prvo pomlad po prevratu l. 1919. je društvo v zvezi s kmetijskim poverjeništvom in s sodelovanjem potovalnega učitelja J. Okorna energično začelo z delom po deželi. Predvsem se je na novo organiziral ves od Jugoslavije zasedeni del Koroške. Pa tudi drugod se je jelo opazati živahno gibanje. Število članov je kmalu nepričakovano poskočilo. L. 1919. je štelo društvo že 48, l. 1920. — po ujedinenju vseh društev — pa 99 podružnic. Leta 1921. je ugasnila ena sama podružnica. Število članov je poskočilo leta 1919, na 3305 — najvišje število, ki se je doseglo. L. 1920. je odnehalo za 65, l. 1921. pa skoraj za 600 članov. Seveda ne smemo zamolčati, da je nepričakovani prirastek na podružnicah, zlasti na številu članov in razmeroma velik odpad l. 1921. pisati izvečine na rovaš sladkorja, ki ga je društvo dobavilo l. 1919. 1800 in l. 1920. 1000 cent.

Leta 1920. je društvo priredilo 32 predavanj, 3 enodnevne in 2 dvodnevna tečaja, l. 1921. pa 35 predavanj, 3 dvodnevne in 9 enodnevnih tečajev. Glavna prireditelja sta bila gg. Okorn in Jurančič.

L. 1921. je pokrajinska uprava na predlog Čebelarskega društva imenovala J. Jurančiča potovalnim učiteljem za čebelarstvo na bivšem Štajerskem, ki se mu je priključilo še Prekmurje.

Kot važen napredek v povojni dobi moramo omeniti ustanovitev blagovnega oddelka, ki se je pod spretnim vodstvom društvenega blagajnika ravnatelja g. Iv. Mesarja jako lepo razvil kljub silnim oviram, ki jih povzroča vedno naraščajoča draginja. Društvo ima skoro popolno zalogo najvažnejših čebelarskih potrebščin, orodja, panjev in izdeluje z najbolj modernimi stroji satnice.

Tudi v tej dobi je kruta smrt položila v grób več društvenih članov in njegovih

podpornikov. Nenadomestljiva izguba je zadela društvo s smrtjo Ivana Lampeta, ki je toliko let zalagal »Slov. Čebelarja« z izbornimi članki. L. 1921. sta umrla dva čebelarska trgovca, in sicer J. Kunaver iz Dravelj in A. Bevc iz Boh. Bistrice. Pozabiti ne smemo tudi dr. Lovro Pogačnika, iskrenega prijatelja čebelarjev, ki se je v državnem zboru krepko potegnil za interese našega čebelarstva. Blag jim spomin!

. . . .

V celoti je društvo izvršilo v 24letni dobi 316 javnih čebelarskih prireditvev, in

Župnik Fr. Lakmayer.

sicer 290 shodov in predavanj, 10 dvodnevni in 16 enodnevnih praktičnih tečajev. Sodelovali so na teh prireditvah gg. Likozar 133krat, Bukovec 51krat, Okorn 43krat, Rojina 20krat, Humek 17krat, Jurančič po ujedinenju vseh društev 17krat, Slapšak 13krat, Verbič 11krat, Žnideršič 9krat, Lapajne 8krat, Hafner 5krat, Strgar 3krat, Šmajdek 2krat. Po enkrat pa gg.: Luznar, Lovšin, Lampe, Petrič, Črnač, Pirnat, Babnik, Pikel, Črnež, Hank in Lebar. Shodi in predavanja, ki so jih priredile posamezne podružnice, tu niso všteta.

Na Štajerskem je vodil čebelarski pouk g. Jurančič, ki je priredil tekom svo-

jega nad 20letnega neumornega javnega delovanja 274 shodov z blizu 9000 udeležnikov.

Leto	Število shodov	Udeležba
1904	Neznano	Neznano
1905	21	530
1906	18	640
1907	31	850
1908	26	950
1909	24	770
1910	26	748
1911	21	523
1912	20	612
1913	20	605
1914	11	272
1915	1	160
1919	18	905
1-20	17	647
1921	20	740
Skupaj	274	8952

Poleg tega je priredil v tej dobi 14 dnevniških praktičnih čebelarških tečajev, ki se jih je udeležilo 760 čebelarjev.

Čebelar J. Virijent.

Društvena imovina. Prva tri leta je bilo društvo zaradi poneverjenja prvega blagajnika pasivno. Od leta 1901. dalje so se pa stroški z dohodki krili in je vsakoletna bilanca izkazovala še skromen preostanek. Najslabše v tem oziru ste bili razen prvih let (do 1904) leti 1911. in

1912, ko je znašal preostanek 946 oziroma 444 K. Od l. 1913. dalje se je pa društveno premoženje polagoma množilo, tako da v 25. letu svojega obstanka vzdržuje lepo zalogo čebelarških potrebščin in ima na leto za več stotisoč kron denarnega prometa.

Članarina je znašala od ustanovitve društva do l. 1912. letno po 2 K. L. 1913. do 1917. se je zvišala na 3 K, l. 1918. na 4 K, l. 1919. na 14 K, l. 1920. in 1921. je znašala po 24 K, l. 1922. pa 50 K.

Leta 1921. je društvo začelo resno misliti na ustanovitev lastnega doma, oziroma tudi društvene čebelarške šole. V to svrho se je na predlog g. V. Vokača na občnem zboru sklenilo zbirati prostovoljne prispevke v obliki »kamenov« po 100 K. Do sedaj se je zbralo v ta namen že čez 30.000 K, kakor je razvidno iz poročila v današnji številki na str. 62.

Spomladi l. 1921. je društveni odbor kupil za bodoči društveni dom stavbišče, obsegajoče 3000 m² na posestvu tukajšnjega viteškega reda za okroglih 145.000 K. Ravno te dni je društvo dobilo obvestilo, da je kupčija od ministrstva potrjena.

* * *

Po svoječasni inicijativi našega čebelarškega društva je pozvalo Centralno pčelarsko društvo u Zagrebu dne 8. januarja l. 1921. vsa jugoslovanska čebelarška društva na skupen posvet v svrho ustanovitve Zveze jugoslovanskih čebelarških društev. Dne 23. julija 1921 se je vršil ustanovni občni zbor v Osijeku. Skupna organizacija pod imenom Savez jugoslovanskih pčelarskih društev se je ustanovila in je tekom leta začela s svojim delovanjem.

II. »Slovenski Čebelar«.

Ko gledam pred seboj lepo zloženko — 24 letnikov »Slovenskega Čebelarja«, mi uhaja spomin nazaj na tisti

dan, ko sem prejel 1. številko I. letnika. Nikdar ne pozabim, kako hlastno sem jo prelistal, s kakim užitkom sem jo prebiral, kako skrbno sem jo shranil in kako težko sem pričakoval prihodnjih. In kolikrat se je ponovil ta prizor, preden je narasla ta krasna zbirka, ki danes krasi mojo knjižnico!...

In čegavo delo je to? Tvoje, dragi **Frančišek Rojina**, in pa delo Vaše, prezaslužni sotrudniki »Čebelarjevi«!

Dragi France! Ko bi Ti vedel, kako s težkim srcem pišem te-le vrstice! Rad bi povedal mlajšemu čebelarškemu naraščaju, ki ne pozna »Slovenskega Čebelarja« iz prvih dob in ki ne pozna Tebe niti Tvojih zvestih pomočnikov — »Čebelarjevih« sotrudnikov izza davno minulih let — rad bi jim povedal, kaj je »Slov. Čebelar« slovenskim čebelarjem in koliko hvaležnosti so dolžni Tebi in vsem tistim, ki so s Teboj vred prvi orali trdo ledino na našem čebelarškem polju. Ali ne morem najti pravih besed, da bi dovolj v živo označil, kar čutim v srcu. Kdor hoče prav ceniti Tvoje in »Čebelarjevih« sotrudnikov zasluge, mora poznati Tebe in vseh 21 letnikov »Slovenskega Čebelarja«, ki so jih znašali marljivi sotrudniki in ki si jih Ti uredil. Poznati mora pa tudi vse razmere, v katerih si deloval dolgih 21 let. Ne rečem preveč, ako trdim, da bi nihče na Tvojem mestu ne bil vzdržal tako dolgo in kdo ve, kaj bi bilo z našim društvom in njegovim glasilom, ko bi bil Ti odnehal. Toda čim hujši so bili časi in čim bolj so se zdele ovire nepremagljive, s tem večjo žilavostjo si zastavil iznova, vedno iznova, ne maraje za zabavljice, ki so padale od raznih strani.

Sursum corda — kvišku srca! To je bilo Tvoje geslo in v tem znamenju si vedno zmagal.

Skozi vseh 21 letnikov se vijejo kakor rdeča nit Tvoji temeljiti, s toplo ljubeznijo do stvari pisani strokovni članki, potopisi, notice, odgovori — sploh Tvoje blago-

dejne, navduševalne in pomirjevalne besede. Po množini in po številu člankov Te je dosegel Jurančič, toda po vsebini, po tisti samo Tebi lastni toploti, polni ljubezni in nedosegljivega humorja, to ni dosegel nihče.

Vem sicer, da ne maraš hvale, kajti hvalijo Te Tvoja dela. Vendar pa Te prosim, da ob tej slovesni priliki, ki si jo imel tolikrat v mislih, sprejmeš v imenu

Nadučitelj **Frančišek Rojina**.

Čebelarškega društva in v imenu vseh slovenskih čebelarjev za svoje 21letno nesebično in tako plodonosno delovanje na polju slovenskega čebelarstva iskreno in odkritosrčno zahvalo.

Pridenem še prošnjo: Pozabi, kar je bilo! Stopi zopet, če ne na čelo, pa vsaj v krog »Čebelarjevih« sotrudnikov! Iz srca Ti bomo hvaležni vsi!

Razen bivšemu 21letnemu uredniku gre enaka zahvala vsem »Čebelarjevim« so-trudnikom in dopisovalcem, ki jih je bilo v vseh 24 letih okroglo 150 in ki so priobčili v »Čebelarju« nič manj nego 1382 daljših spisov in 1040 krajših poročil in notic. Ogromna so ta števila. Ogromna je tvarina, ki je nakopičena v teh letnikih. Velik, neprecenljiv duševni zaklad je naš »Slovenski Čebelar« — zaklad, ki naj ga čuva vsak član v svojo in v korist svojih potomcev.

Spodobilo bi se, da bi našteli imenoma vse »Čebelarjeve« trudoljubne sotrudnike.

Nadučitelj Hinko Likar.

Toda zaradi omejenega prostora naj navedemo samo tiste glavne stebre, ki so zlasti izpočetka tako požrtvovalno in krepko podpirali urednika pri njegovem težkem poslu.

Poleg urednika se je najbolj odlikoval naš čebelarski prvak g. J. Jurančič. Oglasil se je takoj v I. letniku in potem z malim presledkom sodeloval skozi vso 24letno dobo (125 člankov).

V prvi dobi društvenega delovanja so bili razen urednika in Jurančiča poglavitni sotrudniki gg. Kosi, Likar, Žnideršič, Lapajne, Kurbus, I. N. Babnik (†), Lakmayer, Bukovic (Bohun), dr. V. Šmid (Pa-

ter), Likozar, Črnagoj. Pozneje so se pridružili gg. I. Lampe (†), Zirkelbach, Vidmar, Slapšak, Virijent, Strgar, Močnik, Lukman, Vodopivec, Černej, Vadnal, Štupar, Levstik in še mnogo drugih. V novejši dobi so krepko podpirali društveno glasilo razen prej naštetih tudi gg. Peterlin, Hafner, Peternel, Podgornik, Jakelj, Kajfež, J. Babnik, Josip Koprivec (†), Šega, Polič, Okorn in še dolga vrsta samih navdušenih praktičnih čebelarjev, ki so pisali iz lastne mnogoletne izkušnje, iz prakse za prakso. Z urejevanjem opazovalnih postaj se že dolgo vrsto let trudi prof. Jos. Verbič, ki zasluži za svoje požrtvovalno poslovanje vse priznanje.

Slovenski čebelar! Pridno prebiraj društveno glasilo in se ravnaj po njegovih navodilih! S tem boš koristil sebi in narodu, s tem boš pa tudi najlepše pokazal hvaležnost do njegovih sotrudnikov. Čast jim!

Omenjeno je bilo že, kako ogromno število člankov in spisov je priobčil »Slovenski Čebelar« v 24letni dobi svojega obstanka. Sledeča razvrstitev kaže število spisov, razvrščenih po vsebini:

Teoretični 321, praktični 423, gospodarski 36, organizatorični 98, potopisi, potovalni zbori, inozemske organizacije 23, čebelno pravo 10, životopisi 77, posmrtnic 13, statistika 6, o panjih 37, o čebelnjakih 10, uporaba orodja in produktov 59, čebelna paša 12, sovražniki in bolezni čebel 30, listek 1, dopisov 296, raznoterosti 798, drobiž iz organizacij 229, pesmi v vseh letnikih.

Prvi letnik »Slov. Čebelarja« je obsegal 6 tiskanih pol, drugi $8\frac{1}{2}$, tretji $6\frac{1}{2}$, četrti in peti po $10\frac{1}{4}$ pole. Od l. 1903. dalje pa se je tiskal izvečine na 12 tiskovnih polah. Med vojno se je zopet skrcil na 8, 9 in leta 1918 celo na $4\frac{1}{2}$ pole. L. 1919. se je zopet razširil na 10, l. 1920. na 11 in leta 1921. na $12\frac{1}{4}$ pole.

Izhajal je do l. 1915. po 12 krat na leto. L. 1915. in 1916. je izšel pa le šestkrat, l. 1917. petkrat, 1918. štirikrat, 1919. de-

vetkrat, 1920. 10 krat, leta 1921. pa zopet 12 krat.

Do l. 1912. se je tiskal v Blaznikovi, od l. 1913. dalje pa v Jugoslovanski tiskarni. Istega leta ga je društvo obleklo v barvan ovitek.

* * *

Slovensko čebelarstvo! Naj ti bo usoda mila tudi v bodočih 25 letih! Druži, vzpodbujaj, uči in vodi naše čebelarstvo po potu pravega napredka! Objemi v svoje okrilje vse slovenske čebelarje in pripelji jih do viška idealnih in gmotnih uspehov!

Zgodovinske črte o spodnještajerskem čebelarstvu.

Iv. Jurančič — Andrenci.

Razvoj naroda je odvisen od njegovega političnega položaja, zlasti v gospodarskem in prosvetnem oziru. Slovenci smo bili že od davnih časov politično razkosani, razcepljeni v več dežel. Ni čuda torej, da se i naš živelj ni razvijal enotno. To se je čutilo v vseh strokah, torej tudi v čebelarstvu. Razen tega smo imeli že v deželah samih politično in narodnostno cepitev. Kranjska je bila edina dežela, ki se je mogla imenovati slovenska, zato se tudi v čebelarstvu pojavlja nekaj bolj enoten značaj. V vseh drugih deželah so živeli Slovenci v manjšini; poleg njih je bila kaka druga narodnost, ki si je vedela pridobiti večino, moč, prvenstvo. Enoten, izviren značaj kranjskega čebelarstva se zrcali v tem, da je prvotni čebelni panj po celi deželi enoten kranjič, medtem ko se na Štajerskem pri starih, prvotnih panjih najde precejšnja razlika, ki naravnost kaže na izvor panja in občevanje oziroma stik s sosesčino. Južni del, okrajno glavarstvo Brežice, Celje in Konjice, ima kranjiče; severni del, Ptuj, Maribor koše, ki so prišli z Nemškega; zahodni del, Slovenjgradec, ima kranjiče, prihajajoče iz Koroške; vzhodni del, Ljutomer, pa zopet koše več ali manj ogrskega kroja. In ta vpliv sosesčine se je pojavljal še poprej tudi pri vpeljavi modernih panjev s premakljivim delom. V severne kraje je prišel »dunajčan« od severnih sosedov, ob zahodni meji pa iz Koroške isti panj. V Prekmurje in odtod čez Muro na Mursko polje je prodrli ogrski Neiserjev panj, ki so

se ga tam oprijeli z neverjetno žilavostjo. Ako zasledujemo na Štajerskem mejo, kako daleč je razširjena »kranjska čebela«, jo bomo našli ravno tam, kakor daleč segajo kranjski panji, t. j. v brežiškem, celjskem, konjiškem in po večini v slovenjgraškem okraju.

Spričo pomanjkanja strokovnega slovesa, časnikov in drugih učnih sredstev je bil čebelarški napredek v Sloveniji dolpremakljivim satom prodrli na Slovensko že okoli leta 1875., vendar je bil še v jako go časa zelo neznan. Četudi je panj s nedovršeni obliki in ostal je znan le tu ali tam kakemu posamezniku. Toda leto 1989 nam je prineslo v tej zadevi preporod, ko se je v Ljubljani ustanovilo Slovensko čebelarstvo, ki je začelo izdajati strokovni list »Slovenski Čebelar«. Od tedaj se more računati na uspešen napredek, ko so se jeli v strokovnem listu objavljati poučni spisi in kazati čebelarški uspehi drugih narodov in ko je društvo poleg tega jelo na shodih razširjati čebelarstvo vedo.

Da so se tudi štajerski čebelarji vro zanimali za novo društvo, priča naslednji izkaz članov:

leta 1898 vseh članov 380, med temi Štajercev 91;

leta 1899 vseh članov 530, med temi Štajercev 133;

leta 1900 vseh članov 635, med temi Štajercev 163;

leta 1901 vseh članov 346, med temi Štajercev 29 (?);

leta 1902 vseh članov 351, med temi Štajercev 107;

leta 1903 vseh članov 379, med temi Štajercev 108.

Za strokovno izobrazbo je bilo pri posameznikih posebno veliko zanimanja. Ko se je leta 1900. na Dunaju ustanovila čebelarška šola s tečaji za izobrazbo čebelarških učiteljev, se je tega tečaja prvi udeležil g. Tomo Kurbus, nadučitelj v Slivnici pri Celju, leta 1901. Naslednje leto 1902 mu je sledil Iv. Jurančič, čebelar, Sv. Andraž v Slov. goricah. Čez nekaj let po tem je obiskal in dovršil ta tečaj še g. Bruno Rozband, učitelj pri Sv. Vidu pri Ptujju. Razen tega sta enak tečaj v Gradcu izvršila še gg. Ljud. Černej, sedanji okr. šolski nadzornik v Celju, in A. Pikel, čebelar v Savinjski dolini.

Po dovršenem tečaju so usposobljenci še z večjo vnemo širili čebelarstvo v prvi slovenski čebelarski tečaj na dan 6. in 7. oktobra 1902 v Šmarje pri Jelšah. Zanimanje je bilo izredno veliko ter je tečaj kljub neugodnemu vremenu končal v popolno zadovoljnost udeležencev. Udeležba je bila za prvočrat vsekako povoljna; sešlo se je namreč 18 vnetih čebelarjev iz 10 sodnih okrajev.

Leta 1903 je Iv. Jurančič priredil drugi dvadnevni tečaj pri Sv. Andražu v Slov. goricah dne 28 in 29. junija. Tukaj je bila udeležba ogromna iz vseh okrajev Spod. Štajerske; prvi dan namreč okoli 150, drugi dan pa do 200. Oba dneva je predaval sklicatelj. Kot zadnja točka tečaja je bilo zborovanje v zadevi ustanovitve čebelarskega društva za Spodnje Štajersko. Tozadevni predlog se je z velikanskim navdušenjem sprejel. Izvolil se je sledeči pripravljalni odbor: gg. Jož. Zelenik, načelnik okr. zastopa, posestnik in čebelar pri Sv. Urbanu; Iv. Jurančič, Iv. Strelec, nadučitelj pri Sv. Andražu v Slov. goricah, Fr. Kranjc, naučitelj pri Sv. Barbari pri Mariboru. Ko so bila pravila potrjena, se

je vršil prvi občni zbor, ki je volil sledeči odbor: Jož. Zelenik, predsednik; Iv. Jurančič, namestnik; Iv. Strelec, tajnik; Jož. Wesiak, učitelj pri Sv. Urbanu, blagajnik; Al. Pogrujc, učitelj v Hajdini, odbornik. Potovalnim učiteljem je bil imenovan Iv. Jurančič. V poznejših letih vodilne in vplivne osebe v društvu so bili še gg.: A. Zdolšek, sedajni okrajni sodnik v Kozjem, Jos. Kosi, poštni nadoficijal v Celju, Ljud. Černej, okr. šolski nadzornik v Celju, Tomo Kurbus, nadučitelj v Slivnici pri Celju.

Novoustanovljeno društvo, ki je sprejelo »Slov. Čebelarja« kot društveno glasilo, je takoj začelo prirejati shode in ustanovljati podružnice. Letno se je vršilo 20 do 30 poučnih shodov, na katerih je večinoma predaval Iv. Jurančič, razen tega še gg. Černej, Pikel in Kurbus. Društvo je dobro napredovalo, od leta do leta je število članov rastlo, tako da je prišlo do vojske na 800.

Ob desetletnici svojega obstanka je društvo priredilo čebelarsko razstavo v Celju od 15. do 19. sept. 1912, ki je nad vse pričakovanje dobro uspela; saj je bilo obiskovalcev mnogo nad 1500. Razstavljalcev se je priglasilo 114, od teh je bilo odlikovanih 82. — Ureditve in razvrstitve vse razstave je bila poverjena Iv. Jurančiču, ki je bil ob koncu razstave odlikovan z dragoceno zlato uro za njegovo desetletno delovanje kot društveni potovalni učitelj.

Ta prva slovenska čebelarska razstava, dasi se ni vršila v kakem velikem obsegu, je vendar potekla ugodno in s prav dobrim uspehom, tako da se je prireditelji radi in z veseljem spominjajo.

Čebelarsko društvo za Spodnje Štajersko je delovalo, kakor poprej, tudi nadalje do vojnega preobrata. Po ujedinjenju pa so se tudi deželna čebelarska društva strnila v celokupno »Čebelarsko društvo za Slovenijo«.

Zgodovinski podatki o čebelarški organizaciji na Goriškem.

Fil. Podgornik, učitelj, Slap ob Idriji.

Dvojnega jubileja: 25-letnice »Čebelarškega društva za Slovenijo« in dičnega »Slov. Čebelarja« se veselimo in v duhu udeležujemo tudi Slovenci-čebelarji, ki smo po rapalski pogodbi pripadli k italijanski državi in živimo v krajini, ki nosi sedaj novo uradno ime Julijska Benečija.

Ker je napočila za naše čebelarstvo kakor tudi za čebelarstvo v Sloveniji z razsulom Avstro-Ogrske nova doba, podajam na izrecno željo g. urednika in gotovo v zanimanje tovarišev-čebelarjev na obeh straneh nove meje v jubilejni številki »Slov. Čebelarja« nekaj zgodovinskih podatkov o organizaciji čebelarstva na Goriškem pred svetovno vojno in sedaj.

Ko je bilo ustanovljeno leta 1897. v Ljubljani »Osrednje slov. čebel. društvo«, so se tukajšnji čebelarji z veseljem oprijeli nove organizacije. Ustanovljeni sta bili dve podružnici, ena na Grahovem ob Bači, druga v Rihembergu, ki sta šteli po 37, oziroma 35 članov. Veliko čebelarjev pa je bilo včlanjenih neposredno pri osrednjem društvu.

Ker pa tukajšnji čebelarji niso imeli od društva, ki je imelo svoj sedež izven dežele, vseh ugodnosti, so jeli misliti na ustanovitev lastnega čebelarskega društva. Pobudo k temu je dala grahovska podružnica v 3. številki »Slov. Čebelarja« leta 1914., in že 1. junija istega leta se je vršil v Gorici pri »Jelenu« ob obilni udeležbi ustanovni občni zbor »Slov. čebelarskega društva za Goriško«, čigar pravila je potrdilo bivše c. kr. namestništvo v Trstu.

Na navedenem občnem zboru je zastopal »Slov. osrednje čebelarsko društvo« g. Avg. Bukovic.

V prvi društveni odbor so bili izvoljeni: Jos. Rakovšček, nadučitelj, predsednik;

Ant. Podgornik, pristav kmetijske šole, blagajnik in predsednikov namestnik;

Fran Kašča, nadučitelj, tajnik;

Janko Vodopivec, nadučitelj, Jos. Vales, prožni mojster, A. Reggi, žel. poduradnik, in I. Fonzari, veleposestnik, za odbornike;

Ant. Mlekuž, nadučitelj, in Ivan Uršič, posestnik, namestnika.

Svetovna vojna je kmalu nato prekinila delo novega, življenjapolnega društva in uničila čebelarstvo na Goriškem skoraj popolnoma.

Po končani vojni vihri se je društvo leta 1919. obnovilo in je štelo lani 300 članov.

Vendar društvu kljub lepemu številu članov ni bila zagotovljena bodočnost, ker ni upalo na podporo od strani vlade. Ko je bilo izposlovalo, sklicujoč se na tozadevno naklonjenost vlad prejšnjega režima, za svoje člane sladkor za krmljenje čebel, so se beneški slovenski čebelarji temu čudili, ker na kaj takega v prejšnjih mejah Italije niso bili vajeni.

Raditega se je društvo na občnem zboru v Gorici dne 3. svečana 1921 razpustilo in ustanovilo »Slovensko čebelarsko zadružno društvo za Julijsko Benečijo«, registr. zadružno z omejenim jamstvom. — Sedež v Gorici. Delež 10 lir z desetkratnim jamstvom.

Člani prvega načelstva so:

1. Jos. Rakovšček, nadučitelj, predsednik.

2. Dr. Jos. Ličan, profesor bogosl., podpredsednik.

3. Dr. Leop. Bobič, deželni podtajnik, tajnik.

4. Fran Gorkič, deželni uradnik, blagajnik.

Zadruža, ki je bila s sklepom okrožnega sodišča v Gorici, odd. III. z dne 24. svečana

1921 Firm 54/Cons. V 58/I., vpisana v sodnijski združni register, je šele v razvoju in šteje danes okoli 150 članov.

Poučne članke o čebelarstvu nam bo prinašal novoustanovljeni in v Gorici izhajajoči mesečnik »Gospodarski list«.

Skušalo se bo doseči, da postane dični »Slov. Čebelar«, katerega tako zelo pogre-

šamo, strokovno glasilo čebelarjev tudi tostran državne meje.

Lep čebelarški pozdrav ključemo slovenski čebelarji Jul. Benečije vsem bratom čebelarjem po širni Sloveniji, vama pa, vrla jubilanta: »Bog vaju živi v prosepah slovenskega čebelarstva!«

Čebelarstvo na Koroškem.

P. Močnik — Tolsti vrh.

Med koroškimi Slovenci je čebelarstvo močno razširjeno, bolj nego med nemškimi sodržavljanji. Vsaj je pa Koroška naravnost za to kakor ustvarjena, ker ima kolikor toliko ugodne pašne razmere, spomladno resje, sadje, borovnice, smreko, ajdo in jesensko resje, cvetja torej dovolj! Kakor je Korošec v vsakem oziru konzervativen, tako tudi v čebeloreji. On čebelarji v kmečkih panjih, bolj na roje, za moderno čebelarstvo je težko dostopen.

Dologo časa so bili čebelarji brez pobude prepuščeni samim sebi. Ne smemo jim torej preveč zameriti, ako niso bili dostopni za novotarije. K večjemu, da je kak župnik ali učitelj gojil čebele v panjih s premakljivim delom, toda smotreno se ni delalo. Nemško čebelarsko društvo s sedanjem v Celovcu je delovalo le bolj med Nemci in če je nastala kaka podružnica tudi na slovenskem ozemlju, so bili vedno merodajni politični oziri, manj gospodarski, kakor je bilo to na Koroškem sploh običajno. Ker pa so čebelarji povečini narodno zavedni, se nemško društvo ni moglo udomaćiti med Slovenci. Posebno delavno pa sploh ni bilo, četudi je imelo svojega potovalnega učitelja — Nemca, ki je seveda potoval le po nemškem ozemlju.

Kmečki panj, ki je udomaćen med našimi čebelarji je dolg 75—80 cm, širok 37 cm in visok 16 cm. Tu pa tam se je panj že malo zožil, toda povečini se te mere drže, po skušnjah, da le velik panj da lepe in močne roje. Zelo v navadi je

prevažanje čebel na pašo, posebno v podjunsko dolino in okolico Celovca, kjer sejejo mnogo ajde.

* * *

Boljši čebelarji, ki so umeli važnost čebelarske organizacije za napredek, so se že ob pričetku Slovenskega čebelarskega društva v Ljubljani obračali nanj. Tako najdemo n. pr. v prvih letnikih »Sl. Čebelarja« med tedanjimi člani že mnogo Korošcev. Tudi dopisniki so se že oglašali. Tako n. pr. Doniž Gaser iz Sl. Plajberga (1901), J. Smrekar iz Bajtiš (1901), Matevž Uznik iz Sl. Plajberga (1907). Ne smemo tudi pozabiti župnika Janeza Sumperja v Skočidolu, ki je spisal knjigo »Slovenski Bučelarček«, ki je izšla leta 1870 kot književni dar družbe sv. Mohorja. Sumper je imel originalen panj v obliki moža, iz katerega so izletavale čebele skozi usta in r...!

Počasi pa je pričelo društveno življenje tudi med koroškimi čebelarji. 19. s. s. 1906 je bila ustanovljena v Rožeku prva podružnica čebelarskega društva v Ljubljani. Predsednik ji je bil mizar Gregor Arnejc v Rožeku. Na ustanovnem shodu je govoril g. A. Bukovic. Led je bil prebit; sledile so druge podružnice, leta 1908 Št. Janž v Rožu, leta 1909 Zg. Vesca, Kotmare vas, Brnca, Žvabek, leta 1910 Podravlje in Bilčovs.

* * *

Pozneje pa so podružnice zopet ena za drugo zaspale; ostali sta le še podružnici Podravlje in Zg. Vesca. To žalostno dejstvo je napotilo učitelja Josipa Jekla v Apačah in še nekatere druge vnete čebelarje, da so se pričeli baviti z mislijo na lastno čebelarsko društvo. O Binkoštih leta 1913. se je vršilo v Celovcu čebelarsko zborovanje, na katerem je bilo sklenjeno ustanoviti »Slovensko čebelarsko društvo za Koroško«, s sedežem v Celovcu. Izvoljen je bil pripravljalni odbor s predsednikom J. Jeklom, ki je izdelal pravila. Z odlokom deželne vlade od 3. IX. 1913 št. 3808 so bila pravila potrjena. Tako se je vršil 26. oktobra 1913. pri Trabesingerju ustanovni občni zbor. Tudi Osrednje čebelarsko društvo v Ljubljani je poslalo svoje zastopnike na občni zbor. V odbor, ki je vodil društvo do razpada Avstrije, so bili izvoljeni:

Josip Jekl, šolski vodja, Apače, predsednik;

Gregor Arnejc, mizarški mojster, Rožek, podpredsednik;

Martin Černut, posestnik, Loče pri Beljaku, odbornik;

Urh Hafner, župnik, Melviče, odbornik;

Lovro Horvat, nadučitelj, Globasnica, odbornik;

Josip Müller, posestnik, Št. Janž v Rožu, odbornik;

Janez Piček, posestnik, Otoče, odbornik;

Josip Vošpernik, Podravlje in Josip Pavl, Dolinčice, namestnika.

Kot društveno glasilo je ostal »Slovenski čebelar« ter tako tvoril še nadalje vez med društvom v Ljubljani in onim v Celovcu.

Kakor prej, tako so tudi še sedaj hodili na zborovanja gospodje A. Bukovic, A. Likozar in Fr. Rojina, in niso le kazali na napake pri čebelarstvu, ampak so čebelarje opozarjali tudi na modernejši način čebelarstva.

Novo društvo je pričelo pridno oživljati zaspale podružnice in ustanavljati nove; toda zaradi svetovne vojne ni tako napredovalo, kot bi bilo lahko v mirnih časih. Zadnji občni zbor bi moral biti 27. decembra 1918 v Celovcu, pa je izostal zaradi domačih bojev.

Za sladkor je društvo pridno skrbelo, kar je bilo med vojno mnogo vredno in za pričetek društva potrebno. Upeljalo je tudi obvezno zavarovanje čebel proti tatvini in nezgodam. V obče je doba društvenega delovanja bila bolj organizatoričnega pomena. Do pravega smotrenega delovanja z ozirom na napredno čebelarstvo ni prišlo, večinoma zato, ker je predsednik sam bil bolj zavzet za čebelarenje v kmečkih panjih in za trgovino s čebelami, torej, ni propagiral čebelarenja na med na moderni način.

Kakor je razvidno iz poročila na občnem zboru dne 15. avg. 1916 je štelо društvo leta 1914. 256 članov. Pozneje je število naraslo na 300. Tako so nastale polagoma podružnice: Sv. Tomaž pri Škofjem dvoru, Podravlje, Galicija, Št. Lipš—Žitara vas, Šmarjeta v Rožu, Pliberk, Kazaze, Doberla vas, Železna Kaplja, Globasnica, Sele pri Borovljah, Loga vas, Kostanje, Brdo pri Šmohorju, Lisna, Bilčovs, Zg. Vesca, Št. Tomaž pri Celovcu, Št. Janž v Rožu, skupina Ostrica; Črna, Mežica, Guštanj, Prevalje.

Kot konkurenčno društvo proti čebelarskemu društvu je bilo 22. marca 1914. ustanovljeno v Dravogradu »Čebelarsko in sadjarsko društvo v Sp. Dravogradu«, ki pa je bilo nemško. Predsednik mu je bil Miloš Schmiedhofer. Štelo je 16 članov, pozneje 11. Leta 1917. se je preobrazilo v »Podjunsko čeb. društvo v Pliberku«. Predsednik je ostal isti. To društvo je bilo brez pomena, četudi je bilo naročeno na »Čebelarja«.

* * *

Razpad Avstrije nam je dal Jugoslavijsko, koroški žal le dvoletno jugoslovansko upravo. V tem času je društveno delovanje posebno oživelo, žal da je nesrečno glasovanje napravilo vsemu konec.

Takoj v vigredi leta 1919 so dobili Korošci kolikor jih je tedaj bilo pod našo upravo, za pozdrav dva vagona čebelnega sladkorja, ki se je delil v Sinči vasi. Večji del tega sladkorja je prišel v roke čebelarjem, precej pa ga je ostalo v Sinči vasi na kolodvoru, kjer je prišel »Volkswehrovcem« v roke, ker se je nepričakovano razdrla fronta in se je naše vojaštvo umaknilo.

Naslednji čas je veljal organizaciji čebelarških podružnic. Po vseh občinah so oživele podružnice ali se ustanovile nove. Podružnice v Rožu so bile združene v »Podružnični zvezi Borovlje« 8 podružnic s 186 člani), one Podjunske doline (12 podružnic s 427 člani) v »Podružnični zvezi Pliberk«.

Čebelarско društvo je pa tudi skrbelo za pouk. Gospod v. sad. nadz. M. Humek je potoval po Rožu od podružnice do podružnice in bodril čebelarje, v Podjurski dolini pa je enako deloval potovalni učitelj J. Okorn. V Pliberku je bil 7. in 8. septembra 1919 praktičen tečaj, na katerem je predaval g. J. Okorn. Da pa zainteresira čebelarje tudi za napredno čebelorejo, je čebelarско društvo dalo brezplačno podružnični zvezi Borovlje 16 A. Ž. in 16 eksportnih, podružnični zvezi Pliberk pa 24 A. Ž. in 24 eksportnih panjev, ki so se razdelili po podružnicah raznim naprednim čebelarjem. Tudi sladkorja je bilo dovolj.

Podružnice v Mežiški dolini pa so še vrhutega dobile po eno točilo.

Podružnična zveza Pliberk je izvedla

leta 1919 štetje vseh čebelarjev, ki so bili v njenem področju, po navodilih izdanih od Čebelarškega društva v Ljubljani. Statistika kaže, kako razvita je čebeloreja na Spodnjem Koroškem.

Naštelo se je 698 čebelarjev, od katerih je bilo organiziranih 311, to je 44 %. Leta 1919 je prezimilo 6065 panjev, vzimilo pa 19 A. Ž., 11 eksportnih, 268 drugih z mobilno stavbo, 6805 kmečkih panjev, skupaj 6805 panjev. Podatki niso samo iz Podjunske doline, ampak so tudi iz občin severno Drave, ki so bile pod našo upravo, ter iz Mežiške doline. Tako je nizek odstotek organiziranih čebelarjev razumljiv. Severno Drave namreč ni nobene čebelarške podružnice.

V ti kratki dobi je »Čebelarско društvo« v Ljubljani veliko storilo za koroške čebelarje, ne glede na škodo, ki jo je imelo v sladkorni aferi leta 1919. S tako temeljitim delom tudi kratka upravna doba ne more ostati brez trajnih in dobrih posledic.

Sicer danes koroškim Slovencem še ni bilo mogoče, da bi zopet oživel svoje čebelarско društvo, ki je obstajalo prej, ker imajo dovolj drugega opravka, da si zasigurajo vsaj osebno varnost! Društvo za društvom se vzbuja — vstalo bo tudi čebelarско društvo — o tem smo prepričani. Če tudinas zaenkrat loči državna meja, družipanasljubezen do naših čebelic, ki z vsakim letom nanovo oznanjajo, kaj edino vodi do osvobodjenja — delo in zopet delo.

K proslavi dvajsetpeletnice „Slov. Čebelarja.“

J. Virijent — Kamnik.

Malo imam tovarišev, ki bi bili pri zibelki »Slovenskega Čebelarja«. Mnogo jih je pobrala smrt, nekaj jih je uskočilo, ker so bili mnenja, da od društva nimajo nič dobička. Pravi čebelarji so pa ostali zvesti društvu do danes. Radi so se udeleževali shodov, predavanj, občnih zborov in drugih čebelarških prireditev. Njihova zvestoba je

obilo poplačana. Danes se lahko prištevajo k naprednim čebelarjem in od svojega čebelarstva imajo duševni in gmotni užitek. Kdor je čebelar z dušo in telesom, ta ne bo odnehal, naj pride kar hoče. Skopuh pa naj cpusti čebelarstvo! Njemu ni za pouk in napredek. Ako ne zagradi takoj in na debelo, ni zadovoljen.

Kako prijetni čuti in spomini morajo navdajati pravega čebelarja ob 25letnici našega društva! Koliko prijetnih uric smo preživeli na klopici pred ulnjakom v teh 25 letih, prebirajoči »Slov. Čebelarja«! Koliko poučnih, mikavnih, kratkočasnih in šaljivih člankov in dopisov smo prebrali in koliko pobude in praktičnih navodil nam je nudilo čebelarstvo berilo! Danes se opravičeno lahko veselimo, ko uživamo sadove, ki jih je rodil trud in požrtvovalnost naših učiteljev in voditeljev. Slava jim!

Društveni člani in sočebelarji! Nadaljujte započeto delo za vedno večji napredek v čebelarstvu! Učite mladino, vodite jo na čebelarske shode in predavanja! Nabirajte neumorno nove člane, da ga ob društveni 50letnici ne bo čebelarja, ki bi ne bil član Čebelarskega društva.

Vse naj prešine zavest, da zunaj strokovne organizacije ni napredka!

Bog živi vse čebelarje!

Spomini.

Peter Pavlin — Ljubljana.

Lani, ko sem večkrat počival na čebelarski klopi pred čebelnjakom, so se mi obujali spomini na pretekle čase in marsikaj iz moje 51letne čebelarske zgodovine mi je prišlo na misel. Kaj vse je že zapadlo večnosti! Koliko dragih čebelarskih prijateljev, ki so mi svojčas delali družčino, je odšlo v večnost. Kje so danes naši čebelarski pionirji: dr. Lampe iz Marijanišča, Lampe iz Kranja, Smodinov oče iz Šiške, Mihelc, Gulba, Martinčev Janez, Bizjan iz Podutika, Frank Benton...? Vse je pobrala smrt!

Od spominov ne more nihče živeti, vendar so pa tudi taki, ki so vredni, da se zapišejo in ohranijo za poznejši rod. Marsikoga bo zanimalo, kako smo začeli čebelariti s premakljivim delom, zlasti z veliko mero, zato sem napisal sledeče vrstice.

Prvotno sem čebelaril, kakor vsi drugi, v kranjičkih. Naenkrat so začeli strašiti v časopisih z »dzierzonovanim kranjskim panjem«. Seveda sem iz radovednosti kupil tak panj — še dobro se spominjam — pri trgovcu s suho robo, Pakiču v Ljubljani, za vodo, kakor smo takrat rekli. Po navodilih ranjkega urednika »Slovenske Čebele«, Jožefa Jeriča, sem zvišal satnike na 10 1/2 palca. Kljub temu pa nisem imel od teh panjev pravzaprav nobenega do-

bčka. Danes vem, da sem imel le igračko v rokah, ne pa panj.

Kmalu potem, ko sem »mobiliziral« svoje čebele, sem se seznanil s slavnim ameriškim čebelarjem Frankom Bentonom — Bog daj pokoj njegovi duši! Že pri prvem obisku na mojem domu je ta mož bistro presodil slabo stran mojega čebelarstva in me začel nagovarjati, naj opustim tisto igračko, ki smo ji takrat rekli satnik, in naj se oprimem velike mere in ameriških panjev. Vsi njegovi ljubeznivi in dobri nasveti pa niso našli v meni prave vere. Saj veste, kako starokopitni smo bili takrat! Šele po tretjem obisku, ko mi je Benton ves nevoljen rekel, da naj ga vendar poslušam in poskusim čebelarstvo v svoj prid amerikanizirati, sem ga ubogal. Dal sem si napraviti šest stoječih panjev Langstrothove mere, dvostenastih, s plodiščem in mediščem ter rešetko vmes. Postavil sem jih ob hiši pod napuščem. Priljubili so se mi takoj. V njih so bile orjaške družine, ki so mi dale zgodnje in močne roje. Opazil sem tudi, da so bili ti panji povečini strastni roparji. Toda kmalu sem spoznal, da so s temi panji tudi mnoge težave, zlasti za tistega, ki nima mnogo sveta okoli hiše, kakor n. pr. jaz. Premišljeval sem, kako bi te amerikance združil v čebelnjaku,

kakor je po Kranjskem navada. In ustvaril sem nov panj, ki se je potem precej razširil pod imenom Pavlinovec. V plo-dišču sem namestil le 10 satnikov Langstrothove mere, ki sem jo $2\frac{1}{2}$ cm skrajšal. Panj je imel podobo kranjiča s slikano končnico.

Takrat me je obiskal tudi prijatelj Jakob Virijent iz Olševka, ki je zastopal mnenje, da bi bilo v teh panjih toplo delo boljše nego mrzlo. Seveda mu nisem pravdal, ker so bili Bentonovi nauki v meni že pregloboko vkoreninjeni, sčasoma sem pa vendar sledil njegovemu zgledu in vse panje pre naredil na »toplo delo«. Opazoval sem panji in lahko trdim, da sem z izpremembo zadovoljen, ker vidim, da se panji pomladi prav dobro razvijajo in tudi več nabere.

Velika mera, ki je bila svojčas malo v čisljih, si je tekom let pridobila vse napredne čebelarje in je zmagala končno popolnoma z A. Ž.-panjem, ki pravzaprav ni nič drugega kakor Longstrothov panj z nepremakljivim mediščem.

Sedaj hočem še pojasniti, kako smo ustanovili sedanje Čebelarско društvo. Namreč, pred 25. leti sem prihajal večkrat v Kmetijsko družbo zaradi čebelarskih člankov, ki sem jih pisal za »Kmetovalca«. S takratnim tajnikom družbe, g. Pircem, sva marsikatero izpregovorila o čebelah — če je bil dobre volje! Bil je vedno naklonjen čebelarjem in ga smatram sploh za velikega dobrotnika našega društva in čebelarstva. Pri neki taki priliki — gospod je bil takrat posebno dobre volje! — mi je potožil, da dobiva družba vsako leto od ministrstva več stotakov v čebelarske namene. Težko pa porabi ta denar, ker ni čebelarskega društva, ki naj bi s tem de-

narjem pospeševalo naše zanemarjeno čebelarstvo.

Te besede mi niso dale več miru in začel sem premišljevati zaradi društva. Stopil sem do trnovskega g. župnika Vrhovnika in ga prosil, da naj skliče po časopisih čebelarje na posvetovanje v Kmetijsko družbo. Povedal mi je, da to ne more, ker ni gospodar družbe in me je napotil do g. Pirca. Z njim sva se hitro dogovorila. Povabil je v »Kmetovalcu« čebelarje na razgovor in res se nas je zbralo 30 zavednih, ki smo sklenili ustanovitev društva, zlasti ker je bil g. Pirc medtem že sestavil pravila.

Par tednov nato smo položili temelj društvu, ki praznuje letos svojo 25letnico. Takrat se je začela nova doba za naše čebelarstvo. Če se ozremo nazaj, smo lahko zadovoljni. Iz slabotnega rojčka se je razvil močan plemenjak. Mi »ta stari«, ki imamo že sedem križev na hrbtu, gledamo z zadoščenjem na to slavlje, saj smo vsak po svojih močeh pomagali graditi. Za nas so to najlepši spomini.

Pozdravljena pomlajena, svobodna slovenska zemlja! Pozdravljeni vsi vi, ki ste zibali naše društvo že ob rojstvu in ste delali za njegov procvit!

Blagoslovljen bodi tudi naš mlajši čebelarski rod, ki hoče dvigniti našo čebelarsko bendero še višje!

Časten spomin pa tudi vsem tistim čebelarjem, ki jih danes — žalibog! — ni več med živimi, vsem tistim, ki spe spanje pravičnega in ki so naše čebelarstvo ljubili.

Društveni predsednik prošt Andrej Kalan pri čebelnjaku.

Vzgojna plat čebelarstva.

Andrej Kalan — Ljubljana.

Kaj me skrivnostna slast k ulnjaku
vabi?

Kaj v panj kot v zlati grad zamaknjen
gledam? ...

Kakor evangelijska knjiga se mi zdi čebelni panj, kakor kos skrivnega razodetja, zapečaten s sedmimi pečati človeštvu skoroda do konca 17. veka. Iz starega veka imamo sicer o čebeli nekaj sporočil; najbolje je o čebeli ugibal modrec Aristotel, največ je pisal o njej Virgil pesnik, toda pečatov ni nobeden odlomil od knjige, še manj pa da bi jo odprl, listal po njej in nam o čebeli povedal kaj zanesljivega.

Šele bogoverni Swammerdam je odtrgal pečate knjige skrivnega razodetja o čebeli; on je pričel z znanstvenim opazovanjem, dal je čebelo pod drobnogled, določil spol kraljice, pojasnil razliko med troti in čebelami ter dognal čebelno družinsko življenje. Svoja znanstvena opazovanja je zbral v knjigi, ki je na latinsko preložena znana pod imenom: *Biblia naturae* (l. 1737.).

Od tedaj se nam je veselo oznanilo o čebeli vedno bolj razširjalo in znanstveno pojasnovalo. — Réaumur nam je odkril zgradbo satovja, pravo čudo stavbinske umetnosti, njemu je prišel na um stekleni panj kot vzorec za opazovanje skrivnostnega življenja čebel.

Za njim se je pojavil švicarski Francoz že kot deček oslepeli Huber, ki ni nikoli videl čebele, ne njenega satovja, ki je pa v svoji ljubezni do čebele tudi to strašno oviro premagal s pomočjo svojega tovariša Burnensa in nam znanstveno dognal življenje čebel, kakor pred njim še nikdo. O svojem življenjskem trudu je izdal dragoceno knjigo o novih opazovanjih pri čebeli. (*Nouvelles observations sur les abeilles* iz l. 1789.). Poleg njega Slovenci imenujemo s ponosom našega Janšo, ki je istodobno gojil znanstveno čebelarstvo, oprto na bogatih izkušnjah. Knjiga, ki jo je spisal o čebelarstvu, je izšla šele po njegovi smrti. S to knjigo iz l. 1773 si je postavil Janša časten spomenik na svetovnem znanstve-

nem trgu. Vse, kar je takrat zapisal, ima še danes stalno vrednost.

Ko je še Dzierzon izumil panj s premljivim delom in ga je Langstroth popolnil, od tedaj se pred nami vedno lepše razgrinja skrivnost življenja v panju.

S svetim strahom odpira čebelar prvič panj. Zaveda se, da je na straži na tisoče kerubov z žgočim mečem, ki čuvajo vhod v svoj paradiz. Toda če poznaš naravo čebel in delaš vse na rahlo in z ljubeznijo, priboriš si vstop brez boja in ran. Čudovit prizor se odpre tvojim očem! Pred seboj gledaš čudo stavbarstva, temne in snežnobele satnice, viseče od stropa, eno poleg druge v enaki, do milimetra preračunani razdalji. Na satovju je brez števila čebel delavk, med njimi, če si vaje, kmalu opaziš matico in tuintam vidiš kakega trota. V satovju pa se ti blešči novi med navažno ob gornjih in stranskih robovih, nekaj je že zadelanega, v sredi satov pa je zalega, nadebudna mladina. To je čebelna družina z vsem, kar je in kar ima.

In kako življenje vlada v panju! Matica leže ob ugodnem času noč in dan do 3000 jajčec na dan, poleg njih so črvički, ličinke. Oj to je dela za čebele! Svoje delo opravljajo tu babice, dojlje, stavbarice, snažilke, čuvarice, dvorjanice kraljičinega dvora, izletalke, ki donašajo nektar, obnožino, vodo, proizvajalke belih oblatkov za satovje, grobarice, ki odnašajo mrtve sestre, troti, ki pridno pijejo nektar ali jim ž njim postrežejo čebele.

Vse, kar vidiš v panju, je smotreno; tu ni nič slučajnega, vsaka stvarica ima svoj določeni pomen. Tako, kakor je, mora biti, tako velepa duh življenja čebel. Glavni namen vsemu čebelnemu vrvenju je skrb za zarod. To je vrhovni zakon, ki mu vse drugo služi: matica, trot, satovje, med in obnožina.

Gorje, ako se kaj zgodi, kar bi ogrozilo obstoj in razvoj panja. Kako dahne splošna žalost v panj, ako čebele opazijo, da so brez matice! Kako ženejo žalostne glasove, kakor bi prepevale Jeremijeve žalne pesmi. Kako iščejo matico po panju, zunaj

panja, kako vse delo v panju preneha, čuvarice se umaknejo z brade, izletalke ostajajo doma, dojlje zalege ne pitajo, vse le išče matice, ki je pogoj njih življenja. Kako veselje zavlada, ako zopet dobe matico; ali vsaj mlado jajčno zalego, da jo iz nje izvale. Tedaj zopet pride v panj mirno, zadovoljno življenje. Vse za rod! to je vrhovni namen čebelnega življenja

Visoka pesem: »Od rodú do roda«
edina čuje se v šumečem panju!

Koliko je v nas take žive, delavne ljubezni za narod? —

V tej veliki čebelni družini, ki šteje navadno 40—80 tisoč čebel, vlada vrhovnemu namenu primeren natančen red. Tu opazamo naravnost vzorno politično, socialno in gospodarsko upravo, ako si smemo te za človeško družbo veljavne pojme izposoditi tudi za čebelno družbo.

Predvsem vlada v panju: Tu imamo vlado ljudske kraljevine. To je vzor najbolj dovršene vladavine. Matica ali kraljica je kakor nekdanj Savel med svojimi rojaki za glavo večja od vseh drugih čebel, ona je edina vladarica, vir in središče vsega življenja v panju, cel roj dvorjanic jej služi, jo hrani, greje, spremlja; ljubljena je in negovana od vseh; kamor se kraljica-matica pokaže, vse čebele jo pozdravljajo, vse ji napravljajo pot, vse čakajo pripravljene, katero bo dohitela čast, da bo matica hotela vzeti hrane iz njenih ust; matica je v panju vse, toda le v toliko, v kolikor je to v korist in srečo panja.

Zbor čebel, ne matica, določuje, kdaj koncem zime prične matica z zaleganjem, ker v ta namen potrebuje matica posebne vrste hrano; zbor čebel ukrepa, ali naj matica leže veliko zalege ali malo, kakor to določuje zlasti obilna ali slabša paša zunaj panja. Čebele določajo čas, kdaj da matica zaleže dvorne celice, matičnjake, iz katerih se izvale matice; čebele branijo uničiti matično zalego stari matici, kadar jo je ta zaslutila v panju. In ko je panj v izobilju svojega bogastva, ko ima največ

medu, največ jajček, črvičev in ličink in mladice, takrat čebele določujejo matici, da mora iz tega bogastva, iz panja na roj.

Da čebele pri matici cenijo v prvi vrsti njeno občo korist, kaže tudi to, da se za mlado, neoplojeno matico malo menijo; malo se ozirajo na mladico, ki bega po panju, ko prepeva in prisluškuje, ali se ji bo oglasila kaka vrstnica-matica v panju. Šele kadar matica izleti na prašenje in se vrne iz zračnih višav oplemenjena v panj, tedaj jo prizna čebelna družina za svojo vladarico in jej priseže zvestobo, in sicer tako zvestobo, da se ob propadu panja zadnje čebele zadnja kaplja medu hrani in nudi ljubljeni matici.

V panju vlada načelo popolne socialne enakosti. Najboljši dokaz za to je dejstvo, da se iz vsakega oplojenega jajčeca lahko vzgoji — matica. Po svojem bistvu sta torej matica in čebela na isti družabni stopnji. Vsaka čebela ima torej po svojem bistvu isto pravico do kraljičine krone. Tako popolno opravičeno s kraljico čebelno ljudstvo vlada, vodi in dela za panj; vsakdo opravlja svoje posle. Kraljica svoje, čebele svoje, a vse le edino v korist in razvoj čebelne družine. Pač ljudje lahko zavidamo čebelam tako vzorno politično-socialno vodstvo in upravo!

Kraljica v panju boginja kraljuje,
z ljubezni žarki drage vse ogreva;
ves njen in svoj — panj sreče dom si snuje!

Poleg vrhovnega zakona ohranitve rodu, vladata v panju kot pogoj razvoja in blagostanja zakon reda in veliki zakon zatajevanja, trudoljubivega dela, zakon žrtve, ki se pojavlja v vsem stvarjenju in ki ga je neprijetnega, a neizprosnega ljudem s svojo žrtvijo omilil in posvetil sam učlovečeni Bog na križu.

Vzoren red opazujemo v panju. Po določenih zakonih reda gradi čebela satovje, stavi matica jajčeca v natanko zarisanih krogih, vsaka čebela je na svojem mestu, v vsaki starosti je določeno čebeli posebno delo: Najmlajše čebele pitajo svojo najmlaj-

šo zalego, starejše se ukvarjajo s starejšo, ki dobiva že bolj navadno hrano; v predpisani starostni dobi začnejo izletavati.

Čebelna država nima stalne vojske, a ima svoje čuvarice, ki ob vходу v panj in v panju samem opravljajo stražniško službo. Stalna armada, to čebela dobro ve, bi bila predraga naprava in bi ogrožala obstoj rodu, ker v panju je delo glavni zakon in ne vojska; toda panj take stalne vojske ne potrebuje; on ima za čas sile vedno pripravljeno — črno vojsko, neustrašeno in nepremagljivo do smrti, Marsikateri junak čebelar je poskusil to silo in v begu iskal svoje rešitve.

Natančen red opazujemo pri nabiranju medu, pri delu z medom v panju, kako ločijo vrste medu, natančno vedo, kdaj med dozori, vbrižgavajo v polne celice posebne kisline, da se med ne pokvari, ob določenem času ga neprodušno zalepijo s pokrovc.

Podobno gledamo isti strogi red pri vzgoji, pri rojenju, pri vzimljenju. Navadno pravimo: Čebela pozimi spi ali dremlje, a to ni res. Dasi življenske sile čebelne res niso pozimi toliko vprežene kakor poleti, vendar se mora čebela vso zimo braniti proti mrazu; če je hujši mraz ali zelo menjajoča se temperatura, tembolj mora kuriti, tem več použije hrane, da vzdrži v panju določeno toploto, ki jo potrebuje pozimi za življenje v panju. Kako slikovit je red v grozdu, v katerem čebela preživlja zimo! V sredi matica, okrog nje najmlajše čebele s svojimi mehkimimi kožuščki, nato v krogu budé starejše čebele, najstarejše pa že oguljene obdajajo ves rob grozda s svojim telesom kakor z nekako skorjo in branijo mrazu vstop v sredino grozda.

Koliko raznovrstnih del, obrti, rokodelstev opravljajo čebele, in to vse v najlepšem redu brez vsakega razrednega stanovskega boja! Tudi v tem pogledu ljudje še ne bomo kmalu tako daleč.

Nagon za delo je čebeli urojen; čim boljša je paša, tem bolj strastna je čebela za delo; ob takih dneh čebela dela ču-

deže. Nekaj dni in prazen panj je poln satu in medu. Čebela ima čez leto za pašo razmeroma zelo malo ugodnih dni, zato pa take dneve izrabi do smrtne utrujenosti.

Vsajen je roj! — Po dnevi in po noči
prepeva se po panju pesem dela;
dokler ni zadnja cvetka izduhtela,
le delavnik pozna čebela vroči.

Edini praznik, ki ga obhaja čebela, je roj. Ob roju pozabi za hip na delo, raduje se praznika svojega rodu, vesela je, krotka je, ko se vzigrava v solnčnih žarkih in ž njo njen praznik praznuje tudi čebelar.

Za dobrobit in razvoj panja prenese in pretrpi čebela mnogo žrtev. Matica si pa oprashaenju voli temno noč v panju za svoj dom. Odpove se svetlemu solncu, cvetju in svobodi, živi noč in dan le svojemu materinstvu. Zadovoljna je z neznatno razvitimi možgani, da se tem bolj razvijajo njeni organi za plodovitost, v sebi nosi do 200.000 življenj. Ob najpopolnejšem razvoju v panju, ko je v njem v izobilju medu in mladine, mora matica zapustiti vse to bogastvo in seliti se s prvem na prazen dom. Kadar zahteva korist panja, mora umreti v živem grobu, ki ga ji pripravijo njene čebele same. Kraljica je torej res sužnja v službi za blagor panja. Zakon žrtve je začuda očiten v življenju matice.

In čebela? Tudi njej mi z rožicami poslano, dasi često počiva na cvetkah. — Čebelni roj obdaja deviški vonj, vsaka čebela se odpove materinski ljubezni; ona čuti po nagonu, ko bi bile same matice v panju, pogin rodu. Čebela daruje tri, štiri leta življenja, ker matica živi toliko let, čebela pa poleti komaj šest tednov. Čebela je skopa zase in radodarna za rod, ima dvojni želodček, skromnega zase, a nikdar zadovoljnega in sitega za svojo družino.

Ali naj še govorim o žrtvah čebele, ki jih trpi ob nezgodah, ki tudi panju ne prizanašajo? Koliko žrtev prenese, kadar je

panj ob matico; treba skoro z vsem začeti iznova; kadar panj napadajo roparice, vsled krivde čebelarja slabo vzgojene čebele? Kaj prenese čebela o slabi paši, ob pomanjkanju živeža za mladino, ako nanjo pozabi malomarni ali brezsrčni čebelar? Kako pada roj za rojem, kako se hrani zadnja kaplja medu za kraljico, edino nado v tej katastrofi?

Upam, da je vsakomur jasno, kako neodoljivo se tudi v panju pri matici in čebelah uveljavlja zakon žrtve, kot dokaz, da brez žrtev ni življenja, ni razvoja, ni blagostanja, ni sreče.

Sedaj, ko smo si podrobneje ogledali vzorno upravo v čebelnem panju, ljudsko kraljevino, zgrajeno na popolni socialni enakosti in na vzglednem gospodarstvu, ki jo vodi vrhovni zakon reda, dela in žrtve, pritrdimo lahko s prepričanjem besedam, ki jih je v tej stvari zapisal francoski pisatelj in čebelar M. Maeterlinck: »Težko bi našli javno upravno družbo pri ljudeh, ki bi po svojem ustroju in po svojem udejstvovanju v toliki meri ustrezala željam in hrepenenju našega zemeljskega planeta; ni je družbe, kjer bi njeni udje uživali večjo in pametnejšo neodvisnost; ni je pa tudi družbe, kjer bi vladala taka neizprosna, smotrena podrejenost, kjer bi bile žrtve hujše in brezpogojnejše.« (La vie des abeilles.) Kako velik se kaže Stvarnik v teh neznatnih stvaricah! Kako velik in srečen bi bil človek, bi bile družave, bi bila človeška družba, ako bi ljudje s svobodno voljo tako vršili svoje posle, kakor jih opravlja čebela po svojem od Boga ji danem nezavestnem nagonu!

Ker mislim, da sem s svojim člankom zadostno opravičil njegov naslov, zato končam z željo, da bi bilo Slov. čebelar-skemu društvu ob njegovi 25letnici s sodelovanjem vseh, ki ljubijo društvo, omogočeno čebelarstvo med Slovenci voditi do najvišje strokovne in praktične popolnosti. Slovenski čebelarji, na delo!

Ne prezrimo ga.

Jan. Strgar — Bitnje.

Ne bilo bi lepo, ako bi ob svečanih prilikah prezrli stare prijatelje, ki sicer ne stojijo v ospredju in se smatrajo za zastarele, a so si pridobili za svojo dobo mnogo zaslug. Ne bilo bi lepo, ako bi ob 25letnici našega društva prezrli naš, pristno naš kranjski panj. Saj vemo, da so našim pradedom v teh panjih prinesle čebele lepe groše, nekaterim pa celo zlatnike.

Kakor se ne dajo ovreči nauki našega rojaka Janša, ker so bili zajeti iz stoletnih izkušenj njegovih sorojakov Kranjcev in so se po Janši razširili tudi pri naših severnih sosedih, tako tudi ne moremo trditi, da naš kranjski panj nima svojih prednosti v marsikakem oziru pred drugimi panji za gotove krajevne razmere in namene. Ako ga primerjamo s slamnatim panjem, ki je še danes priljubljen pri čebelarjih na Lineburškem, ima naš panj za nas veliko večjo prikladnost.

Kranjski panj posega daleč v staro dobo nazaj, ko še ni bilo žag in so jih še tesali iz celih debel. Takega sem videl še v uporabi pri nekem čebelarju pred kakimi desetimi leti. Odtod tudi ime »korito«, ki se še danes rabi pri čebelarjih v Boh. Beli in okolici. Stopnjevale se je panj izboljšal do današnje oblike po stoletja stari praksi, kakor Janševi nauki. V gotovi dobi je bil kranjič moderen panj. Marsikateri čitatelj bo sam pri sebi mislil: Kaj pa šel! Vendar je to resnica. Le par primerov! Po Dzierzonovem in Berlepschovem izumu premakljivega sata oziroma satnika so se pojavili raznovrstni panji stojaki s toplo stavbo. Da ti panji niso bili za naše razmere, so uvideli že pred 50 leti naši čebelarji. L. Porenta, župnik in velečebelar v Bohinju, je naš panj preuredil po Dzierzonovi osnovi. Te panje je kranjska kmetijska družba širila in imela celo zalogo pri tvrdki M. Pakič v Ljubljani. Izdelovali so jih na roke, toda kljub temu

so bili tako natančno narejeni, posebno satniki, da bi še danes lahko tekmovali z izdelki nekaterih tvrdk, ki delajo s stroji. Podobnega je priredil tudi župnik Sumper v Skočidolu na Koroškem, samo z mrzlo stavbo.

Da se ti panji niso bolj razširili, je bil vzrok ta, ker se je približno takrat pričel izvoz naše čebele in je bil panj z nepremakljivim delom bolj prikladen v to svrhu ter cenejši in so tudi čebele v njem bolj prezimile. V zadnjem desetletju prej omenjeni stojaki s toplo stavbo vidoma izginjajo in v ospredje stopajo panji, podobni ležečim z mrzlim delom. Kot poznavalec vseh svetovnih panjevih sistemov lahko trdim, da čebelarji danes polovica čebelarjev v panjih z mrzlim delom. Amerika, Anglija in druge države so žive priče za to trditve.

Pomislimo! Ali ni naš kranjič podoben ameriškimi ali angleškimi panjem, prirejenim za naše krajevne razmere, za prenašanje in prevažanje v pašo, za izborno prezimovanje in čebelarenje v čebelnjakih in končno najbolj pripraven za izvoz? To so mi že mnogokrat s poročili potrdili razni inozemski čebelarji. Tudi s kranjičem bi se lahko čebelarilo s pod-, nad- in medstavki z uporabo matične rešetke in moderne teorije. Spreten in več čebelar bi utegnil v dobrih pašnih razmerah, kjer je jelka, pridelati prvovrsten med v satovju. Lahko se pa tudi z dobrim točilom in malenkostno pripravo pridobiva točen med. Več o tem v eni prihodnjih števil »Slov. Čebelarja«, ako mi cenj. g. urednik ne zapre predalov.¹ Gorenjski in sploh čebelarji v goratih krajih so bili prijatelji kranjičev. Zakaž pa ne? Pripravni so za prenašanje v planine na vresje in za prevažanje v ajdovo pašo, posebno za tiste, ki nimajo pred nosom železnice. Zato se

¹ Nasprotno! Še veselilo me bo! — Op. ur.

tudi teh še držijo kljub temu, da poznajo tudi druge takozvane moderne panje. Ti so jim prenerodni in pretežki za njihov obrat. Kako bi le to prenašali, kakšne prave gorenjske orjake bi mogli imeti za ta posel. Tudi za prezimovanje je kranjič zele pripraven.

Predvsem pa je kranjič za izvoz najboljši panj in le takim čebelarjem, ki so

Fr. Rojina pri čebelnjaku.

navezani na prodajo živih čebel, so namenjene te vrstice. Ako se nam kranjič v drugih ozirih ne zdi prikladen, za izvoz ga pa le ni opustiti. Pomisliti je treba, da imamo le malo dobrih medenih letin. Gorenjskim čebelarjem pa prinašajo čebele večje dohodke, ako čebelarijo za izvoz, nego če bi čebelarili na med. Ako bi izvoz

popolnoma ponehal, propadlo bi tudi mnogo čebelarjev. Prepričan sem, da se bo današnji zastoj v izvozu čez nekaj let zopet povzpел do gotove višine. Ko bomo preboleli bolezní nizkih valut naših sosednih držav in se bo promet uredil, se bo izvoz čebel zopet poživil.

Da se moj spis preveč ne raztegne, samo še par resnih opominov. Ne zavržimo svojega izvirnega domačega panja. Izdelujmo si lične, natančno, solidno in enako izdelane panje po določeni normalni meri: 70 cm dolžine, 30 cm širine, 16 cm višine, zunaj merjeno.

Deske naj bodo enako debele, i. s. za pokrov, dno in končnici po 13 mm, za stranici pa po 20 mm. Zginejo naj tisti stari premajhni panjički! To ni za izvoz. Čebelarji-izvozniki se bodo morali zediniti, da bodo take premajhne in nepravilno izdelane panjičke kratkomalo odklanjali.

Kdor čebelari za izvoz, naj takoj preide k pravilno izdelanim panjem s pravilno mero. Kako pripravno je delati, ako so vsi enaki! Kakšno veselje ima čebelar, ko gleda v čebelnjaku lepo zložene panje z močnimi družinami, ko se žival kar vali ven in noter! Za take bomo pa dobili tudi pošten denar iz inozemstva, kar bo le nam in državi v korist. Na ta način bomo dobili od naše čebele kruha, druge pšenice pri nas in za nas malo zori.

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti na močne družine in čisto pasmo! Zadnji čas je, da napredujemo z našim zaslužnim starostom — s kranjskim panjem, da bomo mogli ob priliki prihodnjega jubileja našega društva tudi v tem oziru govoriti o modernem in dobičkanosnem napredku!

Ali si čebelar?

Fr. Lakmayer — Preddvor.

Če vprašaš lastnika enega ali velikega števila panjev: »Ali si čebelar?«, ti vsak začuden odgovori: »Kajpada! Seveda sem! Ali nimam čebel?«

In vendar, koliko jih je, ki niso čebelarji, kljub temu, da imajo na stotine čebelnih panjev! Pa kako da ne?

Ali ti je znano, kdo zasluži ime sadjar, živinorejec, vrtnar, poljedelec, gozdar, kmet itd.?

Le tisti, ki ljubi to svoje opravilo in zanj dela, zanj trpi, njemu se žrtvuje. Ali mu taisto dá veliko dobička ali malo — to v splošnem pri njem ne odločuje. Ali ga bo opustil vsled kakega neuspeha? Nikakor ne! Še bolj se ga bo oprijel in trudil, da končno doseže kaj uspeha. Zato se ne zgodi, da bi človek opustil poklic, ki je navdušen zanj. Le skrajna sila ga more odtrgati od njega. In kaj ga neki vleče s tako nevzdržljivo silo k njemu, da vztraja, četudi se ga včasih polasti obup?

Ljubezen do poklica! Nihče še ni postal strokovnjak kakega poklica, ako ga ni navdušeno vzljubil! Ali sedaj razumeš moje vprašanje? Ali si čebelar? Če zares ljubiš čebele, potem ni dvoma, da si ali boš čebelar! Ako jih pa ne ljubiš, boš šušmar vse svoje žive dni, četudi imaš obsežen in krasen čebelnjak in v njem na stotine panjev in milijone čebel! Ljubezen do čebel je temelj umnega čebelarstva. Ali so pa vredne čebele tvoje ljubezni? Ali jih poznaš? Če jih poznaš, potemtakem veš, da so med vsemi žuželkami čebele najbolj snažne, najbolj pametne, za svoj dom in rod najpožrtvovalnejše, v delu najmarljivejše! Ali ne zaslužijo že te lastnosti, da jih vzljubiš?

In ta ljubezen bo povzročila, da se lotiš čebelarstva z nesebičnim navdušenjem, da koj pristopiš za člana k Čebelarskemu društvu za Slovenijo, da si oskrbiš potrebne strokovne čebelarske knjige in jih pazljivo prečitaš, da poiščeš v svoji okolici izku-

šenega čebelarja in se daš od njega naučiti, da se udeležuješ čebelarskih predavanj svojega okraja, da si napraviš zapisnik in vanj zapisuješ svoje izkušnje in nasvete čebelarskih strokovnjakov. Ta ljubezen ne pusti ob slabi letini čebel stradati in ž njimi nečloveško ravnati. Ta ljubezen jim pripravi udobno stanovanje in jih bo branila pred njihovimi številnimi zunanjimi in notranjimi sovražniki.

Ali si čebelar? Četudi nesebično ljubiš čebele, vendar te bo razveselilo, ako boš mogel pokazati tudi kaj sadu te ljubezni. Pa tu te moram na nekaj opozoriti.

Ne pričakuj takoj prva leta svojega čebelarstva posebnih uspehov! Vedi, da iz vajenca ni precej mojster, iz učenca učenjaka! Marsikaj se ti bo ponesrečilo, a od napak se človek največ nauči, če le prizna, da jo je sam zagrešil in ne zvrča svojega neuspeha na druge. Zato uči se in vztrajaj!

Tudi mlada čebela ne donša takoj medu, dokler ni dovršila za njeno mladost pripravnejšega dela. Lepo po stopnicah ali klinih gremo navzgor. Kdor se zaleti, se lahko pohabi ali konča. In ni malo število onih, ki so se tudi pri čebelarstvu zaleteli. Pričeli so kar na debelo, z velikimi izdatki, in mislili, da ni treba pri čebelarstvu ničesar drugega vedeti, kakor kako se roji ogrebajo, stresajo in spravljajo v panj in jeseni, kako se jim odzame med. Pa ker jim je že prvo leto izpodletelo, začeli so zabavljati, češ, da je čebelarstvo samo »šport«, ki nič ne nese, pač pa napravlja veliko stroškov. Če je pa bila že prvo leto njihovega čebelarenja slučajno izvrstna letina, da so celo »planke« medile, so mislili, da so že čebelarji strokovnjaki in vsem drugim čebelarjem za zgled. Ko pa drugo leto ni tekkel med v panj, so njihovi domišljavosti odpadli rožički in čebelarstvo so zavrgli. Zato, ne domišljuj se!

Tudi star in zelo izkušen čebelar, ki je vreden tega imena, včasih naleti, ker tudi on vsega še ne ve. Zato bodi vedno ponižen!

Ta lastnost je kras vsakega pametnega človeka sploh, umnega čebelarja pa še posebej. Prevzetnež ne napreduje, ampak zaostaja. Ali hočeš dokazov?

Poglej med vrste raznih učenjakov, pisateljev, umetnikov itd. in prepričaj se boš, da so toliko časa napredovali, dokler se niso prevzeli zaradi prevelike hvale in časti. Pismo konča pika, napredovanje pa napuh. Kdor se domišluje, da že vse zna, ve in ume, neha se učiti, vaditi in vežbati, truditi in delati in zato zaostane.

Ker je pa vsak napredek združen z naporom, zato tudi potrpi in ne ustraši se!

Čebelarstvo ni vselej prijetno in za-

bavno opravilo, ampak dostikrat utrudljivo in težko. Če se še nisi o tem prepričal kot čebelar začetnik, prepričaj se boš pozneje. Pa vprašam, kateri poklic ni združen z delom in trpljenjem? Ali gre vselej in vse lepo izpod rok? Brez truda in vzdihov, potu in muk?

In vendar! Ali je kje kateri trud zaman? Ali ne prejema jo tisti, ki se telesno ali duševno trudijo, nobenega plačila? Ali ne čuješ in ne čitaš o njihovih uspehih? Ali boš mar le ti kljub svojemu trudu in delu ostal brez plačila? Vsako poljedelstvo, vsako vrtnarstvo, vinogradništvo itd. odda svojemu pridnemu oskrbovalcu svoj sad. Tako tudi čebelarstvo. In zato le naprej in nikdar nazaj! Le naprej iz ljubezni do čebelarstva: uči se, vztrajaj, potrpi in delaj! Tako prideš in moraš priti prej ali slej do zaželenega cilja.

Napredek v čebelarstvu in učiteljstvo.

A. Likozar — Ljubljana.

Slovenci so bili že od nekdaj dobri čebelarji. Vzgojili so si čebelo, ki po svoji krotkosti, pridnosti in rodovitnosti slovi daleč po svetu. Kranjsko čebelo so poznali narodi, ki še o nas niti vedeli niso, da živimo.

Imeli smo že pred davnim časom umne in sloveče čebelarje, ki so učili celo druge narode umnega čebelarstva, a pri nas doma čebelarstvo v splošnem ni prav nič napredovalo, ampak celo nazadovalo. Po vsej domovini je bilo videti mnogo praznih in zapuščenih čebelnjakov. Bati se je bilo, da čebelarstvo pri nas polagoma popolnoma propade. Vzrokov je bilo več. Nekaj slabe čebelarske letine, nekaj predrugačene gospodarske in kmetijske, pa tudi podnebne razmere in drugo.

Za povzdigo splošnega kmetijstva je začela neumorno delovati Kmetijska družba, a izpočetka tudi tu ni bilo pravega napredka. Bili so le posamezni napredni gospodarji, ki so se poprijeli umnega kmetovanja, a velika večina je ostala brezbrizna.

Snovali so se sicer kmetijske podružnice, a te le večinoma po mestih in trgih, kjer so bili udje meščani, tržani, sploh inteligenca, a le malo kmetovalcev. Še le, ko smo učitelji pričeli poučevati v šoli kmetijstvo, ko smo napravljali šolske vrte in ko smo ustanavljali kmetijske podružnice po deželi, je bil napredek v kmetijstvu kmalu splošen. Kmetijska družba v zvezi z učiteljstvom je rodila kmalu prav lepe uspehe. Kak napredek se je pokazal v sadjarstvu, živinoreji in obdelovanju zemlje z umetnimi gnojili, je skoraj neverjetno. Le čebelarstvo je vedno hiral.

Ustanovilo se je Čebelarsko društvo, da bi se povzdignilo čebelarstvo tudi pri nas, kakor se je pri drugih naprednih narodih. Izdajati je začelo strokovno glasilo »Slovenski čebelar«. A neprilike v društvu in premalo razmeram prilagoden pisava v »Čebelarju« nikakor niso mogle v splošnem povzdigniti našega propalega čebelarstva. Zopet je moralo učiteljstvo odločujoče poseči v delovanje društva.

Naš kmet je ponosen in konservativen, zato se ga nikakor ne pridobi za kako novotarijo, ako se mu pripoveduje, da je njegovo dosedanje delovanje za nič in da imajo drugi narodi vse boljše. Pri napredku umnega čebelarstva so pa še druge težave. Treba je prej natanko poznati življenje čebele, preden se kdo loti umnega čebelarstva. Ravno tega je pa po večini manjkalo našim čebelarjem. Treba jih je bilo najprvo strokovno izobraziti, potem šele pričeti z novimi panjovi. Marsikateri čebelar je pričel s satniki, s špekulativnim pitanjem, z združevanjem itd., a ker stvari ni razumel, mu je novotarija več škodovala nego koristila. Po kakem takem ponesrečenem poskusu je vsa okolica obsojala, toda ne nerodnega čebelarja, ampak vse napredno čebelarstvo sploh, ker da je po njih sodbi popolnoma za nič. Našle so se le redke izjeme. Stopiti je bilo treba med čebelarje z besedo in praktično pokazati v čebelnjaku, kako čebela živi, kaj potrebuje, od česa da

je odvisno dobro prezimovanje, kaj pospešuje nje razvoj, rodovitnost, donos itd. Stopili smo na čelo društvenega odbora učitelji, začeli prirejati v zvezi z nekaterimi čebelarji predavanja po vsej Sloveniji. Zanimasirali smo mnogo učiteljev za čebelarstvo, ki so prav kmalu postali dobri čebelarji, ki so se z neumornim veseljem poprijeli naprednega čebelarstva. Napredek je bil od leta do leta očitnejši. Delo učiteljstva je tudi na tem polju rodilo obilne in trajne uspehe.

Res da se delo učitelja ni vedno dovolj cenilo, še manj pa plačalo. Toda tisti časi so za nami in upam, da se ne povrnejo nikdar več.

Priporočam učiteljem-čebelarjem, da se i v prihodnje živo zanimajo za napredek v čebelarstvu in po svojih močeh sodelujejo v organizaciji. Ako se vsi čebelarji združimo v slogi in medsebojnem zaupanju bomo najlepše proslavili dvajsetpetletnico naše čebelarske organizacije.

Čebelar na plan!

A. Pikl, čebelarski mojster.

Vigred se povrne, vse se oživi.
Tratica pogrne se s cveticami.

Zakaj bi se ne veselil, zakaj ne radoval tega prekrasnega letnega časa, saj se vsak človek počuti kakor prerojenega. Veselo petje ptičic pevk se razlega po goščavah, po hribih in dolinah odmeva ti ukanje veselih pastirjev, ki pasejo svoje črede. Po polju, po vaseh vriskanje nedolžne mladine udarja na uho. Kdo bi se pač ne veselil, kdo ne radoval? Kaj pa čebelar? Vsak pravi čebelar se veseli bližajoče se vigradi, saj komaj pričakuje tistega prijetnega trenutka, ko se prvič po dolgem zimskem času zopet snide s svojimi ljubljankami, ko prvič zasliši to krasno šumenje, to, skoraj bi rekel, nebesko čebelno melodijo.

Ali si se pa pripravil, dragi mi čebelar, na ta slovesen trenutek? Si li uredil vse

potrebno za dostojni sprejem svojih ljubih čebelic? Gorje, gorje ti, če se nisi o pravem času spomnil te nedolžne živalice, ko te je klicala na pomoč! Prvikrat že v jeseni, ko je bilo treba skrbeti za dovoljno zimsko hrano. Drugič pa tudi v zimskem času, ko je počivala, takrat, ko so se zbirali vsakovrstni sovražniki od vseh strani, hoteč ji uničiti njen dom, ugonobiti njeno življenje, ali vsaj motiti njen počitek. Preslišal si morebiti njih mili klic: Čebelar, pomagaj nam, hiti nam na pomoč, reši nam življenje, reši nas lakote, varuj nas pred sovražniki, ki nas zalezujejo, ker same si v tem mrazu ne moremo pomagati! Si li slišal ta klic in pomagal?

Spomladi ti bo zopet morebiti zadel žalostni klic: Čebelar, ne pozabi na nas, reši nas lakote! Posebno sedaj, ko nam narava ne more dati potrebnega ži-

veža. Sedaj, ko se množi naš rod, ko je toliko lačnih sestic v panju, ko vse kličejo tako milo: kruha, kruha, kruha! Zaloge medu je že pičila, daj nam vsaj malo kuhanega sladkorja, ako nimaš več medu! Reši nas sedaj žalostne smrti, ko je minula zima ter je prišla vesela vigrad! Še nekaj tednov, mogoče samo nekaj dni, pa nam bo zacvetela vsa narava ter nam bo

nudila hrane dovolj. Takrat ti bomo obilno poplačale tvoj trud ter ti stoterno povrnilo skrb, katero si imel do nas sirot. Čebelar, ali razumeš? Imaš li kaj srca? Še je čas, stori svojo dolžnost in ne odlašaj! Pozneje ti ne bo treba zdihovati: Nezgoda je nezgoda. — Jaz pa pravim: Nezgode je kriva največkrat tvoja brezbriznost, skopost, lenoba in neroda.

Nekaj besed o čebelarstem potovalnem pouku.

L. Černe j — Celje.

(Ob 10letnici čebelarste podružnice za Savinjsko dolino.)

Resničen je pregovor, da nihče ne ve vsega in da se človek uči, dokler živi, posebno resničen in važen še za nas čebelarje. Rad bi poznal človeka, ki bi si upal trditi, da mu ni nič več nejasnega in skritega v bajnem kraljestvu čebel. In odkrito rečeno, čudno se mi dozdeva, če čebelarji kdo eno ali dve leti z enim ali dvema panjema, pa že hoče vse vedeti in je nevoljen in robat, ako mu kdo ugovarja.

Kakor ves napredek vobče, obstoji tudi napredek čebelarstva v tem, da se poleg lastnih izkušenj učimo drug od drugega. V tem oziru so pridobila čebelarska društva in njih podružnice obilo zaslug. Že s tem, da se shaja več čebelarjev, napreduje naša stvar, ker drug drugega navdušujejo in se tudi marsikaj pomenijo, kar so opazovali. Posebno važna pa so poučna predavanja. Pri nas imamo sedaj urejen potovalni pouk in o tem bi rad izpregovoril nekaj besed.

Ako naj bo potovalni pouk plodonosen, mora imeti privlačno silo. Z veseljem se spominjam nazaj na tiste čase, ko smo brezplačno potovali in poučevali po Savinjski dolini, kjer je bilo čebelarstvo že skoraj izginilo. Po več ur daleč so prihajali tisti stari čebelarji, ki so kljub neugodnostim še vedno radi pasli svojo čredo. Počasi so se začeli zanimati tudi drugi

in šlo je. Kar smo delali tukaj v malem, je delal naš očka Jurančič v velikem. Potoval je vso bivšo slovensko Štajersko tudi skoraj gratis. Zato je prav, da se mu je dalo končno neko priznanje s tem, da so ga imenovali za potovalnega učitelja-uradnika.

Če pa hočemo, da dobe predavanja privlačno silo, morajo biti zanimiva. O teoriji se naj govori le najpotrebnejše, kajti teorijo si lahko človek sam pridobi iz knjig. Tem več pa je treba praktičnega pouka. Sploh veljaj načelo: ponazoruj vse! In spet se spominjam, kako smo zbrali prvokrat čebelarje, da bi ustanovili podružnico. Na mizo pri čebelnjaku sem razložil orodje, kar sem ga imel, na dvorišče pa postavil točilo. Pa so izpraševali čebelarji in drugi radovedneži: »Kaj pa se to rajta?« Potožil sem jih: »Le počakajte malo!« Potem smo govorili malce o pomenu čebelarstva, zlasti s premakljivim satovjem. Pregledali smo slabši panj, zalego, matico itd. No, to je bilo čebelarjem kolikor toliko že znano. Nato pa sem vzel nastavek gerstungovega panja, ki je bil nabito poln medu. S posebnimi vilicami sem odkril pokrovčke, pa začel točiti. Med je tekel v skledo kakor v obljubljeni deželi po dolini. Možakarji se niso mogli dovolj naučiti, ženske pa ne dovolj prehvaliti krasnega medu, h kateremu sem jim ponudil

še kruha. In temelj za podružnico je bil položen, trdno položen!

Naš človek pa je tak: gleda, posluša, pritrjuje, ko pa se vrača, je nevoljen in godrnja: »Takile nas bodo učili, ko pa že čebelarim toliko in toliko let!« Zato pa je treba, da ima pouk bolj obliko prostega razgovora in da pridejo čebelarji sami do besede.

V tem oziru me je krepko podpiral tovariš Pečar, ki me je na vsakem predavanju namenoma izpraševal to in ono, dasi sem mu bil že neštetokrat odgovoril na dotično vprašanje. Tako tudi čebelarski

mojster Pikel. Počasi so se začeli oglašati posamezniki, v začetku bolj neodločno, a vedno bolj živahno. Izpraševali so, izražali svoje mnenje, pripovedovali o lastnih izkušnjah. Tako je nastal živahen razgovor, da so nam urice le prehitro minule. In zadovoljni so se vračali ljudje domov, ker je prišel vsak do besede. Čisto odkritosrčno povem, da sem se od teh starih čebelarjev marsičesa naučil, česar nisem našel v nobeni knjigi. Ljudje pa so si dali dopovedati in z uspehom smo lahko zadovoljni. Odslej bo delo lažje, led je prebit, treba le vztrajnosti.

Čebela-zdravnica.

Mate Hafner — Ljubljana.

Tisočletja že pišejo o čebeli kulturni narodi, opevajo jo pesniki, občudujejo naravoslovci, priporočajo v posnemanje državniki in sociologi, tisoče knjig, knjižic in člankov je napisanih o njej. O njeni biologiji je izdanih več knjig, kakor o biologiji človeka — pa čebela kot zdravnica kljub vsemu temu še danes ni zadostno znana in primerno upoštevana. Zato sem sklenil, da načnem razgovor o tem predmetu v društvenem glasilu s trdno voljo, da priborim čebelici v zdravstvu ono častno mesto, ki ji po mojem mnenju gre. Pa če bi tudi moral leto za letom o tem govoriti, kakor meni Rozer, ki je v dunajskem parlamentu desetletja, leto za letom govoril dolge govore za odpravo male loterije in končno vendarle doživel zadoščenje, da je bila mala loterija po njegovi zaslugi odpravljena.

Čebelni pik ima čudovito zdravilno moč proti revmatizmu in vsem onim sorodnim živčnim boleznim, ki mučijo naše brate sotrpine pod različnimi imeni, kakor so: udnica, putika, išias, božjast itd. O tej zdravilni moči čebelnega pika nas je prepričal dr. Trenz, zdravnik v Mariboru, ki je zdravil navedene bolezni s čebelnim pikom. Njegov sin nas je seznanil

v posebni knjižici z uspehi tega zdravljenja. In ti uspehi so bili velikanski. Od sto težkobolnih bolnikov jih je ozdravil osemindvetdeset. Ozdravil je bolnike, ki so bili od bolečin že hromi in ozdravil je zelo zastarane bolezni. Knjižica, ki opisuje te čudodelne uspehe, je vredna, da se razširi v sleherno vas, kjer biva kak naš trpeči sobrat, ta knjižica bi morala zavzemati v knjižnicah naših zdravnikov odlično mesto.¹

O zdravilni moči čebelnega pika pa tudi ve povedati malodane vsak čebelar, bodisi že iz lastne izkušnje, ali pa iz lastnega opazovanja.

Je zanimivo. Z nešteto zdravniki sem govoril o tem predmetu in jih opozoril na knjižico dr. Trenza. Nihče ne ugovarja. Nasprotno se pa tudi nihče ne loti zdravljenja s čebelnim pikom, dasi moderna medicina še danes nima uspešnega sredstva proti revmatizmu. Kar se priporoča, je pač zavarovanje proti bolezni, ne pa zdravljenje. Popolna zdržnost od alkoholnih in drugih razburljivih pijač, solnce, toplota, zrak: brez dvoma so to naravni predpogoji proti tem boleznim. In toplice; gotovo

¹ Kdaj je izšla? Kje se dobi? — Op. uredn.

olajšajo poleg listnice tu in tam tudi bolečine. Njih zdravilna moč pa sega povprečno le do prve neugodne vremenske izpremembe ali do prvega večjega prestopka v dijeti. In končno vsa tista hvalisana tajinstvena sredstva v inseratnih delih naših časopisov: niti enega bolnika še niso ozdravila.

Razmišljal sem mnogo o tem, zakaj da se nihče ne loti zdravljenja s čebelnim pikom. Do jasnih sklepov nisem prišel. Zdi se mi pa, da je krivda na obeh straneh, na strani bolnikov in na strani zdravnikov. Izvzemši čebelarje imajo ljudje vobče pred čebelnim pikom neopravičene predsodke. Vsakdo si jih predstavlja za nekaj strašnega. Primerjajo jih nekateri celo s kačjim pikom. Kemična analiza ugotavlja, da sta kačji in čebelni strup povsem različni kemični spojini. Nadalje ugotavlja kemična analiza, da tvori bistven del čebelnega strupa mravljinčja kislina, o kateri je znano, da ima posebno zdravilno moč. Gotovo pa ima čebelni strup še druge zdravilne primesi, kar bo analiza dognala prej ali slej. Tega prepričanja se ne morem otresti, če opazujem posledice čebelnega pika na lastnem organizmu. Hipnemu neprijetnemu občutku sledi blagodejna toplota na pičenem delu telesa. Človek kar čuti, kako razkraja čebelni strup tiste kisline in strupene ostanke razpadajočih celic, ki povzročajo revmatične bolečine in kar želi si novih pikov. Kdor veruje v zdravilno moč čebelnega pika, ta se čebelnega pika gotovo ne boji.

Predsodki so pa brezdvomno tudi na strani zdravnikov. Zdravljenje s čebelnim pikom bi bilo najbrž preveč vsakdanje. Spominja preveč na kamelice in tavžent-rože. Utegnil bi trpeti stanovski ugled zdravnika, ki bi zdravil s čebelnim pikom. So pač čudna pota človeške kulture. Vse-povsod se oddaljujemo od narave: v poeziji, v glasbi, v slikarstvu, morda tudi v zdravstvu. Dasi vemo, da je dobro, lepo in prijetno le to, kar je naravno, da le narodna pesem sega v srce, da le narodna glasba razigrava čustva, da uživamo le ob pogledu na naravno sliko, drvimo vendarle proč od narave. Premalo računamo z okolnostjo, da slone domača zdravila na tisočletnih opazovanjih naravnih pojavov, na tisočletnih ozkih stikih z naravo. Kdor pa zgublja stik z naravo, zgublja v enaki meri tla pod seboj. Ni slučaj, da je to isto, kar je modernizem — mislim vsako strujo, ki hoče biti tudi za ceno smešnosti originalna — zavrzel kot brezpomembno vražo, že neštetokrat spravil z nova na dan resen učenjak kot dognano resnico. Mislim, da se oddaljujemo od narave, če iščemo zdravilnega sredstva proti revmatizmu v kemičnih laboratorijih, ko nam ga vendar nudi čbelica v nedosegljivi kvaliteti.

Stotine je trpinov, ki bolehalo na revmatizmu. Zato se mi zdi vprašanje o zdravilni moči čebelnega pika važno dovolj, da se reševanja oprime naša mlada medicinska fakulteta v Ljubljani. Njeni priznani ugled nam jamči, da bi ona to vprašanje strokovnjaško rešila, upam, da na čast čbelici in na srečo trpinov bolnikov.

Najboljši panj.

Spisal Henrik Peternel.

I.

»To je moj najboljši panj. Družina tega panja se spomladi naglo pomnoži, pravočasno roji in nanese največ medu. Ako bi imel same take panje, bi bil na konju.« — Tako govori skoraj vsak čebelar, ko nam razkazuje svoje panje v čebelnjaku.

Ob takih prilikah se svetuje čebelarju, naj razmnoži samo to družino, naj si izredi mlade matice iz tega svojega najboljšega panja. Nasvet je pameten in je rodil že veliko dobrega sadu pri naprednih čebelarjih. A slišali bomo tudi pogostoma pri-tožbe, češ, izredil sem si veliko mladih

matic iz najboljših panjev, a hčerke niso bile vredne svojih mater. Tedaj se dolžijo malovredni troti istega, ali še rajši sosednega čebelnjaka, ali oploditev v krvnem sorodstvu, torej takoimenovana degeneracija.

Ne ugovarjam, da morejo troti manjvrednih družin biti vzrok neuspehov, a pravi in poglobitni vzrok je v 99 med 100 slučajev drugod. Ta vzrok sem našel tekom let in ga hočem v sledečem navesti.

Izbiral sem dolgo vrsto let najboljše družine in odgajal iz njih mlade matice. Ker so le nekatere mlade matice bile izborne, sem se izognil svojih in sosednih slabih trotov s tem, da sem dal prenesti izborne plemenjake in nove družinice v samotni kraj. Ker sem izbral le štiri izborne plemenjake, ni prišla plemenitev mladih matic po sorodnih trotih v poštev. Uspeh ni bil veliko boljši nego v domačem čebelnjaku, a moj trud je bil vseeno obilno poplačan. Izmed štirih plemenjakov sta dva ostala izborna, a druga dva sta opešala in čebele so v teh dveh očitno lenarile. Še v isti jeseni so bili panji v čebelnjaku z mladimi, v samoti izrejenimi maticami dokaj različni. Vsi panji z mladimi maticami onih dveh plemenjakov, ki sta ostala v samoti izborna, so bili čebelni in težki. Panji z mladimi maticami iz onih dveh plemenjakov, katera sta v samoti oslabela, so bili razen dveh šibki in lahki. Mislil sem to, kar bi mislil vsak drugi: pri dveh dobrih mladih maticah slabih plemenjakov so vplivali troti dobrih plemenjakov ugodno. A kakor so pokazale naslednje izkušnje, ni bilo tako.

Zame je bilo vprašanja praktično rešeno. Ohraniti je bilo treba le ona dva plemenjaka z maticama, katera sta se izkazala povsem stanovitna v izbornosti in v prihodnjem letu izrediti čim več mladih matic v samoti iz tistih dveh plemenjakov. To sem tudi napravil in od tistega leta imam res izboljšano čebelno pleme. A zagonetka mi ni dala miru, in sem sklenil doma opazovati tiste družine,

katere so izvirale od vseh štirih plemenjakov.

Akoravno ni v korist donosu, sem sklenil opazovati razvoj vseh teh panjev. Ko so matice v zgodnji pomladi začele staviti zalego, že sem bil pri panjih z zapisnikom v rokah in začel meriti obsežnost zastavljene zalege. Prvo pregledovanje je kazalo to, kar sem pričakoval. Vsi panji, katerih matice so izvirale od onih dveh izbornih plemenjakov, so imele na malo satnikih trdo sklenjeno, precej obširno zalego. Pričakovil sem, da bom našel isto v dveh panjih, kateri so se izkazali dobri, dasiravno so matice izvirale od onih dveh slabih plemenjakov. A tu sem se motil, ker senu našel sicer zalego na enem satu več, a ne tako trdo sklenjeno. V ostalih panjih, katerih matice so izvirale od dveh slabih plemenjakov, je bilo malo zalege, in še ta ne sklenjena. To razmerje je ostalo enako pri drugem in tretjem merjenju.

Ko sem pa pregledal panje v četrtič, to je šest tednov po prvem pregledovanju, se je stvar zasukala na neverjeten način. Panji, katerih matice so izvirale od dveh izbornih plemenjakov, so bili čebelni, imeli so lepo strnjeno zalego, a čebelni so bili tudi oni panji, katerih matice so izvirale od slabih dveh plemenjakov, ona dva izmed slednjih, katera sta bila že lansk leto prav dobra, sta bila po številu čebel najboljša v celim čebelnjaku. Zalega je bila v panjih, katerih matice so izvirale od dveh slabih plemenjakov, lepa, a raztresena po več satnikih in ni imela one lepe podobe deske iz rdečkastega lesa, kakor jo ljubimo starejši čebelarji.

Čez teden dni je bil čas, da se spravita panja-plemenjaka v samoto. Pregledal sem ju in bil zadovoljen. Pregledal sem pa iz radovednosti tudi tista dva lanska slaba plemenjaka in ju našel v vsakem oziru enakovredna dvema lanskima dobrima. To je podžgalo mojo radovednost in začel sem še enkrat pregledavati vse panje, katerih matice so izvirale od štirih lanskih plemenjakov. Takrat me je tudi kakovost za-

leže v vseh zadovoljila. Povsod tiste lepe rdeče, deski podobne skupine pokrite zalege. Vsedel sem se pred čebelnjak in začel premišljevali.

Da so se pred tednom ločili panji le v zalegi in ne v številu čebel, je zamoglo imeti samo en vzrok. Panji-izrejenci dveh dobrih plemenjakov so stavili na malo satnikih trdosklenjeno in obsežno zalego, izrejenci slabih plemenjakov pa bolj raztresheno. Ker so vsi dosegli tekom šestih tednov enako moč, sem mislil, da se je v prvih na široko zastavljena zalega prehladila, in one matice, katere sem imel za slabše, so bolj času primerno zalegale. Tako je moralo biti in nič drugače, sem mislil.

Potrt, da ne morem sedaj vedeti, od katerih plemenjakov naj si izrejam matice, se vsedem pred čebelnjak in opazujem izlet. Kmalu zapazim pri enem panju izletavati med sivkami tudi laške, rumene čebele. Gledam še en čas in ravno isto vidim pri drugem, tretjem itd. Kmalu sem razbral panje, ki imajo samo sive čebele, bili so to: lanska izborna in stanovitna plemenjaka in potomci-izrejenci od obeh. Zasvitalo se mi je v glavi: lanska slaba plemenjaka in njuni izrejenci so sprejemali tuje čebele in s pomočjo mladice celega čebelnjaka prišli do moči, dobra lanska plemenjaka in njuni izrejenci pa so prišli do moči po plodovitosti lastne matice. To sem tedaj vedel za gotovo; laške čebele so mi izdale slabe matice. Imel sem namreč še tri panje laških čebel bolj na strani čebelnjaka.

Sedaj mi je bilo vse jasno. Dva lanska slaba plemenjaka sta v samotni opešala, ker je zmanjkalo mladice celega čebelnjaka, da bi jih speljala v panj in živela od njih pridnosti. Tista dva izrejenca dveh slabih plemenjakov, katera sta bila že v jeseni dobra, sta bila od prvih dveh matic, katere sem porabil za domači čebelnjak, imela sta torej že poleti dovolj časa, privabiti v panj prašče se mladice celega čebelnjaka. Zato in ne radi laških čebel

sem imel vsako jesen opraviti z ropanjem. Umevno! Čebele v slabih panjih so vabile celo leto v panj tujke, in ko je nastalo najmanjše ropanje, se niso zadostno branile.

Meni ni bilo koristno, da bi se okrepile manj vredne družine z mladnicami dobrih družin. To je ravno tisto, kakor da bi vzel denar iz enega žepa in ga dal v drugi žep. Zato sem si vzgajal tisto leto toliko mladih matic iz obeh izbornih plemenjakov, da so izginile iz mojega čebelnjaka vsi panji, kateri so nabirali tujke, in tudi laške čebele. Vzgojil sem si z nadaljnjim odbiranjem matic čebelno pasmo, katera zaupa samo v lastni prirastek. Čebele nahruľijo pri žrelu vsako tujko, katera se pomotoma vsede na brado panja. Ako pa prileti kaka tatica z namenom, da bi odnesla kaj iz panja, jo ne primejo, ampak ji zadajo v trebuh tako zdravilo, da ne ropa nikdar več. Res je, da se tako vzgojene čebele ne dajo lahko združiti, in da ne zadostujejo za združitev dveh družin navadna sredstva, a to težavo obilno odtehta pridnost družin in gotovost pred roparicami.

Nauk, kateri sledi iz tehkušenj, je: Ako hočeš imeti res izvrstno pasmo čebel v svojem čebelnjaku, odberi za pleme take družine, katere so izborne po lastnih čebelah in ne poprisedljenih tujkah. To spoznaš, ako zasleduješ razvoj družine od rane pomladi.

Toliko o najboljšem panju, ako razumemo pod besedo »panj« čebelno družino.

II.

Ako govorimo o praznem panju, slišimo pogostokrat govoriti o najboljšem panju. V tem spisu se ne spuščam v vprašanje o najboljšem panju glede njegove oblike, sestave, velikosti itd., ampak o najboljšem panju iste vrste in iste sestave: n. pr. najboljši kranjič, najboljši amerikanec, najboljši izvorni A. Ž.

Obiskoval sem starega čebelarja, ki je imel same kranjiče, iste mere, istih desk in istega dobrega ali slabega dela. Ravno ta čebelar je kazal s prstom na en panj-kranjič in rekel: »Ta panj je vedno najboljši v celém čebelnjaku. Naj vsadim vanj katerikoli roj, brž je poln čebel in medu.«

Da povem resnico, imel sem trditev tega starega čebelarja za babjeverstvo. Po dolgih letih opazovanja sem zasledil in ugotovil isti pojav pri svojih panjih, srečni slučaj mi je pomagal razvozlati vsaj deloma vzrok tega pojava.

Bilo je leta 1903. Čebelaril sem že četrto leto s panji na satnike, katere sem bil kupil kot začetnik. Satniki so bili še dobri, a panji stare črvice škatlje. Sklenil sem, da si po zimi izdelam sam nove panje. Delal sem v potu svojega obraza in srečno izdelal 21 panjev. Da bi me ne zasmehovali sosedni napredni čebelarji, sem brusil orodje marljivo in likal panje, da so se kar svetili. Imel sem smollo. V moj čebelnjak je šlo ravno 22 panjev, a napravil sem jih 21. Mizar me je strašil, da bodo črvi gotovo iz starih škatelj prešli v les novih panjev, ako postavim v čebelnjak pomešano stare in črvice panje. Da ne izpostavljam s tolikim trdom napravljenih novih panjev črvice in da mi ne bo treba gledati mesto 22. panja votline v čebelnjaku, sem sklenil izdelati še 22. panj. Suhih desk nisem mogel drugod dobiti, zato sem izbral odrezke desk, iz katerih sem izdelal onih 21 panjev. Nabral sem jih srečno, a kake so bile tiste deske! Vse kosmate, vejnate in zavite, z eno besedo: pravi odmeček. Izdelal sem iz teh odrezkov 22. panj. A kakšen je bil! Ves raskav znotraj in zunaj, ni pomagalo nobeno skoblanje, nobeno likanje. Kadarkoli sem otipal ta nesrečni 22. panj, sem se zmislil na raskavi kravji jezik in mislil: ne boš dolgo delal sramote svojim gladkim 21terim bratcem, pa za letos bodi v čebelnjaku, da mi ne bo zijala nasproti votlina.

Stare panje sem imel v čebelnjaku na desni strani in ker sem hotel, da bi tekle

številke panjev od leve na desno, je morala v obsovažen 22. panj živa čebelna družina. Bil sem nevoljen na raskavo škatljo in ji obetal najtemnejši kot na kašči, kadar bom mogel izdelati nov gladek panj. Sicer je bila v 22. panj preložena družina zelo šibka, kar sem seveda raskavemu panju privoščil.

Prvi roj leta 1903. se je vsul iz raskavega panja št. 22. Ko je panj začel rojiti, sem si mislil: čebelam se mudi iz grdega panja v lep nov, zato so prve rojile. Roj je bil lep, plemenjak je ostal čebelen, mlada matica se je sprašila in v jeseni je ta panj, dasi raskav, odtehtal vse druge. Vse te ugodnosti me niso ganile ter sem ostal pri sklepu, da v prihodnji zimi napravim lep likan panj in tako rešim svojo čebelarsko in mizarsko čast.

Prihodnjo zimo je postajalo povpraševanje po kranjičih za kupčijo živahno in sklenil sem, usajati roje prihodnjega leta v kranjiče za kupčijo. Nepričakovano sem bil zadržan to zimo, da nisem mogel sam panjev izdelovati in sem dal vaškemu mizarju izdelati potrebne kranjiče za roje. Osem let sem ostal pri doseženem številu panjev z okvirji in odprodajal prirejo v kranjičih vsako pomlad. V devetih letih je raskavi panj št. 22 trikrat premenil svoje prebivalce, a bil je vsako jesen najtežji ali eden najtežjih. Pri vsem premišljevanju in pregledovanju nisem mogel najti drugega vzroka temu pojavu, nego ravno ono raskavost panjeve notranjščine. Za poskus sem si napravil nekaj panjev z raskavo notranjščino, tako nekaj A. Ž.-panjev. Primerjal sem vsako leto uspehe raskavih in gladkih panjev in vedno je izpadel primer v prilog raskavim panjem. Pri A. Ž.-panjih sem zapazil, da čebele izdelujejo in rabijo stranske satnike v panjih z raskavo notranjščino brž prvo leto, medtem ko se ravno teh dveh satnikov izogibajo v panjih z gladko izlikano notranjščino.

To je popolnoma umevno. Vsak izmed nas se izogiba gladke, ledene poti, torej i čebele gladke stene. Pri starih panjih se opazi, da čebele objedo gladko sprednjo

končnico okoli žrela, da se lažje pri izletavanju in priletavanju obesijo na panjevo prednjo steno. Mogoče ugaja tudi čebelam v notranjščini raskav panj zaradi tega, ker ima raskava deska večjo površino in torej bolj naglo vsrkava škodljivo vlago panja.

Ko sem spoznal prednost raskave notranjščine panja, sem obiskal onega starega čebelarja in ga naprosil, naj mi dovoli pogledati v oni panj, o katerem je trdil, da je čebelam najljubši. Odprl sem ga, bil je — raskav, medtem po so bili drugi znotraj gladko poskobljani. Svetoval sem mu, naj si izdeluje kranjiče raskave od znotraj. Po več letih sem moža zopet videl. Vprašal sem ga, kako je zadovoljen. Vesel mi je rekel: »Kar izdelujem panje od znotraj raskave, mi ni ušel noben roj več iz panja, čebele so rade v takih panjih.«

Še en nedostatek ozlovolji čebele v novodobnih panjih. Dno panja je pogostokrat precej oddaljeno od spodnje letvice satnika. Pri takih panjih mora čebela znati precej telovadbe, da pride do satja. Čebela

je dolga 12 mm. Kako naj se steguje, da doseže letvo, ki je oddaljena od dna 30 do 35 mm. Ako hoče do nje, mora ob spodnji steni navzgor ali pa ob stranici panja. Kake dobre volje je čebela, če mora z bremenom laziti ob likani steni navzgor, si lahko vsakdo misli. Pri mojih novejših panjih je razdalja med okvirjem in dnem 13—15 mm, notranjščina panja in tudi okvirji so raskavi. Lani sem imel iz kosmatih panjev 60% več pridelka, nego iz likanih novih in še vedno 30% več, nego iz likanih starih. Mogoče je to slučaj, a jaz vzamem, kadar dobim likan panj prazen v roke, skobljevo klinjo in drgnem toliko časa proti lesnim vitram, da je pošteno kosmat. Ravno tako sem z vloženi deščicami napravil čebelam lahek prehod iz dna do satnikov. Letos nočem več skušati gladko likanih panjev, ker sem za svojo osebo prepričan, da je gladka panjeva notranjščina kuga za čebelarjev mošnjiček. Kdor ne veruje, naj pa poskusi; poskus ni težak.

Sirovi sladkor.

Fr. Lorber — Braslovče.

Prejeli smo od podružnic sladkor za pomladansko krmljenje — žal, le sirovi sladkor, katerega uporabo za krmljenje odsvetuje po vsej pravici tudi »Slov. Čebelar« v 11. števil. min. 1. Izključuje ga vendar ne, temveč nasvetuje, naj se shrani za tisto dobo, ko bodo čebele izletavale. Jaz bi pa povsem odsvetoval uporabljati ta sladkor za čebele, in sicer zaradi slabih izkušenj, ki sem jih imel z njim pomladi leta 1916. Znano je, da smo zaradi vojne dobivali razna nadomestila za življenske potrebščine. Čisti sladkor se je dobil težka, zlasti večja množina. Kot nadomestek se je nekaj časa prodajal sirov sladkor po nizkih cenah.

Omenjenega leta sem imel pomladi slabe čebele in skušal sem jih okrepiti s krmljenjem. Ker ni bilo čistega sladkorja, sem segel po sirovem, ki sem ga imel slučajno

7 kg na razpolago. Pokrmil sem ga dobro prekuhanega in pomešanega z najboljšo ajdovo strdjo naenkrat potom velikih steklenih balonov šestim panjem. Čebele so ga pospravile in niti sanjalo se mi ni, da bi to krmljenje utegnilo imeti kake slabe posledice. Ko sem balone odvezal, se mi je čudno zdelo, da so čebele tako mirne in skoro nič ne izletavajo. Pregledal sem takoj nakrmljeni panj in, o groza! na dnu je bilo mrtvic cele kupe — vse napihnjene — kot bi popadale od griže ali noseme.

Takoj sem sumil sirovi sladkor kot vzrok nesreče, kar so mi potrdili drugi panji, ki niso dobili te raztopine, pa so bili povsem zdravi.

Od šestih nakrmljenih panjev sta mi dva padla, ostali štirje si pa dolgo niso opomogli in nobeden ni rojil.

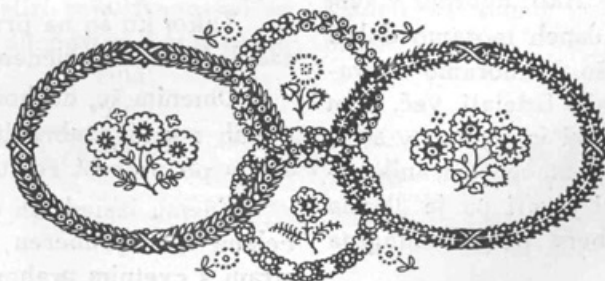
Po čebelarških listih sem skrbno zasledoval, ali bo kje objavljeno kako tozadevno poročilo, oziroma svarilo, pa ga ni bilo. Šele meseca septembra je prinesel »Bienenvater« svarilo o krmljenju s sirovim sladkorjem, zlasti za zimo. Na 158. strani tega lista piše Josef Prosser o slabih nasledkih takega krmljenja. Tam pravi, da so v Nemčiji in na Ogrskem zaradi pomanjkanja čistega sladkorja posegli po sirovem, ker je bil poceni in lažje dobiti. Izkušnje s tem krmljenjem so bile povsod povsem nepovoljne. Cela vrsta panjev je padla. Nek poročevalec pravi, da je bilo strašno, kjer so vzimili čebele na tem sladkorju ter poda sledeči recept: Ako hočeš izvršiti pri svojih čebelah velik pomor, krmi s sirovim sladkorjem! Drugo poročilo navaja dejstvo, da je 22 podružničnim članom od 725 panjev padlo 370, ker so krmili sirovi sladkor.

Vzrok slabih posledic je iskati v tem, ker tak sladkor vsebuje, kakor to tudi »Čebelar« omenja, mnogo organskih nesladkornih snovi, zlasti oksalne kisline in lugaste soli (potošelj), ki so škodljive čebelnemu organizmu. Pripomniti moram, da se nanašajo poročila izvečine na zimsko krmljenje, toda moja izkušnja pri pomladanski uporabi me je uverila, da je tak sladkor takorekoč strup za čebele. S tem pa nočem trditi, da je letošnji sladkor glede slabih lastnosti enak onemu iz leta 1916., vendar je najbolje, ako ga sploh ne uporabljamo za čebele, temveč zamenjamo s kristalnim, onega pa porabimo v kuhinji.

Ne morem si pa kaj, da bi pri tej priliki ne omenil nenaklonjenosti vlade napram težnjam čebelarjev in da z dodelitvijo sirovega sladkorja nikomur ni ustrezno in se s tem lahko napravi več škode nego koristi. Trdno pričakujemo, da bodo v bodoče merodajni faktorji imeli več razumevanja in rade volje podpirali napredovanje te važne stroke kmetijstva. Za zgled naj jim bo revna Avstrija, ki kljub slabemu finančnemu stanju vsako leto žrtvuje v ta namen milijone, dobro vedoč, da niso izgubljeni.

Torej, čebelarji! Sirovi sladkor v kavo, za čebele pa čisti sladkor!

Za 25 letni god je dobil »Slov. Čebelar« novo, za to slavlje primerno, veselejše lice, ki ga je narisal ravnatelj g. Drag. Humek. Središče tvori ožarjena številka 25, ovenčana s kito pomladnih cvetic. Po njej plešejo čebele kolo. Slavnostno godbo pa oskrbuje matica na škant in trot na »fermonko«. Gornji del venca obdaja stiliziran akacijev cvet. Na obeh straneh napisa so naravni posnetki akacije, lipe in kostanja. Ob vznožju na levi strani je slamnati panj kot simbol čebelarške preteklosti, na desni pa A. Ž. panj kot podoba sedanjosti. Zaključek tvori stilizirana lipa, ki ima v sredini precej zavrit monogram ČDSL (Čebelarско društvo za Slovenijo v Ljubljani). Rizba je z globokim umevanjem zasnovana, mojstrsko izvršena in dela vso čast umetniku.

Prisilno razmnoževanje čebelnih družin in omejitev rojenja.

I. Kosi — Celje.

Roj! Kateremu čebelarju ne utriplje srce radosti, ko se mu usuje iz spanja prvi roj, da zapusti ne samo svoj dosedanji dom, ampak sploh vse sadove svojega truda, ter se preseli po kratkem veselem ženitovanjskem rojenju, v novo bivališče! Ta veličastni prizor, to radostno šumenje in vrvenje v svitu solčnih žarkov, — je gotovo višek čebelarске poezije in največje veselje čebelarja začetnika.

Umnega in izkušenega čebelarja pa rojenje le malokdaj povsem zadovolji.

Ako ne poseže vmes, se lahko zgodi, da mu roji v enem letu v najlepši pašni dobi panj za panjem, vsak še morebiti po večkrat, ko pa so se čebele izrojile, je že tudi glavne paše konec.

Uspeh je jako dvomljiv. Malo medu, veliko družin med njimi pa tudi precej slabičev in nekaj brezmatičnih. Ne samo, da je čebelar ob večino glavnega donosa in da je pri ogrebanju rojev potratil mnogo dragega časa, v jeseni ima vrhutega še dvomljivo zabavo, da mora združevati slabiče in brezmatičnike. Zopet kako leto bo čakal zastonj rojenja, še toliko mu čebele ne rojijo, da bi imel priliko si stare matice obnoviti. Ali pa prihajajo roji tako pozno, da niti satovja ne marajo izdelati več, temmanj si še nanositi zalogo za zimo.

Da se čebelarji izognejo takim neprilikam, so se lotili prisilnega razmnoževanja čebelnih družin. Ako hočemo v tem oziru doseči popoln uspeh moramo delati roje pred glavno pašo in moramo zabraniti satovja ne marajo izdelati več, temjajo roji, so mnogovrstni in imamo v strokovnih listih in knjigah mnogo opisanih načinov. Pri tako važni stvari pa je glavna reč, da si človek izbere izmed mnogeega najboljšega.

Kakor se mi dozdeva, se mnogi bavijo z narejanjem rojev na ta način, da v pomladi najmočnejše družine raztrgaajo na dve

polovici. Ena izmed teh obdrži matico, druga pa je primorana, da si iz mlade zalege odgoji novo. Ta način se mi dozdeva izmed vseh najslabši, kajti ne samo, da so matice, katere se na tak prisilni način vzgoje, manj vredne, si taka družina nastavi več matičnjakov in kaj rada še roji, tako, da ima čebelar nazadnje dva slabiča z manjvrednimi maticami. Ni moj namen, navaajati tukaj razne načine, kako narejati roje, od katerih se nisem mogel za nobenega posebno ogreti, ampak hočem kratko označiti način, katerega sem si sam vpeljal in ki se mi je obnesel prav dobro.

Takoj pomladi določim dva do tri močne panje, oziroma kolikor jih pač rabim v primeri s svojim čebelarstvom, z dobrimi maticami. Pri teh družinah delam z vsemi sredstvi eventuelno tudi s špekulativnim krmljenjem na to, da se zgodaj ojačijo. Seveda jim medišč ne smem odpreti. Ker je naša čebela itak nagnjena k rojenju, ni dvoma, da se bodo te družine ali vsaj nekaj od njih, že kmalu, in sicer še pred glavno pašo pripravljale k rojenju, ker jim primanjkuje prostora, ter začele nastavljaati matičnjake.

Sedaj je treba panj pregledati in si satnike zaznamovati.

Vobče nastaviyo čebele matičnjake v A. Ž. panju na štiri do pet satih. Na eni strani začenjajo najstariji, potem pa vedno mlajši.

Takoj ko so na prvem satu matičnjaki zadelani, lahko pričnemo z delom.

Omenim še, da hočem pri vseh drugih panjih rojenje zabraniti in sem jim v to svrhu po potrebi že tudi razširil medišča.

Enemu izmed teh odvzamem sat s čebelami vred primeren za postranskega ob strani s cvetnim prahom in medom, ter ga denem v pripravljen prazen panj. Nato vzamem iz določenega panja sat z matično zalego, izrežem druge matičnjake, če jih

je več in pustim najlepšega, ter pridenem s čebelami vred k prej omenjenemu stranskemu. Nato odvzamem še trem panjem, pri katerih mislim rojenje zabraniti, po en sat s pokrito zalego in čebelami, nato še enemu sat s sveže nanošenim nepokritim medom in čebelami in pridenem po vrsti prej omenjnjima panjema tako, da pride sat z medom brez zalege kot zadnji. Ostali prostor izpolnim z izdelanim satovjem. Nato panj zaprem. Seveda se mora strogo gledati na to, da na nobenem teh satov ni bilo matice. Roj je gotov — pa tudi pokolj v tej babilonski zmešnjavi — bo nemara kdo rekel. Nikakor ne! Če tudi pridejo čebele iz šestih panjev skupaj ostanejo popolnoma mirne, ter se zavedo takoj svojega novega položaja. Nekaj časa popolnoma mirne, začnejo že drug dan popoldne polagoma izletavati in le malo se jih vrne v prejšnje panje. V par dnevih pa izletavajo normalno. Taka družina je kmalu prav močna, saj ima zraven številnih čebel tudi štiri sate z zalego, iz katere bo kmalu izlezlo mnogo mladih čebel.

Panju, kateremu sem vzel sat z matičnjaki, pridenem izdelan sat, da matica lahko takoj začne zalegati.

Pri drugih pa nadomestim izvzete sate s samimi satnicami. V nekaj dnevih bodo matičnjaki na drugem satu istega panja zadelani in operacija se izvrši na novo ter naredi druga družina. Sate s pokrito zalego pa odvzamem lahko drugim panjem, ali pa še tudi pri prejšnjih, ako smatram to za potrebno, da zabranim rojenje. Na ta način lahko naredim z matičnjaki enega panja tri do štiri roje. Naposled se pa moram odločiti, ali pustim temu panju

še dosedanje matico, tedaj odstranim vse matičnjake, ako pa mu hočem matico obnoviti, pustim en matičnjak in matico odstranim. Nekaj matičnjakov pa lahko previdno izrežem in jih porabim v panjih, ki jim hočem matico obnoviti. Da se to delo izvrši, matico, ki je že prestara ali rodi slabe kakovosti, za pleme nespособna, najprej umorim. Par ur pozneje, ko so se čebele začele brezmatičnosti zavedati, se v primeren sat z zalego vcepi prej izrezan matičnjak. Pri tem je gledati na to, da dobi ta isto lego, kakor jo je imel v satu prej ko je bil izrezan.

Pri panjih, pri katerih smo matico izmenjali, smo že s tem zabranili rojenje.

Večinoma pa tudi pri tistih, pri katerih smo odjemavali satove z zalego ter jih nadomestili s satnicami. S tem smo jih primerno oslabili, obenem pa jim dali priliko k izdelovanju satovja. Izključeno sicer ni, da bo kljub temu še tu pa tam izfrčal kak roj, to pa ni nikaka nesreča. Glavni namen je dosežen. Enkrat pa je nobenkrat. Čebele s tem samo skrbijo, da poezija čebelarstva preveč ne trpi.

Pripomnim še, da se ta način razmnoževanja v A. Ž. panjih izvršuje zelo lahko in prijetno,

Treba je namreč pri pregledovanju samo satnike zaznamovati, kateri se pri prihodnji operaciji rabijo.

Ti se potem po potrebi iz panja izvlečejo, ne da bi bilo treba pregledati vse satove.

Sploh je A. Ž. panj menda najbolj prikladen za umno čebelarstvo v vsakem oziru.

Čelarjem, ki delajo na med.

M. Vidmar — Stara Loka.

Mnogokrat se sliši, da je čebelarstvo poezija kmetijstva. Čebelar ima dvojen užitek pri izvrševanju svojega posla: duševni in gmotni. Čebelarstvo mu daje mnogo nedolžne zabave in veselja od rane pomladi do pozne jeseni ter mu odkriva v čebelnem življenju prečudno stvarstvo božje. Čebelarstvo napeljuje človeka, da opazuje prirodo ter se zanima za prirodne pojave, ki bi jih drugače morda niti ne opazil, ter pri tem občuduje neskončno modrost Stvarnika, ki vse tako lepo urejuje in vodi.

Pa dasi je duševni užitek tako lep, je vendarle malo čebelarjev, ki bi se samo zaradi tega bavili s čebelarstvom. Večinoma vsakdo želi tudi gmotnega dobička od čebel, kar ni nič čudnega, ker prav urejeno čebelarstvo zahteva in stane posebno dandanes znatne vsote in mnogo dela in truda.

Novejši način čebelarstva, to je čebelarstvo s premakljivim satjem, je tako urejeno, da čebelar za svojo skrb, trud in vloženo glavnico laže in bolj gotovo doseže tudi temu primerne dohodke. Bridka izkušnja (posebno lanska) nas pa uči, da dohodki pri čebelarstvu niso vsako leto enaki. Gmotni uspeh čebelarstva je odvisen v prvi vrsti od v r e m e n a. Proti vremenu, oblakom, vetrovom, dežju, suši in drugim prirodnim pojavom je pa čebelar popolnoma brez moči.

Pa ni vedno le vreme vzrok, da nimamo uspeha pri čebelarstvu; mnogokrat je tudi čebelar sam kriv, ako uspeh ni ugoden. Njegovo nespametno odpiranje panjev, pregledovanje satja in to še mnogokrat v rani in hladni pomladi, dalje razdiranje čebelnega plodišča, glad, slabiči in več drugega je krivo, da ima namesto dohodkov večkrat občutno škodo.

Marsikdo pa zopet misli, da ne sme nikdar odpreti panja brez škode in ga pregledati. To je zopet napak! Sme se in celo

mora, samo da izvršimo vsako delo v soglasju s prirodo in njenimi zakoni in ob pravem času.

Pametno in o pravem času opravljen posel pri čebelah je v korist čebelam in čebelarju, ker s tem njihovo marljivost pospešujemo ali pa zaviramo, kar bi jim utegnilo škodovati.

Katera sredstva ali pripomočke pa mora uporabljati čebelar, da pospeši marljivost čebel in mu njegov trud dobro plačajo?

Prva in glavna skrb čebelarja, ki dela na med, mora biti, da ima v svojem čebelnjaku zdrave in močne plemenjake, in to v času glavne paše. Poudarjam: v času glavne paše, ne pozneje, ko je paše že konec. Le tako mu je pričakovati gotovo korist. To pa doseže, če bo skrbel, da se mu: 1. zalega pomnoži o pravem času; 2. da plemenjake ob glavni paši obdrži na moči, in 3. da ima dobro pleme, oziroma mlade in dobre matice.

1. Vsak razumen čebelar mora vedeti, če hoče z uspehom čebelariti, kdaj da je v njegovem bližjem okolišu čas glavne paše. Če tega ne ve ali ne upošteva, bo le malokdaj imel dovoljen uspeh. Največkrat bo imel svoje plemenjake na višku ob koncu glavne paše. Kaj mi potem pomaga močan plemenjak, ko ni več pašel! Mnogo lačnih ust, pa malo ali nič bere! Na vse to se pri nas premalo misli in pazi in premalo poudarja od poklicanih činiteljev.

Pri nas je vobče glavna paša od konca aprila do polovice junija, to je približno šest tednov, in v tem času nam da plemenjak izgubo ali pa dobiček. Zato treba resno skrbeti, da pripravimo plemenjake do glavne paše do moči, ki jo morajo imeti. Pa kako? Če zunaj ni paše, torej če narava sama ne skrbi, moramo kratkomalo mi pomagati s takozvanim špekulativnim pitanjem. Špekulativno se pitajo le oni plemenjaki, ki imajo dosti svojega medu, ker če

tega nimajo, je to le zasilno pitanje. Poudarjam pa, da to za nevesčega čebelarja ni, ker je špekulativno pitanje dvorezen nož.

Pač pa vsak izkušen čebelar lahko uporablja to sredstvo, in če je pameten, bo dosegel tudi lepe uspehe. Saj drugače tudi ne gre; če pač narava ne nudi, kar je za razvoj čebelnih družin potrebno, si moramo pomagati sami. Kako se vrši špekulativno pitanje, o tem ne bom pisal, ker se je že dosti govorilo in pisalo v »Slov. Čebelarju« in vsak izkušen čebelar to že ve. Treba začeti pitati toliko prej, da imamo ob času glavne paše močne panji, ki imajo na razpolago dosti delavk, potem vsaj nekaj naberejo, ker nekaj dni se gotovo dobi, ki jih čebele dobro izkoristijo. Vsak čebelar je že izkusil, koliko več je vreden močen panj in s kako pridnostjo donaša med, nasproti slabiču. Prijatelj mi piše, da v Ameriki ob času glavne paše postavljajo dva plemenjaka drug nad drugega (združijo), da njihovo moč podvoje, pa trdi, da mnogo več doneseta skupno nego bi posamno. Zato mora čebelar na vsak način skrbeti, da ima močne panji ob nastopu glavne paše nič.

2. Če smo panj ali plemenjak spravili na višek moči do glavne paše, da ima dosti čebel-delavk, polno zalege vsake starosti, moramo nadalje skrbeti, da ta moč ostane tudi skupaj tekom glavne paše. Dostikrat se primeri, da panj roji, namesto da bi donašal med, ako o pravem času čebelar ne poseže vmes. Treba skrbeti, da vsaj za časa glavne paše panj ne roji. Kolikrat se primeri, da panj ravno v najboljši paši lenari, ker misli na roj, ali pa je preobložen z domačim poslom, ker ima preveč zalege, in tako ostane velika množina čebel v panju, da grejejo in pitajo zalego. V obeh slučajih se da odpomoči. Kakor smo pred glavno pašo gledali, da smo panj spravili do moči, da nam je matica nastavljala kolikor možno veliko čebelne zalege, ravno tako moramo gledati, da v času glavne paše zalego ome-

jujemo. To je zelo potrebno in koristno, ker dostikrat imamo po glavni paši, ko seno pokose in ni več nikake bere, nabito polne panje čebel. To pa zato, ker smo pustili matici v glavni paši popolnoma prosto, da je po svoji volji stavila zalego.

Zalega se lahko omejuje na več načinov, ali popolnoma, ali pa le delno. Pa pogledjmo le dva ali tri načine. So čebelarji, ki s tem omeje zalego in rojenje, da ob dobri glavni paši — seveda potem, ko je panj že prevešen in je v vališču že precej zalege — kar enostavno vzamejo matico in jo uničijo. S tem se rojenje za nekaj časa gotovo prepreči, dokler ni nova matica zležena. Potem puste rojiti, ali pa vse matičnjake razen enega porežejo. Če se matica srečno obhodi, ima panj mlado matico. Panj med tem časom, ko nima matice in veliko delavk in vsak dan manj zalege, nabere veliko medu. Drugi ujamejo matico in jo zapro v matično hišico ter jo vtaknejo v sredo vališča med satnice. S tem se zalega popolnoma omeji, dasi ima panj matico; pa to je zelo protinaravno. To ima namreč dve slabi strani; prvič je to huda muka za matico, drugič pa taka matica rada oboli, da sploh ni več za rabo. Moj prijatelj-čebelar je uporabljal to metodo par let in trdi, da od 16 matic več kot polovica ni več legla ali vsaj slabo, dasi ravno so bile prej zelo rodovitne. Tretji način pa je delno omejevanje zalege. To dosežemo s tem, da matico pripravimo s pomočjo matične rešetke na tri satnike, kjer se lahko giblje in na odkazanem prostoru leže jajčeca. Kdor ne misli matice premeniti iz kakršnegakoli vzroka, je zanj ta način najbolj naraven; težava je le pri A. Ž.-panju, ker se težko pregradi. Vendar se tudi tu s primernim ločilom doseže zaželeni uspeh.

Laže je to pri panjih s toplo stavbo, ki ima pa spet več slabih strani za čebele. Po končani paši se matična mreža odstrani in da matici spet popolna svoboda.

3. Slednjič moramo gledati, da imamo tudi dobro pleme, oziroma matice. Da je

na tem veliko ležeče, mi bo pritrdil vsak izkušen čebelar. So plemenjaki, ki imajo zalege, da nima kam z medom; so pa tudi taki, ki nimajo preveč zalege, pač pa so najboljši medarji. Izbirati moramo v sredi med temi, ker v čebelarstvu na med ne bomo gojili plemena, ki ima preveč razvit nagon za rojenje, ampak onega, ki je dober medar. Sem spada torej tudi umetna gojitev matic, kar pa je za nas preproste čebelarje, ki imamo še druga opravila, zelo zamudna stvar. Gledati pa moramo vseeno, da gojimo matice iz najboljših panjev, ki imajo vse dobre lastnosti, slabe pa kratkomalo odstranimo, naj si bodo na oko še tako lepe. S tem bomo naše pleme vedno boljševali, sami sebi v veselje in korist.

Mnogo se pripomore tudi na ta način, da večkrat matice izpremenimo, — posebno v jeseni se to lahko stori, — da se kri poživi, ker je dokazano, da če se le preveč let matice oplemenjujejo z domačimi troti, da žival, kot pravijo, degenerira.

Natančen zapisnik matic je jako potreben. Vanj zapisujemo prednosti in na-

pake. Ne imejmo tudi starejših matic nego dve-, v posebnem slučaju tudi triletno. Vsaj v jeseni vse stare matice odstranimo, ker je dosti dobrih na razpolago.

Človeški um z neprestanim opazovanjem in izkušnjami vedno napreduje in prodira v skrivnosti prirode ter je tako prišel že do mnogih odkritij. Tudi v čebelarstvu je danes odkrita marsikatera skrivnost in je čebelarju mogoče z neprestanim odgajanjem, izbiranjem in križanjem prenesti vsa dobra svojstva matice na zarod.

Če bomo matice odgajali le od onih plemenjakov, ki imajo vsa najboljša svojstva, ki se odlikujejo s svojo marljivostjo: sploh, ki so dobri medarji in zmerni rojivci, bomo odgajali najboljše pleme, da nam bo v srednjih letinah poplačan naš trud, v dobrih pa bogato nagrajen. Delujmo, kar je v naši moči v prospeh čebelarstva, pa bomo dosegli boljše uspehe.

Posebno letos ob 25letnici našega društva si podajmo vsi čebelarji roke, vzemimo si za zgled panj, čebelo, — vsi za enega, eden za vse! To je ideja društva — ideja društvenega delovanja.

Pesem o trotu.

† Papler.

Bil imeniten sem gospod,
čislan in spoštovan.
Imel sem prost vstop povsod,
povsod bil gostovan.

Brez dela, truda in skrbi
sem živel dan na dan;
za ljubo brenčal na moči,
bil nisem nikdar vgnan.

Vse delalo je naokrog
od zore do noči;
le jaz pa, kakor mladi bog,
sem živel brez skrbi.

Prihodnjih dni in starosti
ni bilo meni mar;
saj živel sem v obilosti,
v pomanjkanju nikdar.

Naenkrat pa rod lastni moj
ves dvigne se čez mé:
Otrok nešteti lastnih roj
mi vojsko napove.

Še k mizi vستي več ne smem,
iz hiše me podé;
in kamor ganem, kamor grem,
mi vstajniki sledé.

Po meni vsi zamahnejo,
me zbadajo, duše,
pri vratih ven me pahnejo,
mi lomijo noge.

Pred hišo svojo zdaj ležim
pohabljen, ves pretrt,
in drugega si ne želim,
da reši muk me smrt.

Sedanji odbor: 1. Stolni prošt Andrej Kalan, predsednik, 2. M. Humeck, podpredsednik in urednik, 3. Jan. Mesar, blagajnik in vodja blagovnega oddelka, 4. Jan. Strgar, 5. Jos. Okorn, tajnik. 6. Jos. Verbič, 7. Jan. Babnik, 8. Pet. Močnik, 9. Jan. Jurančič, 10. Lj. Černej, 11. V. Vokač, 12. Al. Peterlin, 13. Jan. Šmajdek, 14. A. Markelj, odborniki.

Z Ljubljanskega barja.!

Fr. Črnagoj — Barje.

Po otvoritvi izžanske ceste, ki pelje po sredini Barja od Ljubljane do Iga, prihajali so semkaj naselniki iz raznih krajev. V začetku strahoma, pozneje vedno pogumneje.

Precej prvi naselniki so spoznali, da je to ozemlje pravi raj za čebelarstvo. Prvotna in neobdelana barjanska šotna plast je bila pokrita povečini z grmičjem, kakor kršlikovjem in vrbjem, med katerimi se je razprostirala resa. Vrhutega je kazalo Barjanom takrat, da so sejali mnogo ajde. Zato je čebelarstvo donášalo tedaj brez vsega umetničenja več in slajšega pridelka, kakor ga donáša sedaj ob največjem negovanju čebel. Čebelarilo se je navadno le v malih kranjčih.

Sčasoma so se pa tla na Barju temeljito izpremenila. Vedno več neplodnega sveta se je izpreminjalo v polja in travnike in kršlika, vrbina in resa so izginjale z barjanskih tal. Vendar pa so bili travniki malo negovani in zato je bilo na njih dobiti polno medunosnih cvetlic, od katerih sta bili najznamenitejši barjanski tulipan (pirhi), ki cvete krog Velike noči, in nizki žajbelj, ki cvete proti sredi maja. Takrat se je takoj zasvetil med v satju, in ni bilo redko, da so čebele že v maju polnile panjče.

Tako je bilo do konca prejšnjega stoletja. Takrat pa je začela prejšnja vlada pospeševati travništvo. Travnike so jeli

branati, posejati in gnojiti z umetnimi gnojili, in kmalu je pokrivala tla do pasu visoka in gosta trava, kjer so rastla prej komaj ped visoka zelišča. To je bil za živinorejo seveda velik uspeh, a za čebelarstvo je bila to izguba, ker je visoka trava skoraj čisto zatrla nizke medunosne cvetlice.

Ker so se vrhutega barjanska tla vedno bolj nižala, so povodnji nastopale tudi vedno pogostejše in kmetovalci so opuščali žitne setve in s tem tudi ajdo, ker jo je uničila navadno povodenj, če je ni vzela slana.

Tako je nastopilo po letu 1900. za čebelarstvo na Barju »sedem egiptovskih let« in šlo je rakovo pot. Propadlo seveda ni ob robih Ljubljanskega barja, posebno pod Krimom in njegovimi odrastki, ker je tam nadomeščala hoja, kar je odmanjkalo po Barju.

L. 1913. pa je bilo dokončano poglobljenje Gruberjevega kanala in s tem so izginile tudi dolgotrajne in pogoste povodnji. Osušeni so travniki in polja so iz vode. Tudi barjanski kmetovalec obdeluje sedaj s pridom polje in travnike, ne da bi se bal, da mu vzame pridelke povodenj. Ljudje sejejo zopet več ajde in po travnikih se kažejo ob otavi razne žlahtne deteljice in s tem so nastopili na Barju zopet lepši časi tudi za čebelarstvo. Dal Bog, da ostane tako tudi v bodoče!

Živeli barjanski čebelarji!

Našim podružnicam.

J. Babnik — Vič.

Povedati nimam nič novega. Posebno onim podružnicam, ki pridno delujejo in jim razni opomini v našem glasilu niso glas upijočega v puščavi. Članek je namenjen onim, ki spe spanje pravičnega in se drugače ne ganejo, kakor takrat, kadar jim društvo ponuja večjo množino sladkorja po zelo znižani ceni. Radi male količine niti ne odgovore.

Podružnice, ganite se! Pokažite ob društveni 25 letnici, da ste zdravi udje celega telesa. Ve ste žile odvodnice in dovodnice napram osrednjemu društvu. Spomnimo se le na prva leta delovanja našega društva. Kako težko je bilo njegovo delo. Šele potom podružnic se je poživilo, seveda onih, ki so res delovale in še delujejo.

Kje pa je vzrok, da toliko podružnic dandanes ne deluje, ali pa vsaj ne tako, kakor bi morale? Po mojem mnenju so temu krivi podružnični odbori. Ako gospodar spi, spi cela hiša, ako dremlje predsednik, dremlje cel odbor in z njim vred navadno vsi člani.

Kadar si volite predsednika, ne imejte pred očmi nič drugega, kakor napredek in dobrobit podružnice. Izberite si moža, ki ga poznate, da je res d e l a v e n t e r z dušo in telesom vnet in p a n a p r e d e n č e b e l a r. Ni gledati na to, kako veliko čebelarstvo ima, ampak k a k š n o j e. Predsednik je matica v podružnici. Kakor le potom izbiranja dobrih matic dosežemo boljše uspehe v čebelarstvu, tako se bodo tudi uspehi podružnic pokazali le potom izbiranja vsestransko dobrih predsednikov.

Predsednik sam pa vsega ne zmore. Zato mu je treba izvoliti dobre odbornike. Paziti je treba, da si izberete dobrega tajnika in blagajnika (najboljše v eni osebi). Ta je desna roka predsednika. Pri njem je treba gledati, da ni samo marljiv in napreden čebelar, ampak tudi zmožen mora biti, da v redu vodi tajniške in blagajniške posle.

Vsak odbornik naj se izkaže vrednega zaupanja članov, ki so mu z izvolitvijo poverili odborniško mesto. Najmanj, kar se mora od njega zahtevati je, da se vedno in točno udeležuje sej. Ni pa dovolj, da pride k seji samo sedet in kimat, ampak se mora za vsako točko dnevnega reda zanimati. Staviti mora primerne nasvete in ugovore, ker le potom medsebojnega razgovora pridemo do končnega dobrega zaključka. Od odbornika, ki pri več sejah zaporedoma niti ust ne odpre, nima odbor nič, še manj pa člani in je najboljše, da ga v prihodnjem letu sploh več ne volijo.

Delo v odboru naj se razdeli. Posameznik ne zmore vsega. Kdor pa je prevzel kak posel, ga mora tudi izvršiti. Navadno je tako, da je pri sejah precej grmenja, nato pa malo ali nič dežja, v podružnicah pa vsak dan večja suša. Pa ne samo predsednik in odbor naj delujejo, treba je pritegniti po možnosti in potrebi k delu vse člane. Saj so čebelarji navadno pridni ljudje in prav radi primejo za vsako delo, le pokazati ga jim je treba.

Vem, da mi bo marsikdo rekel: »Saj delamo! Članarino smo pobrali, sladkor razdelili in ob priliki občnega zbora smo imeli predavanje. Kaj pa hočete še več? Kaj pa naj še začnemo?« O preljubi moji tovariši, dela je še veliko, ali tukaj danes ni prostora, da bi vam navedel vse. Omenim naj le nekatere reči. Vprašajte se le koliko imate v podružnici modernih panjev s premakljivim delom, ali pa A. Ž. in kakšnih. Žalostno je, da se dobijo še danes podružnice, ki prosijo pri osrednjem društvu za A. Ž panj, ki bi ga rabile v istem kraju kot vzorec, ker ga še nobeden nima. Tukaj, podružnice, imate še dovolj nerazoranega polja. »Slov. Čebelar« je že dosti pisal o tem. Zganite se, kupite eden ali dva A. Ž panja skupno in jih oddajte v oskrbo dobremu za napredek vnetemu članu. Za predavatelja pišite društvu, ki ga bo drage volje preskrbelo brezplačno.

Zaradi velike draginje posameznik ne zmore vsega sam. Posebno manjšim čebelarjem ni mogoče, da bi si n. pr. vsakdo kupil svoje točilo. Ako pa imate moderne panjove je točilo neogibno potrebno. Kupite si skupno točilo!

Kjer so čebelarji primorani vsako leto voziti čebele v pašo, naj si nabavijo skupni voz za prepeljavanje čebel. Ako ni primerne prostora ali strehe, kamor bi se postavili panjovi v pašo, si postavite skupni čebeljak. Naša podružnica je postavila v minolem letu 22 m dolg čebeljak, v katerega se bodo postavilo ob medenju jelke 300 A. Ž panjev v pašo.

Ko bo kdo to bral, bo gotovo najprej vprašal, kje naj se vzame denar za vse to. Razen štirih kron letno, podružnica vendar nima nobenih rednih dohodkov. Go-

tovo ne! Iskati je treba torej izrednih. Tako n. pr. z raznimi predstavami v korist podružnice, kjer je priložnost dana, s prireditvijo veselic v manjšem ali večjem obsegu, ali da člani dajo podružnici brezobrestno posojilo itd. Sploh se mora gledati, da si podružnica sama pomaga na ta ali oni način. Kdor se bo zanašal le na podporo od zunaj, je izgubljen. Včasih je mogoče dobiti kako malenkost, to pa le tedaj, ako podružnični člani pokažejo, da so že prej iz lastnega nagiba ter iz svoje moči kaj naredili.

Omenil sem le nekaj važnejših primerov. Ako nam bo ljubi Bog dal zdravje, da doživimo 50 letnico našega društva ter bom videl, da ni bil moj članek ob 25letnici glas vpijočega v puščavi, bo moj namen dosežen.

Iz Amerike.

Velecenjeno društvo!

V par vrsticah hočem opisati, kako sem leta 1921. po prihodu le sem v Severno Ameriko začel čebelariti. Moj sedanjí dom se nahaja 5 minut oddaljen od mesta Sheboygan. Kmalu ko sem se udomačil, sem kupil od svetovnoznane firme A. I. Root Comp. Medina, Ohio, štiri kompletne ameriške panje z Langstrothovo mero, enega s čebelami, tri pa prazne. Potem sem kupil v 15 milj oddaljenem kraju Cleveland, Wis., štiri panje čebel od nekega farmerja, ki mi je te čebele izročil z državnim dovoljenjem. Vsako pomlad pride državni čebelarski nadzornik, da pregleda, če so čebele zdrave ali ne. Ako imajo gnílobo, jih uničijo in s tem država prepreči razširjanje strašne čebelne kuge. Le zdrave čebele se morejo v Ameriki razpečavati, zato je pa treba dovoljenja od državne oblasti.

Od teh petih plemenjakov sem dobil osem rojev, trije so mi pa odleteli, ker ni v bližini drevja, pet lepih rojev sem pa spravil. Eden od teh mi je v jeseni izgubil matico in sem ga zato združil. Vse te če-

bele so italijanske pasme s tremi kakor zlato rumenimi obročki. Kakor sem opazoval, so te čebele jako privajene temu podnebjú. Tukaj je malo dni, da bi ne vlekli mrzel veter, ker je Mihigansko jezero blizu, pa čebele vseeno pridno letajo, kadar je paša. In ta traja od konca maja do septembra. Najboljšo pašo dajo različne vrste detelje, katere sejejo tukajšnji farmerji v velikih plazikah. Natočil sem 112 funtov finega medu, ki sem ga prodal na drobno po 24 sentov¹ funt. Ker ta med od pozne detelje ne ugaia čebelam za prezimovanje, sem kupil 100 funtov kristalnega sladkorja, katerega sem do konca septembra čebelam pokrmil. Ker je bila tudi tukaj velika suša, sem zadovoljen s tem, kar sem dobil. Sladkor stane tukaj 6 sentov funt, tako da se izplača s sladkorjem krmiti čebele, posebno za prezimovanje. Kako bodo čebele prezimile, hočem pomladi poročati.

S čebelarskim pozdravom vdani

Jos. Stampfl,

Beekeeper 518 I. Watter St. Wis. U. S. A.

¹ 1 sent je po sedanjí valutí 3 K.

Čebelarstvo na otokih v severni Dalmaciji.

P. Zahija — Rab.

Vse panoge gospodarstva so bile od poklicanih krogov na otokih in v severni Dalmaciji popolnoma zanemarjene; le nekaj so se brigali za vinogradništvo. Imeli smo zares potovalne učitelje, ki so pa večinoma sedeli v uradih, a le malo jih je hodilo med narod. Še manj nego za druge panoge so se brigali za čebelarstvo. So otoki, ki imajo vse pogoje za uspešno čebelarstvo, a narod čebel niti ne pozna. A vendar bi moglo čebelarstvo v tukajšnjih krajih mnogo obitelji popolnoma vzdrževati. Narava je tako bogato obdala te kraje za čebelarstvo, da blizu ni enakih. Imamo dve prav dobri paši, ki redkokdaj popolnoma odrečeta. Prva je paša žajblja (*Salvia officinalis*). Tedaj prihajajo čebele domov tako bele, kakor da bi bile v mlinu. Ta paša je tako bogata, da bi prinesla na kvintale najfinejšega medu, če bi se s čebelami racionalno postopalo. Ali ker zaloti ta paša panje popolnoma izstradane, seve, kateri so ostali še živi, torej treba, da se najprej ojačijo, a preden se ojačijo, preide tudi paša. Edini dobiček od te paše je kak pozen roj. A da bi se točilo pomladi ob tej paši, na to naši preprosti čebelarji niti ne mislijo ter je ta božji dar povečini za narod izgubljen. ker mi tehnično ime cvetlice ni znano — ker mi tehnično ime cvetlice ni znano — na »vresju«. Ta začne v drugi polovici avgusta ter traja do polovice oktobra in je tako dobra — le da pade zadnje dni julija ali prve dni avgusta izdaten dež —

da se večkrat dogodi, da čebele po drugičkrat rojijo. Zdaj naši preprosti čebelarji dobijo tudi nekaj meda. Tisti med, ki ga pustijo, da se sam izcedi iz satov, je prav dober; drugi pa, ki ga dobijo s stiskanjem, je dober le za tistega, ki ne vidi, kako ga pridobivajo, ker stiskajo zajedno voščine, med, čebele in zalego.

Imamo tudi dobro čebelo, katera mora biti sestra vaši sivki, ker je tudi ona siva in ima vse prednosti, ki jih mora imeti dobra čebela. Med preprostim narodom ni takorekoč niti enega, ki bi se razumel na racionalno čebelarstvo. Najde se redke učitelj ali duhovnik, ki ima nekoliko panjev, ali bolj za zabavo, nego za dobiček. Poklicani krogi so vsako leto poročali ministrstvu, kako so širili racionalno gospodarstvo. Med drugimi panogami so omenjali tudi čebelarstvo, kako lepo napreduje. In so darovali večkrat kakemu učitelju ali duhovniku, za katerega so slučajno doznali, da bi se rad bavil s čebelarstvom, po par panjev, navadno ležeče ameriške s polunastavki ali neko vrsto italijanskega panja. Dotični se je s tem nekaj časa ukvarjal, dokler se mu ni vse skupaj priiskutilo in je pustil vnemar. Redki so bili, ki so vztrajali. Nikdo ni bil sam kriv, da je izgubil navdušenje za čebele. V pokrajini ni izhajal in še sedaj ne izhaja noben čebelarski list. Preskrbeli so sicer Brozovo knjižico o čebeloreji, ki pa ne daje dosti praktičnega pouka početnikom. V bližini ni bilo nobenega čebelarja, ki bi se

bavil z racionalnim čebelarstvom in ki bi bil narod poučil. Prepuščeni so bili popolnoma sami sebi. Jaz se imam zahvaliti, da se morem baviti z napredno čebelorejo, ker sem se je učil v Gorici, in sem imel priliko seznaniti se s slovensko čebelarsko književnostjo. Kot samouk sem uporabljal, kar sem koristnega bral o čebeloreji, ker nisem imel nobenega blizu, ki bi ga bil mogel vprašati za svet, ter sem moral vse sam poskušati. Drugi pa še tega niso imeli, zato pa so hitro omagali.

Kakor stvari danes stoje, se mi zdi, da ne bo tako hitro severna Dalmacija in otoki na boljšem niti v Jugoslaviji glede umnega čebelarstva. V zagrebški »Jugoslavenski Pčeli« sem nekoč bral, da obstoji Centralna pčelarska zadruga za Dalmacijo u Splitu, ali za njo pri nas nobeden ne ve, pa če bi ne bil tega čital v »Pčeli«, ne bi bil tudi niti jaz vedel, čeprav se za to zelo zanimam. V istem listu sem tudi bral, da se je leta 1920. v avgustu vršil pouk o čebelarstvu pri državnem čebelnjaku v Gružu, ali mi smo tedaj še bili pod laškim »zaštitom«, a tudi do Gruža nam bi trebalo dva do tri dni potovanja, kakor so zdaj slabe zveze, torej predaleč za nas.

Narava nam je dala vse za dobičkonosno čebelorejo, ali ni ga, ki bi narod temeljito poučil. Narod nima še pojma o razumnem čebelarstvu. Kranjič bi tu imeli že za precej napreden panj, ker pri nas panji nimajo niti dna. Zbijejo se štiri kosi desk, na en konec, to je na vrh, se pribije tudi en kos deske kot pokrov in panj je gotov, ker drugi konec se pusti odprt. Znotraj zabijejo navzkriž dve leseni palčici, in to je vse. Mislil sem enega poslati na razstavo, da dobim odlikovanje za najoriginal-

nejši panj na svetu. V tak zaboj stresejo uboge čebele, panj poveznejo na tla, na njega polože težak kamen, da ga ne bi prevrnil veter, in tako stoji noč in dan, v zimi in letu, na burji in jugu, na solncu in dežju. Nihče nima čebelnjaka niti kake druge zaslombe. Naše čebele niso tako razvajene, da bi jim hišo čedili, ker njim namesto poda raste trava, po kateri pleza razen mrčes. Ta uboga žival je tudi v taki hiši zadovoljna ter se vseeno veseli božjega solnca. Letajo, kakor da bi bile v najlepši palači. Slične so ubogim otrokom, ki se po zimi stiskajo v svoji razdrti bajti, a na leto — kadar solnce pripeka — veselo skačejo in pozabijo na vse gorje, ki so ga pretrpeli v zimi, le če ostanejo živi. Mora se priznati, da so naše čebele zares utrjene za vsako nezgodo. Koliko bi one koristile človeku, ako bi znal ž njimi postopati, to najboljšje vidim iz lastne izkušnje.

To je prava podoba čebelarstva v severni Dalmaciji in na otokih. Bodo li se kdaj v novi naši domovini razmere izboljšale, ne bom prerokoval. Ali vseeno, bojim se, da bo zelo kasno, ker pri inteligenci ne vidim za to panogo gospodarstva nobenega zanimanja, a preprosti človek je popolnoma prepuščen samemu sebi. Naš človek se mora ukvarjati v Ameriki po rudokopih, a mnogi in mnogi bi mogli z malim trudom doma povsem dostojno živeti.

Ker pri nas ni snega, so naše čebelice že pričele veselo letati in si same pomagati, ker vedo, da od drugod nimajo pričakovati nobene pomoči. Morda jim vendar kdaj zasije boljša bodočnost. To jim iz srca želim.

Kako sem izplačal tatfu.

Pred petnajstimi leti je bilo. Čebelaril sem takrat na nekdanji kapucinski pristani v Koleziji pri Ljubljani, ali kakor so takrat rekli, na štedrjevem marofu.

Kraj leži na samoti, par streljajev od glavne ceste.

Čebelnjak — tri preproste police — je stal v obsežnem sadovnjaku, med stari jablanami, v neposredni bližini stoletne tepke, ki so jo roji — žalibog — posebno ljubili in iskali v njenem košatem vrhu zavetja pred žgočimi solnčnimi žarki.

Mnogo srečnih in zadovoljnih uric sem preživel tamkaj. Gospodar, nenavadno lep starček in Radeckijev veteran, je zaradi mojih čebel rad prihajal na pristanovo in posedala sva na klopici pred čebelnjakom ter možvala. Pogovor se je največkrat sukal okoli laških vojska. Vsevo ne dogodljaje, prepletene z najneverjetnejšimi junaštvji, sem starčku slepo verjel, čeprav jih je jemal izpod pazduhe kar na debelo, kakor skoraj vsi stari vojaki.

In moje čebelarstvo: živa slika tedanji čebelarstvi! Poleg kopice poniznih kranjčev so se prešerno šopirili gosposki gerštungovci; francoske panje so tlačili amerikanci (pavlinovci) in na »nemško mero« so se naslanjali tisti nesrečni dunajčani v tri »štuke« — panj, ki ga je sam zlodej zasejal med čebelarje, saj tako bi sodil človek, ki se je kdaj ubijal s to čudovito »iznajdbo«.

Imel sem torcjo same »imenitne panje«, kakor bi dejal naš Rojinca, znani čebelar, drzen lovec itd. itd. tam gori v šmartnem pri Kranju.

Panji sem imel postavljene, kakor povedano, na nekakih policah s streho in vrati, ki so se pa zapirale tako slabo, da jih je vsak otrok lahko odprl, pa ne s ključem — s popkvcem!

Neko jesen, začetkom septembra meseca, sem naenkrat opazil, da mi nekdo stiče po panjih in krade med. V tistih časih še niso porotniki tatov blagrovali in otroci še niso znali igrati na orgelce komunističnih »viž«, zato sem tatu zelo zameril in izbral težko gorjačo za obračun, če trčiva skupaj. Čakal sem ga več večerov zapored, čakal sem ga navsezgodaj zjutraj — ni ga in ni ga bilo, tatvine pa le niso prenehale. Iz tega sem sklepal, da imam opravka z izrazito nočno tičico, ki mi pomaga čebelariti med polnočjo in tretjo uro zjutraj.

»Le počakaj, cigan, dobim te v roke, če si še tako pretkan,« sem si mislil in sem zabil vrata obeh stranskih polic z neshetimi žebli. Vrat srednje police nisem zavaroval, te naj bi bile past za spoštovane gospoda Uzmoviča.

Oborožen z gorjačo in nabasan z besno jezo sem okoli desetih zvečer zlezal pod srednjo polico, kjer je bilo dovolj prostora za moje kosti. Tam sem nepremično ležal na preži.

Noč je bila čudovito lepa, jasna in svetla kot dan. Čebele v panjih so zamolklo brnele. Nič ni motilo globokega nočnega miru, le tam v daljavi je pela Gradaščica svojo enakomerno, šumno pesem in hitela preko jezu dale, Ljubljani v naročje.

Čakal sm dolgo, štel udarce trnovske ure, pulil travo in preganjal spanec, ki mi ni dal miru. Dolgo sem se mu upiral, navsezadnje sem srečno zadremal...

V polsnu se mi je zdelo, da nekdo prihaja. V trenutku sem bil zbujen in sem napeto poslušal... Nič ni bilo! Škoda, sanjalo se mi je!

Zopet slišim stopinje, sedaj prav razločno... vsak dvom je izključen! Od razburjenosti in pričakovanja drhtim in šklepečem z zobmi.

Kar opazim tam v senci stare jablane moško postavo, ki stoji nepremično. Neznanec se nezaupno ozira okoli. Pomirjen stopi sedaj par korakov naprej, potem pa steče po prstih črez travnik in se skrije za čebelnjak, toda se naglo vrne in obstane za polico ob moji desnici. Ključ v vratih zaškriplje... tat poskuša odpreti... stresa vrata, obrača ključ... ne gre! Čebele šume razburjene. Kmalu nato slišim odmev brce v polico in pritajeno kletvino... Sedaj se je tat premaknil in obstal tik pred menoj. Razburjen sem do skrajnosti. Dlan pritiskam na usta, da bi tat ne slišal mojega težkega sopenja. Pred sabo vidim par nog... previdno prožim roki — na gorjačo se nisem domislil — bliskoma zgrabim za gležnja in potegnem z vso silo k sebi — zamolklo udari truplo ob tla...

Takrat sem zgrabil nasprotnika za hlače nad stopalom. Brcal je na vso moč, pa se le ni mogel iztrgati — držal sem ga kot klop. Medtem sem se urno izkopal izpod police. Ko je tat to opazil, se je naglo vzdignil in pričel udrihati s pestjo po moji glavi. Pa kako! To me je še bolj razdražilo in planil sem kvišku ter se zavalil nanj. Dolgo in srdito sva se potem premetavala po tleh in trda mi je predla, pa sem ga končno vendarle užugal. Bil sem popolnoma iz uma in tako raztogoten, da nisem vedel kaj delam. Udrihal sem po tatu brez presledka z vso silo, dokler sem mogel.

Šele ko ves spehan odneham, opazim, da se tat nič ne brani in da se sploh ne gane. Njegov obraz je bil spačen, okrvav-

ljen, oči zaprte... Stresem se. Od srca mi prihaja val tesnobe. Zdi se mi da sanjam. Čudna misel se me oprijema...

Planem kvišku in odskočim. Oko mi je bilo prikovano na obraz pred menoj na zemlji in od strahu sem se tresel kot šiba na vodi. Strašna misel, da sem tatu v jezi ubil, je postajala čimdalje bolj živa. Še vedno v dvomih zgrabim tatu za rame in ga stresam, kličem ga, poslušam če še diha, skušam ga posaditi, prigovarjam mu, da naj vstane — vsa moja obupna prizadevanja so ostala brezuspešna. Postal sem ves trd od groze; prepričan sem bil, da se je zgodilo, kar nisem mogel verovati par trenutkov prej.

Rad bi bil od strahu zakričal, pa ni šlo, in ganiti nisem mogel, tako so se mi kolena šibila. Navsezadnje sem se vendarle premaknil in pričel bežati čez travnike, njive in jarke... Sam bogve kod. Zavedel sem se šele pred trnovsko cerkvijo, ves upehan, obnemogel in obupan. Tam sem ušibal kaj sedaj. Po dolgem obotavljanju sem ves skesan krenil proti mestu, da se predam sodišču.

Tistega pota ne bom pozabil nikoli! Še danes mi je tesno, če se spomnim nanj in čudim se, da sem ostal živ.

Ko sem pritaval v mesto, mi naenkrat pride na misel, da je morda tat le še živ, da je mogoče le omamljen obležal, ali pa da se je potuhnil. Hlastno sem se oprijel te zadnje rešilne bilke in se takoj napotil nazaj k čebelnjaku.

Na gričku pred čebelnjakom sem obstal in od daleč pogledal tja, kjer je prej ležal tat... ni ga bilo več tam. Stekel sem bližje, preiskal vso okolico — res, prav res ga ni bilo...

Od samega veselja nisem vedel kaj bi počel. Begal sem semtertja, taval okoli čebel, sedel za hipec na klopico, vstal, oziral se po okolici — v srcu pa sama radost. Od veselja solznih oči sem ogledoval zabreklo desnico, podplute nohte, blatno obleko. Tisto jutro se nisem mogel nagledati čebel. Nikdar več potem ni solnce tako lepo vzhajalo in nikdar pozneje nisem

božjega sveta tako občudoval kakor tisto jutro...

Prijatelj, ki to bereš, si medtem že uganil, da se je tat le potuhnil, ko je videl, da mi ne bo kos. Ko sem zbežal jaz, je pa tudi on odnesel pete in prijazne pozdrave, ki jih je prejel od mene. Kasneje sem našel v rosnih travah sled, ki se je vil čez široki travnik in se izgubljal v daljavi.

Tatu ni bilo več blizu. Čez par dni sem našel na »bojišču« šop rdečih brk, od strani sem pa kmalu nato čul, da so fantje Kovačevega Matevža pretepli, kje, se pa

ne ve. Izpulili so mu polovico brk, rdečih kot lisičja dlaka...

* * *

Drobna ročica me je pravkar potrepla po rami in radoveden glasek me je vprašal: »Očka, kaj pa pišeš?« — »Neko žalostno in veselo zgodbo,« odgovorim — »Ozrem se, moj »trekovček« berači z očmi, da bi povest tudi njemu povedal. In res ga izzamem v naročje in pričem: »Enkrat je živel mlad, neroden fant...«

Stric Matijc.

December 1921 in januar 1922.

Jos. Verbič — Ljubljana.

Več nego polovica decembrovih dni in več nego dve tretjini januarjevih dni je bilo po vsej Sloveniji oblačnih. Padavine so bile pogoste, a ne posebno izdatne, razen koncem opazovalne dobe, ko je zapadel debel sneg.

Povprečna toplina zraka je bila pod ničlo, v januarju nižja kot v decembru. V malo krajih in redkih slučajih se je toplota približevala $+10^{\circ}$ C. Vendar so se čebele iz proti jugu obrnjenih panjev v zadnji tretjini decembra skoraj povsod pomalo prašile in trebile.

Grize se letos ni bati, ker čebele prezimujejo na dobri hrani. Tudi nadležnost senic in drugih ptic, o katerih še vedno dobivamo pritožbe, jo ne bodo povzročile, če bomo uporabljali priznana protisredstva. Samo od Sv. Gregorja pri Ortneku smo dobili poročilo, da so se že v decembru pojavili znaki omenjene bolezni.

Poraba medu je bila v januarju večja nego v decembru, vobče pa primerna. Prevelika je bila v Škofji Loki, na Javorjih in v Novem mestu; vzroki iz poročil niso razvidni. Neverjetno se nam zdi, da so opazovane čebelne družine v Zg. Porčiču in v Olševku pri Kamniku porabile na mesec približno po 20 dkg, še posebno, ker se nam javlja, da so njihovi panji na tehničarji vsaj tako težki in močni kakor A. Ž. panji.

Gg. poročevalce prosim, da vestno zabeležujejo teže panjev, in sicer do konca marca vsakih deset dni, od aprila dalje pa vsak dan. Da bodo njihova poročila lažje razumljiva, naj nam redno naznanjajo, katera, kdaj, koliko časa in v kaki množini cveto rastline, ki dajo čebelam pašo. Neznane priložite poročilu suhe, jih bomo tukaj določili.

Mesečni pregled za december 1921 in januar 1922. (Prva vrsta števil velja za december, druga za januar.)

Kraj (z morsko višino)	Označba opazo- vanega panja	Panj je na teži						Toplina zraka			Dni je bilo										
		pridobil v			zgubil v			v mesecu čistih dkg	največ pridobil	najvišja	najnižja	srednja me- sečna	izletnih	deževnih	s snegom	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih		
		1.	2.	3.	1.	2.	3.														
Ljubljana (305 m)	A.-Ž.	{	—	—	20	20	—	—	40	—	+8	—9	—12	—	—	2	4	18	4	9	8
Vič pri Ljubljani	A.-Ž.	{	—	—	20	20	—	—	50	—	+8	—11	—25	—	—	—	3	9	24	3	6
Krtina pri Dobu (305 m) . .	A.-Ž.	{	—	—	20	20	—	—	60	—	+9	—8	—09	—	—	3	1	14	6	11	7
Škofja Loka (349 m)	A.-Ž.	{	—	—	30	15	30	—	60	—	+8	—15	—28	—	—	4	4	26	2	3	7
Škofja Loka (349 m)	A.-Ž.	{	—	—	30	20	30	—	80	—	+6	—10	—2	—38	—	2	4	18	8	5	7
Škofja Loka (349 m)	A.-Ž.	{	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—17	—38	—	—	1	1	22	7	2	11
Javorje (700 m)	A.-Ž.	{	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	13	9	3	12
Javorje (700 m)	A.-Ž.	{	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	23	4	4	5
Olševsek pri Kamniku	svoj pani	{	—	—	70	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	1	14	—	—	16
Olševsek pri Kamniku	svoj pani	{	—	—	5	9	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sv. Gregor p. Ortneku (736 m)	A.-Ž.	{	—	—	16	30	—	—	60	—	+8	—10	—15	—	—	4	2	20	5	6	27
Kočevje (460 m)	A.-Ž.	{	—	—	23	25	—	—	44	—	+6	—12	—39	—	—	—	7	25	12	3	17
Kočevje (460 m)	A.-Ž.	{	—	—	20	25	—	—	78	—	—	—	—	—	—	3	2	23	8	—	15
Novo mesto (180 m)	A.-Ž.	{	—	—	40	20	—	—	50	—	—	—	—	—	—	4	4	31	5	8	10
Novo mesto (180 m)	A.-Ž.	{	—	—	30	30	—	—	75	—	—	—	—	—	—	3	4	18	—	—	16
Rožni dol pri Semiču (376 m)	A.-Ž.	{	—	—	30	30	—	—	120	—	+11	—9	+14	—	—	5	4	25	3	3	17
Rožni dol pri Semiču (376 m)	A.-Ž.	{	—	—	40	30	—	—	50	—	+12	—15	—22	—	—	1	10	18	2	3	24
Struže p. Dobropoljah (416 m)	A.-Ž.	{	—	—	30	20	—	—	70	—	—	—	—	—	—	3	4	23	7	1	16
Struže p. Dobropoljah (416 m)	A.-Ž.	{	—	—	35	35	—	—	35	—	—	—	—	—	—	—	2	16	9	3	23
Sv. Peter pri Mariboru (210 m)	svoj sistem	{	—	—	10	15	—	—	40	—	+5	—14	—27	—	—	2	2	16	9	2	15
Sv. Peter pri Mariboru (210 m)	svoj sistem	{	—	—	15	15	—	—	33	—	+7	—21	—42	—	—	—	10	26	3	6	23
Formin pri Moškanjcih (211 m)	svoj sistem	{	—	—	8	20	—	—	60	—	+10	—9	+03	—	—	1	4	18	9	4	4
Formin pri Moškanjcih (211 m)	svoj sistem	{	—	—	20	20	—	—	33	—	+8	—6	+22	—	—	3	3	13	9	1	2
Sv. Lovrenc na Poh. (442 m)	Sträuli	{	—	—	12	12	—	—	34	—	+7	—12	—01	—	—	3	9	20	7	4	19
Sv. Lovrenc na Poh. (442 m)	Sträuli	{	—	—	18	18	—	—	57	—	+9	—8	—05	—	—	2	3	13	9	5	6
Ojstrica nad Dravogr. (981 m)	Amer.	{	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15	5	3	3
Ojstrica nad Dravogr. (981 m)	Amer.	{	—	—	15	45	—	—	—	—	+8	—9	—05	—	—	—	2	23	11	5	6
Zg. Porčič v Slov. goricah . .	Türinger	{	—	—	20	20	—	—	80	—	+3	—12	—45	—	—	—	4	9	16	4	24
Zg. Porčič v Slov. goricah . .	Türinger	{	—	—	2	5	—	—	12	—	—	—	—	—	—	1	1	13	9	4	2

Tiskovine in poštnino za minulo leto je prejel vsak opazovalec, kakor je želel. Ker se poštnina in znamke pogostoma menjavajo in da ne bo takih zmed, kakor so bile doslej, bo povrnilo društvo izdatke za

poštnino redno ob koncu leta. — Toplo-mere imamo sedaj za vse postaje, ki jih še nimajo. Pridite sami ali pošljite svoje znan-ce ponje, ker te vrste aparati redko do-spejo s pošto popolnoma nepokvarjeni.

LISTEK.

V smrtnem strahu.

Mihael Levstik — Celje.

Rayno letos bo minulo 25 let, odkar so me čebele spravile v pravi in resnični smrtni strah. Kako je prišlo do tega, hočem povedati v kratkem.

Bilo je krasno pomladansko dopoldne. Sladek majnikov vonj je valovil skozi odprta okna v šolsko sobo in zunaj je razkošno petje veselega ptičjega zbora navdušeno pozdravljalo preljubno vigrəd. Glavice mojih otrok so bile sklonjene nad zvezki; res so jim ročice neutrudno in pazno vrisavale črko k črki, a vendar je tuintam šinil na skrivaj marsikateri poželjivi pogled ven skozi okna v prelepi božji svet. Nisem jim tega štel v greh, saj je vendar tudi moje oko kaj rado ušlo ven v cve-točo, vriskajočo pomlad.

Kar potrkna na duri na kratko in precej odločno. Vsi učenci so ta način trkanja poznali prav dobro, vedeli so takoj — čebele rojijo! V trenutku je ušlo malone vsem dečkom pero iz rok, planili so kvišku in s povzdignjenimi rokami prosili: »Gospod učitelj, naj grem tudi jaz!« Čebele ogrebat, ozir. sodelovati pri tem opraviu, to je bilo mojim dečkom ljubše, kakor ne vem kaj.

»No, danes pa rojijo tvoje čebele,« rečem Kolarjevemu Jožku, kateremu sem jih obljubil že davno. Rajska blaženost se mu je hipoma razlila po licu, tako hvaležno me je pogledal in od preveselega razburjenja je trepetal, da ni mogel več prijeti za pero. Izbral sem še nekaj dečkov in ko je bil dopoldanski pouk končan, se odpravim s svojimi pomagači na delo.

To pot so bile čebele precej svoje glave. Hkrati trije panji so rojili in ni jim bilo po volji, da bi si bile izbrale svoje počivališče na vrtnem drevju, ampak odšumele so daleč tja v sosedov vinograd in vsedli so se vsi trije roji skupaj najmanj šest metrov visoko v staro hruško šmarjetnico, ki je k nesreči rasla v tistem vinogradu. Že so se zbirale v grozd, pa daleč od debela na vodoravni veji. Vsedle so se res lepo, ali kako jih dobiti? Toda pravega čebelarja ne sme ustrašiti nobena težava pri ogrebanju. Tudi jaz sem se pogumno lotil dela. Štiri dečke pošljem k sosedu po dolgo lestvo, sam pa poiščem najdaljši drog, ki ga je bilo možno iztakniti v mojem gospodarstvu. Žal je bil tudi ta prekratek za dobro ped. Bo že šlo, si mislim, privežem ob koncu droga primerno velik panj in ga nastavim pod grozd. Jožek, ki je pri vseh teh pripravah sodeloval s svetlimi očmi in utripajočim srcem, je prijel na moje pove-lje za pokonci postavljen drog.

Pač me je nekoliko zaskrbelo, ko sem z očmi ošinil dečka, ki je bil brez suknje in brez oprsnika in se mu je, menda od silnega razburjenja, tudi še utrgal edini gumb na hodni srajci, da so se mu pokazale prav cele gosli njegovega telesa. A vseeno se pripravim na pot na hruško. Dva dečka mi primeta lestvo, a ker je bila prekratka, se le s težavo skobacam med veje. Toda gori ni bilo ravno prijetno, kajti čebele so bile precej razburjene, kar sem občutil na svoji koži bolj, kakor mi je bilo

ljubo. Vseeno stopim na vejo z rojem, se oprimem za drugo vejo nad glavo in Jožek nastavi panj ravno pod grozd, točno po mojem navodilu.

»Sedaj pa dobro pazi! Skloni glavo in drži drog popolnoma mirno, kakor ko bi bil vzdian. Štel bom do tri. Ko rečem tri! udarim z nogo na vejo in roj bo v panju. Torej: ena — dva — tresk!« — —

Za Boga svetega, kaj se je zgodilo? Res se je odtrgal grozd, toda deček je moral za hip pozabiti na moje naročilo, pogledal je malo prezgodaj kvišku in drog nekoliko odmaknil od sebe. Zato je smuknil grozd ob vnani strani panja in se vsul dečku naravnost v obraz, na vrat — na gosli! V strahu spusti drog in se zvrne na hrbet, grozd pa se razblini po nesrečniku kakor gosta živa rujava odeja! Iz tal se dvigne cela megla čebel, dečka spustita lestvo, da se zvrne nizdoli in zbežita kričé, jaz pa sem stal na hruški, za hip okamenel od strahu, in čebele, katerih je vrščalo krog mene vse živo, so me klale, kolikor so mogle.

Kako sem prišel takrat brez lestve doli, mi še danes ni jasno. Samo to vem, da jo nisem še nikdar pobrisal iz kakega drevesa tako naglo, kakor tedaj iz tiste hruške šmarjetnice. Kakor besen se je deček valjal in premetaval med trsjem, tulil je in rjoval, jokal in vriskal od strahu in bolečin. Mahoma zgrabim tisto cepetajočo in kričečo stvar, treščim z njo iz vinograda in jo začnem otepati in valjati po bohotnem zelenju, ki je raslo nedaleč ob meji, da bi jo čimprej rešil razbesnelih čebel. »Gospod učitelj, ne, ne, ne!« se prično dečki dreti na vse grlo. »Kaj hočete vendar?« »Tam so koprive!« V silnem razburjenju sem bil zares otepal in valjal otroka tam, kjer so bile koprive največje. Da je tudi mene peklo po rokah, niti nisem občutil, so me že dovolj oklale čebele.

Seveda sem jadrno pustil čebele in telkel z dečkom, ki je venomer kričal, kakor bi ga na meh odiral, v stanovanje, da ga brž rešim čebel in ukrenem potrebno. Ko

prisopiham s svojim kričečim bremenom po stopnicah, je žena ravno nesla juho na mizo. »Za božjo voljo, kaj pa je?« »Čebele so Jožka oklale, menda do smrti!« In žena se je prestrašila, da ji je takoj skleda zletela iz rok. »Sveta Pomagalka, kaj bo pa sedaj!« zakriči, nič manj v skrbeh, kakor jaz. Brž položim dečka na postelj, a iz najinih teles se je dvignilo še toliko čebel, da jih je bilo v sobi kmalu vse živo. K sreči so odletavale skozi odprta okna in nama z ženo je bilo lažje, pečati se z dečkom.

Revež se je bil medtem že nekoliko pomiril, toda za srajco in hlačami je imel še vse polno čebel, živih in mrtvih. Žena je brž namočila nekaj rjuh v mrzli vodi, jaz pa začnem luščiti iz otroka, ki je postajal čedalje bolj tih, tisto malenkost obleke, kar je bilo na njem. Toda, o groza! Celo telo mu je bilo rdeče kakor kuhan rak in tako nabodeno z želi, kakor da bi bilo na gosto posuto s kuhano kašo. Puliti ta nešteta žela iz telesa, na to ni bilo misliti, otrok bi lahko umrl davno poprej, preden bi bilo to delo dovršeno. Ostrgala sva ga s kositarsko žlico prav tako, kakor se ostrže ob znanem domačem prazniku tolsto telo tistih ljubih ščetinarjev.

Prej, ko je bilo delo gotovo, je deček utihnil popolnoma. Telo se mu je začelo čudno debeliti, oči so mu bile zalite, prsti na rokah so postajali okorni, otekli, koža mu je bila čedalje bolj svetla in napeta. Brž ga zavijeva v mokre rjuhe in zopet položiva v postelj.

Za sedaj je bil deček pač rešen čebel, toda kaj bo vnaprej? Nihče ni mislil na obed, v smrtnem strahu sva z ženo opazovala dečka, ki je ležal nepremično, dihal nemirno in od otekline vzkipeval, da je bilo groza. Moji lastni, še mali otroci so se pač tudi zavedali, da se je moralo zgoditi nekaj strašnega, zakaj vsi trije so kričali in se drli na vse kriplje. Deček pa je ležal mirno kakor snop, hropel je težko in naglo, oči so mu bile popolnoma zaplute in ko sva ga previla v svežo rjuho, je bilo telo

že silno razpihnjeno. Meni je kar srce zastajalo v strašni skrbi, kaj bo, žena pa je tiho ihtela in klicala Mater božjo in vse svetnike na pomoč. Bilo je pa tudi zares strašno. Sosedje bi mi ne vedeli pomagati, do zdravnika pa je bilo debeli dve uri.

»Jožek, si žejen?« »Mkn!« »Jožek, hočeš li tiste sladke pijače, malinovca, veš?« »Mkn!« »Morda kave, Jožek?« »Mkn!« — Ležal je mirno in hropel, telo pa mu je raslo in raslo!

Medtem pride čas popoldanskega pouka. Z opotekajočimi koraki jo umerim v šolo med preplašeno deco, žena pa je sedela pri bolniku, ihtela in molila, bržčas tako goreče, kakor še nikoli v svojem življenju. Vsako četrto ure sem stopil po prstih do bolnikove postelje. Toda žena mi je na vprašanje, če je bolje, vselej otožno odkimala in meni se je čedalje silneje ugrizavala v srce zavest, da bo slabo, da bo smrt. Ves potrj sem ostal končno v šoli in si nisem več upal k bolniku.

Kar naenkrat žena narahlo potrka na duri. »Mu je zelo hudo?« Molče prikima in se obrne vstran, da bi zakrivala solze. — »Ampak tebe želi — pridi k njemu.« Sapa mi je zastala, mislil sem — bržčas hoče še kaj sporočiti staršem, preden umrje. Rahlo pristopim k postelji in položim desnico na njegovi razpihnjeni roki, ki sta mu ležali na prsih. »Jožek — tu sem — česa pa želiš?« Pogledati me revež ni mogel, samo dve trdno stinsjeni zarezi v zabuhlem licu sta naznanjali, kje so mu zakopane ōči.

»Gospod učitelj, — prosim — prosim,« — in deček otiplje s svojimi okornimi prsti kazalec moje desnice — mene pa začne mraziti po vsem životu, zakaj trdno sem bil prepričan, — sedajle mi hoče deček sporočiti zadnji pozdrav ali kaj takega za svoje domače. — »Gospod učitelj — prosim —« in zopet so se n'egovi prsti skušali oprijeti mojega kazalca. — — »Le povej, Jožek — česa želiš — vse ti bom storil.« — »Prosim — prosim lepo — — ali bom dobil čebele?!« — — —

Verjemite mi, prijatelji, ko bi mi bile

tedaj zaigrale vse tiste sloveče »bande« dunajske, ali ko bi bil zaslišal petje vseh angelov, kar jih je v nebeškem kraljestvu, prav gotovo bi me ne bili ne ti ne katerikoli drugi prijetni glasovi na svetu tako razveselili, kakor me je razveselilo to Jožkovo vprašanje. Kamen — kaj kamen, strašna težka skala se mi je odvalila od srca, saj mi je vendar bilo Jožkovo vprašanje porok, da smrti ne bo! Seveda sem mu obljubil čebele — kaj čebele, — vse bi mu bil dal tisti hip, samo da sem bil rešen smrtnega strahu. Ampak moja, nič manj razveseljena žena je vedela izkoristiti ugodno priliko praktično. »Dal ti bo gospod čebele, seveda ti jih bo dal, — samo če popiješ čašico kave. Boš?« »Mhm!« In res. Bodisi da mu je res že toliko odleglo, bodisi da je pomagala želja po čebelah, skratka, z najino pripomočjo je kava zares izginila v tisto zabreklo, okorno in tolsto telo.

Pomirjen in potolažen sem sklenil pouk in šel pogledat doli v vinograd, kako je neki pod tisto nesrečno hruško šmarjetnico. In glej! Kakor ko bi bilo čebelam žal, da so povzročile toliko križev in težav, so se pozneje tiste, kar jih ni bilo pomandranih in poteptanih in kar jih z želom ni izgubilo tudi življenje, prav lepo čedno vsedle ob trs skoraj čisto pri tleh. Bilo jih je še vseeno za prvovrsten roj. Postavil sem panjč na tla in jih igraje spravil na varno.

Rad bi se bil moj bolnik nasmehljaj, ko sem mu javil srečni konec tako nesrečno pričetega ogrebanja, a ni bilo mogoče — zabuhlo lice je bilo še toliko okorno, da se mu to nikakor ni posrečilo.

Na moje tozadevno sporočilo je na večer takoj prihitela Jožkova mati. »Za pet vam božjih ran, kakšen si pa?« je vzkliknila prestrašena, ko ga je zagledala. »Preuboga reva, kako te mora boleti?« »Mama, mama, že imam čebele!« — Kaj bolečine, kaj strah in skrb matere, čebele so mu bile prvo. Morala jih je mati na vsak način vzeti s sabo, deček pa je seveda ostal pri meni čez noč.

Drugo jutro je bil še vedno silno odebeljen, a vendar mu je oteklina toliko splahnila, da se je, četudi s težavo, že gibal in mu je bilo mogoče, vsaj nekoliko odpreti oči. Že na vse zgodaj je po sili hotel domov, preveč so ga skrbele čebele. Radi nesreče, ki ga je zadela, ga tri dni ni bilo v šolo, toda pri svojih čebelah je sedel vsak dan od jutra do večera.

Ta Jožek je sedaj ne le dober in trden gospodar, ampak tudi umen in navdušen čebelar, kakršnih pač ni daleč naokoli. Mene pa je ta čudežna dogodka prepričala o dvojem: 1. da je začetek tudi za čebelarja lahko krvavo težak in 2. da samo zaradi čebelnih pikov, in naj jih bo tudi na stotine — zares nihče ne umrje.

Gustav Budiegicki in štev. 13.

Fr. P. — Št. Vid n. Lj.

Na rimskem Kapitolu stoji slavna Marijina cerkev »Ara coeli«. Tam se ti nudi o božičnih praznikih skozi vso osmino od 10. ure dopoldne do 3. ure popoldne posebne vrste prizor. Prižnica ni prazna niti za trerutek. Očetje frančiškani, ki oskrbujejo cerkev, so prepustili ta prostor drugim bitjem. Otroci od 7. do 10. leta — dečki in deklice — oznanjajo nepretrgoma hvalo nebeškega Deteta, z napeto pozornostjo poslušajo mlade govornike ljubeči starši in znanci, da, celo tujci se čudijo živahni neustrašenosti malih pridigarjev.

A imamo še manjše pridigarje, naše čebelice, ki jih čebelar tako rad imenuje svoje ljubljenske, svoje otroke. Te male krilatice spodbujajo človeškega duha k znanstvenemu proučevanju, k mnogim raziskovanjem in iznajdbam.

Te male govornice napravljajo zgovornega tudi sicer resnega čebelarja, da mu usta kar prekipevajo tega, česar je polno njegovo srce. Te male pridigarice nas učijo, da je Bog neskončno mogočen, neskončno moder in dobrotljiv v naravi, in močno vplivajo na človeški značaj. Zato so čebelarji navadno prijatelji narave, dobri, skrbni družinski očetje, pa tudi poštene državljanji, navdušeni Jugoslovani.

Tak moč, četudi je živel na Češkem, je bil nekdani predsednik čebelarskega društva G. Budiegicki.

Nekoč pride s svojo ženo, vneto čebelarico, v imenitno kopališko mesto, kjer se

je imel vršiti občni zbor čebelarjev. V hotelu, kjer se je nastanil, je bilo mnogo odličnih kopaliških gostov. Prvi dan je sedelo pri skupni mizi — table d'hôte — že 11 oseb, ko vstopita naša znanca. Vseh oči, 22 po številu, se ozro na novodošleca in ugibajo, kdo da bi bila.

»Gotovo sta pivovarnarja,« meni neka dama, »njuna obilnost kaže na to.«

»Ne, milostiva,« odvrne poleg nje sedeči salonski junak s Tirolskega. »Čebelarja sta, ki sta prišla gledat razstavo, ki se nahaja v steklenem salonu na vrtu.«

Ko je prišla na vrsto druga jed, je predavala neka dama o prebivalcih v okolici, kako so preprosti in babjeverni.

»Bila sem na izletu v bližnji vasi; kmetica mi je pripovedovala, da je hotela iti v mesto, a si ni upala zaradi slabega znamenja. Ko je dobra ženica namreč ravno hotela sesti na voz, je koracala mogočna krastača čez pot; to pa da pomenja veliko nesrečo. Kakšno babjeverstvo! Kakor da bi nedolžna živalca kaj mogla za to!«

»Smešno! He, he!« je donelo noslajoče iz ust plemenitega gigrla. »To zagamano ljudstvo je še za celih 300 let zadaj! Stori se mnogo premalo za napredek in prosveto.«

»Res je,« se vtakne v pogovor debelusen gospod. »Šola ima še mnogo opravka. Toda kar se tiče vraž in babjeverstva, ga najdete tudi v takozvanih najboljših krogih. Danes nas je tu pri mizi trinajst,« — s strahom opazijo gostje šele sedaj to

usodepolno število — »in babjeverni ljudje mislijo, da umrje eden od teh trinajstih v najkrajšem času, in sicer tisti, ki vstane prvi. Seveda je to gola bajka, četudi se utegne slučajno pripetiti kaj takega, kar se ujema s to vražo. Celó v najbolj prosvitljenih mestih dobite velike najemniške hiše, v katerih zastoj iščete vrat s št. 13.«

»Gospoda moja!« se oglasi zdajci Budiegicki, »jaz ne dam na to vražo prav nič, pač pa igra štev. 13 v mojem življenju važno, toda srečno vlogo. Jutri hočem na čebelarstem sestanku govoriti ravno o tej številki in vabim gospode vljudno k zborovanju. Ker sem pa zakrivil s svojo ženo, da sva zaokrožila družbo na št. 13, hočem to tudi precej popraviti. He, mož, pojte sem!« pokliče precej zapuščenega človeka, ki je bil prišel prosjačit; »sedite sem, jaz plačam.« Seveda se tujec ni kar nič obotavljal, ampak prisedel in junaško storil svojo dolžnost kot jedec. Za prijazno sodelovanje so zbrali gospodje celo lepo vsotico, na kar se je mož priporočil. Ko je vstala trinajstnica od kosila, so strahoma opazili, da je zmanjkalo enega površnika, ki ga je bil vzel dragi gost za spomin in tako je v resnici odšel eden izmed 13, vsaj po svojem površniku, po poti vsega mesa.

Naslednji dan je bilo na čebelarstem shodu tudi lepo število kopaliških gostov in predsednik Budiegicki je otvoril zborovanje z govorom: »Ali je št. 13 res nesrečna?«, v kojem je opisal na kratko svoje življenje. Med drugim je povedal:

13. aprila 1816 sem bil rojen, 13 let star sem šel v Prago študirat tehniko, 13 srebrnih grošev mi je podaril oče za na pot. In ko sem stopil v službo grofa Černina, mi je rekel moj predstojnik, da je imel pomisleke vzeti me v službo: 12 praktikantov namreč ima že v službi in jaz sem 13. »To število,« je rekel, »je ominozno (nesrečo znaneče) število. A jaz ne dam nanj veliko in odvisno bo samo od Vaše lastne pridnosti, da ne bo moglo vplivati

neugodno na Vaše napredovanje.« Večkrat sem se spomnil teh besedi in prizadeval sem si ne samo z zvestim izpolnovanjem svojih dolžnosti, ampak tudi z vsestransko prijazno uslužnostjo pridobiti si prijateljev. 13. sušca l. 1848, sem postal pristav na neki domeni (veleposestvo) in 13. avgusta sem peljal svojo ljubljeno soprogo k poročnemu oltarju. 13. januarja 1856 sem vstopil kot član v deželno čebelarstvo. V Pušvicah, kjer sem služboval, je živel tedaj po celem Češkem znani človekoljub in sloviti čebelar Jan. Nep. Öttil kot župnik. Ta me je temeljito izobrazil v čebelarstvu, postavil za društvenega tajnika in kmalu sem bil zmožen nastopati kot javen govornik v čebelarstvih zadevah.

Zaradi obilnih poslov nisem mogel pisati svoji dragi materi tolikokrat, kot si je želela. A ni bila nevoljna, ampak mi je sporočila:

»Le z veseljem neguj čebelce! Kajti s tem kažeš svojo hvaležnost, ne da bi vedel za to. Še otroku ti je med rešil življenje.« Imel sem namreč grče. Hotelo me je zadušiti v grlu, še preden bi mogel priti zdravnik. V strahu je vzela mati gosje pero, ga pomočila v tekoč med in mi pomazala z njim grlo od znotraj. Moral sem bljuvati, a to me je tudi rešilo. Ko je prišel zdravnik in zvedel, kaj je bila storila mati, je izjavil: »To misel vam je navdahnili sam Bog, otrok je rešen.«

Ko sem bil odslužil 13 let kot pristav, sem bil povišan, 13. aprila 1871 pa sem postal ravnatelj na neki graščini. Zbolel sem in vsi so mislili, da imajo pred seboj jeličnega reveža, čegar dnevi so štetí. A zatekel sem se k medu, užival čistega vsako jutro in zvečer, ga rabil namesto sladkorja v kavi in čaju in kmalu se je pokazal na meni njegov blagodejni vpliv. Ozdravil sem in od tistega časa se pesni sladkor

¹ Spisal je mično knjigo »I. N. Öttil's Immenheim«, priredil W. Wächtler, Praga, Fradr. Ehrlichovo založništvo. Iz nje je povzet ta člančič.

ni prikazal v mojo hišo. 13 let sem ostal na tej domeni, potem pa sem bil prestavljen na drug kraj, kjer sem ustanovil vzoren društveni čebelnjak, da bi tudi praktično mogel učiti, kako je treba čebelariti z dobičkom. 13. januarja 1880 sem prevzel vodstvo Černinovega pokojninskega zavoda za vdove in sirote. Po 40letnem službovanju sem prosil za vpokojitev, ki sem jo tudi dobil s pohvalnim priznanjem za zvesto službovanje. 13. oktobra sem se preselil 13tič, in sicer v Plzenj, pa ne zaradi znanega »češkega pivička«, ampak na povabilo mojega prijatelja in prvega »šefa« v službi, onega gospoda, ki me je svaril pred št. 13 kot zlopomembnim številom.

A v mojem življenju je pomenjala trinajstica vedno le dobro. V mojem času je vladal tudi papež Leon, XIII. tega imena, in je razsvetljeval kot »luč iz neba« ves krščanski svet s svojo modrostjo.

Z burnim ploskanjem so se zahvalili vsi udeležniki čebelarskega shoda za ta opis življenja, ki ga je pa podal govornik z vse drugačnim humorjem, nego je tega zmožno jekleno pero ali tiskarski škrat. Upajmo, da je marsikomu zdrknila tudi glade št. 13 mrena iz oči.

Budiegički je bil 31 let predsednik čebelarskega društva. Od čebelic in čebelarjev se je ločil 13. avgusta 1892; kakor v življenju, tako je igrala tudi ob njegovi smrti št. 13 vlogo, upamo, da srečno.

Za jubilejno leto je precej članov izstopilo iz društva, češ da je članarina predraga. Vsem tem čudakom povemo v pojasnilo sledeče:

L. 1914. je bilo treba za članarino najmanj 1½ kg medu. — Letos ga zadostuje samo ½ kg. L. 1914. je bilo treba za članarino 1 kg čistega voska — letos ga zadostuje še manj nego ½ kg. Leta 1914. je bilo treba za članarino žrtovati najmanj polovico izkupička za en dober roj — letos zadostuje petinka izkupička.

Iz tega je jasno razvidno, da je letošnja članarina povprečno, 3 do 4 krat cenejša nego je bilo leta 1914.

Ko bi bila članarina poskočila tako kakor je v ceni poskočilo razno blago, bi morala znašati 150—200 K. O ti ljuba preudarnost in zavednost, kje si?!

Iz Gorij. S strahom pričakujemo Gorjanski muharji pomladi. Čebele so bile do malega vzimljene na leskovi in hrastovi mani, zato, kar jih je še živih, trpe silno žejo, tako da tudi pri — 12 stopinji R. silijo ven v gotovo smrt. Eni jim brizgajo vodo v panjove, drugi

jih začinjajo s plahtami, tretji jim mašijo žrela s snegom, pa vsa sredstva malo pomagajo. Bati se je, da nastane griža, ker se vsled mraza in snega ne morejo preleteti.

Kamniška podružnica priredi dne 4. maja (na dan sv. Florjana) čebelarski shod na Selih pri Kamniku. Začetek ob 10. dop. Predavanja in praktične vaje pri čebelnjaku g. župnika Tomažiča. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Občni zbor čebelarske podružnice na Krtini je bil v nedeljo dne 11. decembra l. l. pri Jerinem Jaku v Prevojah. Izvolil se je stari odbor. Za delegata je bil izvoljen Sotenšek Viktor, nadučitelj na Brdu, namestnikom Soklič Ivan, trgovec v Zalogu. Na predlog Ivana Sokliča se sklene prirediti na Krtini dva enodnevna čebelarska tečaja. Člani kažejo zelo malo zanimanja za čebelarske tečaje. Društvo je priredilo enodnevni čebelarski tečaj, a se ga je udeležilo dopoldne samo 15, popoldne pa 30 čebelarjev.

Čebelarska podružnica na Vrhniki je imela svoj občni zbor 11. decembra 1921 l. Občnega zbora se je udeležilo 24 čebelarjev. Izvoljen je bil sledeči odbor: Predsednik: Mar-

kelj Anton, podpredsednik: Mihler Ivan, tajnik in blagajnik: Buh Ivan, odborniki: Dremelj Franc, Grom Franc, Perič Ivan, Markelj Štefan. Za delegata sta bila izvoljena Malavašič Vencelj in Dremelj Franc.

Čebelarstva podružnica v Cerknici pri Rakeku je sklicala občni zbor na dan sv. Štefana. Udeležili so se ga 4 člani. Podružnica šteje 7 članov.

15. jan. t. l. je imela čebelarstva podružnica Sv. Peter pri Mariboru svoj redni občni zbor. Izvoljen je bil stari odbor. Podružnica šteje 15 članov.

Občni zbor čebelarstva podružnice na Bohinjski Beli je bil 8. januarja t. l. Za načelnika je bil izvoljen Ivan Burja, tajnik: Franc Jere, blagajnik: Volf Filip, odborniki: Štefan Jere in Janez Ravnik. Za delegata: Janez Burja. Podružnica šteje za enkrat 8 članov.

Občni zbor čebelarstva podružnice v Osilnici ob Kolpi je bil dne 4. decembra t. l. V odbor so bili izvoljeni: Josip Ožura, predsednik, Josip Žagar, namestnik, Jakob Omahna, tajnik, Josip Štimec, blagajnik, Poje Franc, odborniki. Podružnica šteje 19 članov.

Občni zbor čebelarstva podružnice v Prvencih je bil 18. decembra l. l. Odbor je sledeči: Zelenik Franc, predsednik, Janžekovič Franc, namestnik, Žnidarič Franc, tajnik in blagajnik, Jurij Lubec in Rižnar Fr., odborniki.

Čebelarstva podružnica za Ljutomer in okolico se je ustanovila dne 4. decembra l. l. Podružnica šteje 36 članov. Izvoljen je bil sledeči odbor: Predsednik: Dunaj Franc, namestnik Bobnar Tomaž, blagajnik Čuk Leopold, tajnik Kantušer Blaž, odborniki: Kukolj Matija, dijak, Miroslav, delegata: Lipovec Ignac, Ribič Ivan.

Ustanovni občni zbor čebelarstva podružnice Sv. Janž na Dravskem polju je bil 11. decembra l. l. Izvoljen je bil sledeči odbor: Predsednik: Selinšek Alojz, namestnik: Potočnik Ivan, tajnik: Ekart Anton, blagajnik: Kröpl Lovro, odborniki: Kancler Ivan, Kac Ivan, Klasinc Ivan, Fric Alojz, Štumberger Franjo. Podružnica šteje 26 članov.

Dne 15. jan. t. l. se je ustanovila čebelarstva podružnica v Lazah, pošta Planina pri Rakeku. Izvoljen je bil sledeči odbor: Simšič Franc, načelnik, Turk Franc, namestnik, Leskovec Ivan, tajnik, Kastelič Anton, blagajnik, Kermauner Franc in Gorše Ivan, odborniki. Članov šteje podružnica 17.

Čebelarstva podružnica št. Lovrenc na Pohorju je imela svoj občni zbor 8. decembra l. l. Izvolil si je bil stari odbor. Podružnica ima 23 članov.

V nedeljo 22. januarja t. l. se je ustanovila čebelarstva podružnica v št. Danijelu pri Prevaljah. Izvoljen je bil sledeči odbor: Sonjak Simon, predsednik, Ljudevit Komar, tajnik, Senica Pavel, blagajnik, Martin Šefer, odborniki. Podružnica šteje 15 članov.

Dne 12. decembra 1921 se je ustanovila čebelarstva podružnica v Litiji. Izvoljen je bil odbor: predsednik Alojzij Žigon, blagajnik Miha Bernik, tajnik Rus Leopold, odborniki: Gale Josip, Jesenšek Alojz, Peklar Fr., Urbančič Leopold. Podružnica šteje 38 članov.

Čebelarstva podružnica v Borovnici je imela svoj redni občni zbor 26. decembra l. l. Izvoljen je bil Jeranš Ivan za predsednika, Leben Ivan za namestnika, tajnik Jager Albert, odbornik Makovec Franc, švigelj Ivan, Makovec Anton, Debevec Franc. Podružnica šteje 24 članov.

Redni občni zbor čebelarstva podružnice v Gorjah pri Bledu je bil dne 26. decembra l. l. Navzočih je bilo 20 čebelarjev. Izvoljen je bil stari odbor. Delegatom je bil izvoljen Kocjančič Jakob, namestnikom Ivan Pohap.

Občni zbor čebelarstva podružnice v Vel. Laščah je bil 18. decembra l. l. Izvoljen je bil: za predsednika Žužek Anton, za namestnika Adamič Jože, Petrič Jernej, za tajnika, za odbornike Rozman Franc, Tomšič Ivan, Ogrinc Anton. Za čebelarški dom se je nabralo 5 kamnov. Članov šteje podružnica 25.

Izredni občni zbor čebelarstva podružnice Zg. Dravsko polje je bil 22. jan. t. l., ker redni občni zbor 6. jan. ni bil sklepčen. Tajnik poroča, da je imela podružnica v preteklem letu 56 članov, odbor pa je imel 3 odbore seje. Izvoljen je bil sledeči odbor: Predsednik: Martin Kmetec, za odbornike pa gg. Jožef Kolman, Anton Lah, Jožef Lešnik, Anton Dovečar, Anton Tkavec, Alojz Sušec, Fran Klasinc. Podružnica šteje 37 članov.

Čebelarstva podružnica na Jesenicah je imela redni občni zbor 22. januarja t. l. Izvoljen je bil sledeči odbor: Anton Kastelic, predsednik, Razinger Franc, podpredsednik, Repe Ivan, tajnik in blagajnik, za odbornike Smolej Oton in Štolcer Kristjan.

Redni občni zbor čebelarstva podružnice za laški okraj je bil 26. decembra 1921.

Čebelarstva podružnica v Središču ob Dravi je imela svoj redni občni zbor 26. decembra l. l. V odbor so bili izvoljeni Čuček Ivan, predsednik, Hernja Franc, podpredsednik, Lovrec Ivan, tajnik, Mlinarič Franc, blagajnik, Bednjanič Filip, Indogša Jakob, odborniki. Podružnica šteje 17 članov.

Čebelarstva podružnica na Krki je imela svoj občni zbor 22. jan. t. l. V odbor so bili

izvoljeni Hočevar Franc za predsednika, Klobokar Alojzij za podpredsednika, Lobe Ivan, tajnik in blagajnik, Josip Bradač in Josip Bregar odbornika.

Občni zbor čebelarke podružnice v Dravogradu je bil 11. decembra l. l. Odbor je bil izvoljen dosedanj. Delegat Urh Hafner.

Občni zbor čebelarke podružnice Leskovec pri Krškem je bil dne 26. decembra l. l.

Čebelarica podružnica Kapela--Radenci je imela svoj redni občni zbor 6. januarja t. l. Podružnica ima 12 članov. Izvolil se je sledeči odbor: Franc Cobel, predsednik, Leopold Mir, tajnik, Knez Alojz, blagajnik, Klemenčič Matija, odbornik.

Čebelarica podružnica Dobrova pri Ljubljani je imela svoj občni zbor 26. decembra l. l. Izvoljen je bil stari odbor.

Občni zbor čebelarke podružnice v Kamniku je bil 27. decembra l. l. Izvoljen je bil stari odbor. Le mesto odstopivšega tajnika in blagajnika je bil izvoljen Ivan Tomažič, župnik na Selih.

Čebelarica podružnica sv. Lovrenc na Dravskem polju je imela svoj občni zbor dne 26. decembra l. l. Navzočih je bilo 10 članov. Izvoljen je bil stari odbor.

Občni zbor čebelarke podružnice sv. Trojica v Slev. goricah je bil 28. dec. l. l. Izvoljen je bil sledeči odbor: Ploj Mat., predsednik, Štupica Fr., podpredsednik, Polič Vinko, tajnik in blagajnik, Mlinarič Ernest, Zelenik Alojz, odbornika.

Čebelarica podružnica Gorenjska Dolina je imela dne 26. decembra l. l. svoj redni občni zbor. Izvoljen je bil stari odbor.

Redni občni zbor čebelarke podružnice na Robu pri Velikih Laščah je bil dne 18. decembra l. l. Predsednik poroča, da je imela podružnica l. l. 16 članov. Odbor je imel tri seje. Občni zbor je devolil, da se podpišeta iz podružničnega premoženja dva kamna za čebelariki dom. Podružnica šteje 18 članov. V odbor so bili izvoljeni: Predsednik Peterlin Feliks, podpredsednik in tajnik Intihar Alojz, blagajničarka Pavlina Žmuc, odbornika Zakrajšek Janez in grof Auersperg. Delegat za društveni občni zbor Goederer Josip, namestnik Jaklič Franc.

Redni občni zbor čebelarke podružnice v Selcih nad Škofjo Loko se je vršil 11. decembra l. l. Pri volitvi odbora so bili izvoljeni Franc Lotrič za predsednika in blagajnika, Franc Šmid za tajnika, v odbor Franc Rant, Alojzij Lotrič, Pogačnik Tomaž.

Čebelarica podružnica Marenberg je imela dne 8. decembra l. l. redni občni zbor. Udeležba je bila pičla. Izvolil se je novi odbor in

sicer Ivan Bonač za načelnika, Ivan Ročič za namestnika, Franc Podgoršek za tajnika in blagajnika, Franc Nachberger in Josip Olop za odbornika. Delegat Anton Canjko, postajenačelnik v Vuhredu. Namestnik Andrej Blimon, železnikar v Vuhredu. Napredno delo v čebelarstvu je radi nacijskih razmer, katere ločijo slovenske in nemške čebelarje jako otežkočeno in to tembolj, ker žal tudi veliko število slovenskih čebelarjev še nima pravega smisla za društveno delo.

Čebelarica podružnica v Kranju je imela svoj redni občni zbor dne 6. januarja t. l. Udeležilo se ga je 22 članov. Izvoljeni so bili sledeči gg.: Lovro Konjedič predsednikom, Jernej Ručigaj, blagajnik, Železnikar Josip, tajnik, odbornika: Japelj Fran, Ivan Gorjanc, delegat Jernej Ručigaj. Kamnov za čebelariki dom se je kupilo pet.

Občni zbor čebelarke podružnice v Dillskem se je vršil 26. decembra l. l. V odbor so bili izvoljeni: Jemc Andrej, predsednik, Lenček Fran, tajnik, odbornikom gg.: Igličar Valentin, Šimenc Josip, Dražar Franc, Godec Franc, Upelj Valentin, delegat Lenček Fr., namestnik Igličar Valentin. Članov šteje podružnica 21.

Občni zbor čebelarke podružnice v Račni je bil 18. decembra l. l. V odbor so bili izvoljeni: Anton Žitnik, predsednik, Adamič Anton, namestnik, Jože Kastelic, tajnik in blagajnik, Jožef Novak in Jožef Vidic, odbornika. Sklene se, da si podružnica nabavi točilo. Kupili so se tudi 4 kamni za čebelariki dom. Podružnica šteje 10 članov.

Čebelarica podružnica za poljansko dolino je imela dne 18. decembra l. l. pri Anžolevcu v Srednji vasi redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Podružnica je priredila 29. maja pri čebelnjaku g. Slavka Grošeljo lepo uspelo predavanje o A.-Ž. panju. Izvoljen je bil sledeči odbor: F. Gostič, predsednik in tajnik, Fran Lukman, blagajnik, Slavko Grošelj, Ignacij Čadež, A. Pintar, odborniki. Kupili so se 4 kamni za čebelariki dom. Kamni so na prodaj pri podružničnem predsedniku. Sezite po njih!

Čebelarica podružnica v Polhovem Gradcu je imela redni občni zbor 18. decembra l. l. Najprvo se predsednik spominja 7. oktobra umrlega člana Franca Zdešarja iz Babne gore. Bil je prvi izmed domačinov, ki je pričel čebelariti v velikih panjih. Ko se je ustanovila podružnica, je bil tajnik podružnice. Čeprav je več let bolehal, je vendar vedno želel napredovati v čebelarstvu. Naj v miru počiva! Nato predsednik poroča o čebelarstvu v pre-

teklem letu. Ravno lanska suša je pokazala, da se s kranjiči ne doseže dosti, pač pa v A.-Ž. panjih, ako ima čebelar izdelano satovje. Posebno mladim čebelarjem toplo priporočam, naj se oprimejo modernega čebelarstva. Podružnica šteje 19 članov. V odbor so bili izvoljeni: Fran Golmajer, predsednik, Maks Jovan, namestnik, Terezija Zdešar, tajnica, Anton Baloh, blagajnik, Fran Kucler, odbornik.

Čebelarska podružnica v Vodica nad Ljubljano je imela redni občni zbor 27. decembra l. l. Članov šteje podružnica 17. V minulem letu je priredila podružnica eno predavanje. V odbor so bili izvoljeni: predsednik in blagajnik Franc Zihnerl, podpredsednik Fran Jereb, tajnik Valentin Jakel, odborniki: Gašper Šmid, Jakob Vehovec, Andrej Rosulni. Pri slučajnostih se je od vseh navzočih podarjalo, naj bi jemali čebele v pašo le čebelarji, ki so včlanjeni v podružnici. Za čebelarski dom se je nabralo za dva kamna. V vodiški in komenski fari je precejšnje število čebelarjev in prijateljev čebelarstva, ki se pa žalibog ne zavedajo svoje dolžnosti, kajti podružnica bi lahko namesto 17, imela 50 članov.

Občni zbor čebelarske podružnice v Metliki je bil 18. decembra l. l. Gospod predsednik Konrad Barle je pozdravil došle čebelarje, ter nato predaval o krmljenju s sladkorjem. Tajnik Kobal je poročal o delovanju podružnice v preteklem letu, katera je imela 36 članov. Podružnični člani so si nabavili lansko leto 59 A.-Ž. in eksportnih panjev. 8. decembra je sklicala podružnica sestanek čebelarjev v Semiču za tamošnji okraj, katerega sta se udeležila tajnik Kobal in blagajnik Weiss, kjer je kot predsednikov namestnik poročal čebelarjem o delovanju podružnice, dalje predaval o kranjičih ter o naprednem čebelarstvu sploh. Pri volitvi odbora je bil ponovno izvoljen predsednikom g. Konrad Barle, ki pa je izvolitev odklonil, nakar je bil izvoljen za predsednika g. Kobal. Tajnikom je bil izvoljen Franc Weiss, odborniki Ferdo Habjan, Slavko Božič, Jakob Ogulin. Predsednik Kobal predlaga, da se odstopivšega predsednika g. K. Barleta po § 4. točka d društvenih pravil imenuje častnim članom podružnice v zahvalo za njegov trud in delovanje za povzdigo slovenskega čebelarstva; predvsem navaja, da je gospod Barle ustanovitelj podružnice in vzgojitelj mnogih naprednih čebelarjev, katerim je bil vsekdar s svetom in pomočjo radevolje na uslugo. Z odobravanjem sprejeto! Meseca marca t. l. se vrši poldnevni pouk o izdelovanju satnic, panjev, prevešanju itd. za čebelarje semiške okolice, bodisi v Se-

niču ali na Štrekljencu. Čebelarji bodo o dnevu prireditve pravočasno obveščeni.

Čebelarska podružnica v Škofji Loki je imela dne 18. decembra l. l. svoj redni letni občni zbor. Izvoljen je bil stari odbor.

Vso dvajsetpetletno dobo so nepretrgoma društveni člani sledeči gg.:

Barle Konrad, nadučitelj, Metlika.
Čadež Ignacij, posestnik, Srednjavas, Poljane.
Gomilšek Franc, župnik, sv. Benedikt v Slovenskih goricah.
Herle Anton, Solčava.
Hlebčar Janez, Trboje, Smlednik.
Humek Alojzij, Raka pri Krškem.
Humek Martin, višji sadjarski nadzornik, Ljubljana.
Jamar Anton, Priblavas, Sinčavas, Koroško.
Jurančič Ivan, Andrenci, sv. Andraž v Slovenskih goricah.
Jurher Alojzij, čebelar, Griže pri Celju.
Kalan Andrej, stolni prošt, Ljubljana.
Košir Jožef, Podjelše, Kamnik.
Lakmayer Franc, župnik, Predvor, Tupaliče.
Lapajne Anton, Grim, Novomesto.
Likar Hinko, Blanca pri Sevnici.
Martinc Janez, Rudnik, Ljubljana.
Medija Janez, Stare Fuzine, Boh. Bistrica.
Meglen Janez, Potiskavec, Vič, Dobropolje.
Mrak Matija, dekan, Stara Loka, Škofja Loka.
Mercina Ignac, Zg. Kašelj, Devica Marija v Polju.
Pangerc Janez, Tacen, Št. Vid nad Ljubljano.
Pavlin Peter, Trnovo, Ljubljana.
Rojina Frančišek, nadučit. Šmartno pri Kranju.
Ručigaj Franc, Dobeno, Mengeš.
Ručigaj Jernej, Kranj.
Slanič Marko, Črna pri Pliberku.
Sodja Anton, Blejska Dobrava, Jesenice.
Štampfel Jože, Cirkovci, Pražgersko, sedaj v Ameriki.
Stele Franc, Kamnik.
Šemerl Janez, nadučitelj, Lesce.
Štupar Fran, podpredsednik Kmetijske družbe, Vegova ulica, Ljubljana.
Tavčar Ivan, dr., odvetnik, Ljubljana.
Virijent Jakob, Olševk, Kamnik.
Virk Jožef, Srednji Gameljni, Št. Vid nad Ljubljano.
Završnik Karol, nadučitelj, Duplje, Gorenjsko.
Žagar Janez, Rudnik, Ljubljana.
Žnideršič Anton, Ilirska Bistrica.

Občni zbor čebelarske podružnice v Guštanju je bil na novega leta dan in sicer tokrat v Kotljah pri Lužniku. Članov šteje podružnica 16. V odbor so bili izvoljeni: za predsednika Gorenjšek Lojze iz Brdinja, za podpredsednika Metarnik Ivan iz Pod-

gorja, za tajnika Močnik Peter s Tolstege vrha, za blagajnika Sokol Adolf, naduč. v Kotljah, za odbornika Pratkanar Jurij in Kožej Franc oba iz Podkrajja.

Redni občni zbor čebelarke podružnice v Zagorju ob Savi je bil dne 8 decembra m. l. Navzočih 38 članov. V odbor so bili izvoljeni gg.: A. l. Asi č, Loke, predsednik; Iv. Lovrač, Podlipovce, podpredsednik; Lojze Kolenc, Zagorje, tajnik in blagajnik; odborniki: Jos. Turk, Zagorje, Ivan Drnovšek, Aržiše, Jan. Zupan, Brezje, Jak. Kovač, Tirne, Ivan Forte, Kotredž, Iv. Grabnar, Kanderše; preglednika računov gg.: Matevž Zaletel in Ivan Čebular. Delegat za občni zbor L. Kolenc. Podružnica šteje 46 članov. Za društveni dom se je nabralo 316 K.

Izredni občni zbor čebelarke podružnice za Ljubljano in okolico bo dne 12. marca t. l. ob pol 11. uri predpoldne v bralni dvorani »Jugoslovanske tiskarne«, III. nadstropje. Na dnevnem redu je sklepanje o pravilniku glede uporabe dire in posvetovanje glede skupnega čebelnjaka pod Krimm. Zaradi važnosti obeh točk je udeležba obvezna.

Občni zbor čebelarke podružnice za Ljubljano in okolico je bil dne 26. decembra 1921 ob navzočnosti 18 članov. Iz poročila posameznih funkcionarjev posnemamo, da so bile v poslovnem letu 3 odboroze seje in 1 javno predavanje. Tudi blagajniško stanje je zadovoljivo. Članov je podružnica imela 93. — Na predlog g. Humeka odobri naknadno občni zbor nabavo dire za prepeljavanje čebel. — Nadalje sklene občni zbor na predlog istega gospoda, da se naprosi osrednje čebelarstvo za subvencijo ali brezobrestno posojilo za kritje stroškov za čebelarski voz. — Tudi se sklene, da naj se vrši v letu 1922 vsak mesec po en čebelarski shod s predavanjem, istotako tudi vsak mesec po ena odborova seja. — Pri volitvi novega odbora so bili izvoljeni sledeči gospodje: predsednikom: Ivan Elsner, podpredsednikom: Julij Slapšak, tajnikom: Fran Prezelj, blagajnikom: Fr. Petrovc, odbornikom: Fran Lunder, Vladimir Arko, Ivo Verbič, Stanko Vrhovec in Vinko Metlikovič.

Društvena knjižnica ima 41 zvezkov od teh samo 37 z razno čebelarstvo vsebino. Na zadnjem rednem občnem zboru se je na predg. Jos. Kajfeža razpravljalo o knjižnici in se sklenilo, naprositi vse člane, da v to svrhu darujejo knjige, ki bi jih lahko pogrešali.

Zato se obračamo do vseh članov z vljudno prošnjo, da blagovolijo darovati razne čebelarke strokovne knjige društveni knjižnici.

Manjkajo nam tudi nekateri letniki »Sloven. Čebelarja«. Za izpopolnitev bi po-

trebovali: od letnika 1898 10 izvodov, od 1899 9, od 1900 9, 1901 10, 1902 9, 1903 10, 1904 7, 1906 9, 1907 12, 1908 12, 1909 11, 1910 11, 1911 10, 1913 10, 1914 10, 1917 7, 1918 11, 1919 10 izvodov.

Čebelarje, ki bi lahko pogrešali te letnike prosimo, da jih darujejo, oz. ponudijo društvu v nakup, ali pa v zameno za letnike 1905, 1912, 1921, katerih imamo dovolj v zalogi.

Imena darovalcev bomo objavili v listu.

Odbor.

Čebelarski shodi na Štajerskem in v Prekmurju. Oglase za poučne shode oziroma za predavanja se naj blagovolijo vposlati podpisnemu najmanj dva meseca pred vršitvijo, da se morejo pravočasno predložiti pokrajinski upravi v odobrenje in šele potem se objavijo v »Slov. Čebelarju«. Vse to uredi podpisani sam, objavo v navadnih časnikih in pri cerkvah pa naj preskrbijo sklicatelji eventualno načelniki podružnic. Naj se približno naznani tudi čas, vsaj mesec, kdaj se naj shod vrši. Prvi pomladni shodi, n. pr. v aprilu, naj se naznanijo takoj, da ne bo čas prekratek. — Iv. Jurančič, pot. učit., pošta Sv. Andraž v Sl. g.

Tajniške vesti. Današnja jubilejna številka obsega štiri tiskovne pole in velja torej za štiri mesece. Naslednja številka izide v prvi polovici majnika. Nekateri podružnice nam kljub dvakratnemu pozivu niso poslale imenikov. Prosimo, da to takoj store, ker drugače člani ne bodo dobili lista in jih tudi pri razdelitvi sladkorja ne bomo upoštevali. Naslovi naj bodo natančni in čitljivi. Podružnice, ki nam še niso javile delegatov za občni zbor, prosimo, da to store. — 1. številke imamo še dovolj na razpolago, vendar opozarjamo podružnice na to, da se bo naslednja številka tiskala samo v toliko izvodih, kolikor bo članov. Zato hitite z nabiranjem novih članov.

Denarja tajništvo osebno podobenim pogojem ne sprejema, ampak ga pošljite po položnici. Prosi se tudi, da se ne pošilja denarja v pisnih.

Glede predavanj se bo željam podružnic ustreglo. — Podružnice »Zveze Celje« naj se tozadevno obračajo direktno na g. Jurančiča.

Potom »Saveza« smo prosili za 3 vagonce cenejšega sladkorja pomlad. Najbrže pa ne bo nič in se nikdo naj ne zanaša na to.

Čebelarska podružnica za Celje in okolico je imela dne 20. novembra ob 4. uri popoldan v gostilni Krušič na Savi svoj redni občni zbor, ki je bil v primeri s prejšnjimi leti izredno dobro obiskan. Iz poročila tajnika smo izvedeli, da ima podružnica v tekočem letu

63 članov, iz poročila blagajnika pa, da ima 385 K prebitka.

Odbor se je sestavil sledeče: Josip Kosi predsednik in tajnik, Miloš Levstik podpredsednik, Anton Mirnik blagajnik, Matko Zgajnar, Martin Perc in Slavko Rajh odborniki. Rudolf Volavšek in Anton Močan pa preglednika računov. Med slučajnostmi je gosp. Levstik predlagal, da naj bi se prihodnje leto nameravani sadjarski razstavi priklopila tudi čebelarstva razstava v Celju, ako se ne bode vršila v Ljubljani. O stvari se bode o svojem času razpravljalo. Nato se je razvila prijetna zabava, pri kateri smo se posvetili tudi čebelarstvu literaturi zabeljeni s čebelarstvo latinščino in zaokroženi z narodno

pesmijo. Tako smo preživeli zopet enkrat nekaj prav prijetnih čebelarskih uric, kljub letošnji grozanski mizeriji. Prej ko smo se razšli, pa smo dognali, da bo prihodnje čebelarsko leto izredno dobro. Torej vendar enkrat! — Tajnik.

Vsem podružnicam bi svetovali, da skličejo tekom aprila meseca izredni občni zbor v svrhu proslave društvene 25letnice. S tem bi se pridobilo mnogo novih članov, nabralo še kaj kamnov za »Društveni dom« in sploh poživila ideja organizacije in solidarnosti. Na vsak način bi se pa moralo to izvršiti, še preden izide majeva številka »Slov. Čebelarja«, torej do konca aprila in poročati do 7. maja t. l.

Sredstva proti mravljam: Karbolinej, kantan, petrolej, kreolin; en del boraksa in dva dela sladkorja v prah stolčeno se potrosi, kjer se pojavljajo mravlje.

Preizkušnja satnic oziroma voska. Najpreprostejši način preizkušnje voskove pristnosti je sledeči: Košček satnice ali voska se dene v bencin. Pristen vosek se v bencinu raztopi ter razpade v drobne luskinice v nekaterih urah; pomešan oziroma nepristen vosek pa razpade le deloma ali ostane celo neizpremenjen. — Na drug način se še preizkuša s špiritom: V steklenico s špiritom se dene košček pristnega voska. Na to se priliva tako dolgo vode, da vosek ne plava na površju, niti se ne potopi na dno, temveč plava precej v sredini, t. j. ta mešanica ima z voskom enako težo. V tej tekočini lahko preizkušamo sumljivi vosek, ki navadno plava na površju, ako je nepristen. — Jurančič.

Darovi:

Za »Čebelarstvo dom« so do 10. febr. 1922 vplačali sledeči gg. in podružnice: Ivan Jurančič, čeb. učitelj v Andrencih p. Sv. Andraž za kamne št. 481, 482, 483 in 488 100 Din; Evžen Antauer, učitelj v Tišini, p. Slatina Radenci 75 Din; Ivan Lukman, učitelj v Šoštanju za 7 kamnov 175 Din; Okrajni zastop laški po

g. Mihi Hrastnik, Brstnik—Laško za kamne št. 321, 322, 323 75 Din; Čeb. podr. v Metliki za kamne št. 731—740 250 Din; Čeb. podružnica Gorje pri Bledu za g. Jak. Jan in Kmetijsko društvo po 50 Din, za gg. Jožef Sodja, Štefan Ranzingar, Vinko Rožič, Šimen Černe, Jakob Kocijančič in Jakob Poldo po 25 Din, skupaj 250 Din; Čeb. podružnica Zg. Drav. polje: Fran Pišek, Janez Pintar, Janez Rudolf vsi iz Orehove vasi in Ludevít Pintar iz Maribora po 25 Din, skupaj 100 Din; Alojzij Kastrevc, zobotehnik v Beogradu 75 Din; Mestni magistrat v Ljubljani 250 Din; Anton Grobelnik, posestnik, Bršlin—Novo mesto 25 Din; Fran Žužek s Kopanja, Ant. Adamič ml. iz Prapreč, Jožef Kostelic iz Predol in Anton Žitnik iz Račnega po 25 Din, skupaj 100 Din; Čebel. podružnica Rob 50 Din, J. Goedere 50 Din, Al. Intihar 25 Din, Franc Jaklič 25 Din; Fel. Peterlin 25 Din, skupaj 175 Din; Ivan Hronček, prokurist, Ljubljana, 100 Din; Jak. Babnik, poštni poduradnik iz Zg. Šiške 75 Din; Adolf Arko, ravnatelj Ljubljana 50 Din; Čebelarstva podružnica v Vodica 50 Din; Čebel. podružnica v Velikih Laščah 125 Din; Čebelarstva podružnica Vič, in sicer: Stanko Velkovrh, uradnik tob. tovarne, Albin Bergant, višji stražnik, Vič št. 256, Jos. Kravanja, vlakovodja, Pot v Rožno dolino št. 43, Anton

Kušar, posestnik, Glince št. 9, Feliks Papst, ključavničarski pomočnik, Glince št. 102 in Alojzij Pogačar, posestnik Glince št. 173 po 25 Din, Jože Mrak, čebelar, Vič 100 Din, torej vsa podružnica 250 Din; Čebelarska podružnica za Poljansko dolino, in sicer Ign. Čadež iz Srednje vasi 100 Din; Florijan Gostič iz Poljan nad Skofjo Loko 25 Din; Čebel. podružnica v Kamniku 100 Din; Čebel. podružnica v Dolskem 50 Din; Čebel. podružnica Zg. drav. polje v Orehovi vasi 125 Din; Čeb. podružnica v Polhovem gradu 75 Din; Adalbert Salzer, trgovec v Letušu, p. Rečica ob Paki 25 Din; Čebel. podružnica št. Ilj, p. Mislinje, 25 Din; Fran Smole, posestnik in ključavničar, Spod. Šiška 50 Din; Čebel. podružnica v Marenbergu 150 Din; Emil Ecker, Ljubljana 250 Din; Čeb. podružnica Sv. Trojica v Sl. goricah 50 Din; Čebel. podružnica Dobrava pri Ljubljani 25 Din; Fran Ajdič, Skorno št. 2, p. Rečica ob Paki 25 Din. — Dosedaj se je nabralo 7765 Din.

Luka in Jaka. Luka: Jaka, ali veš, kdo je naj srečnejši človek na svetu?

Jaka: Kako naj jaz to vem? Saj vendar ne poznam ljudi celega sveta. Kdor ima največ denarja, je najbolj srečen.

Luka: Slabo si jo pogodil, dragi Jakec!

Jaka: No, pa povej ti Luka!

Luka: Najsrečnejši človek na svetu je čebelar.

Jaka: Kako to?

Luka: Navadni zemljani imajo medene tedne le malo časa, čebelar pa jih ima do smrti.

Jaka: Ta pa je res dobra. Sedaj pa se hočeva najinih muh še tem bolj poprijeti, da bodo najini tedni res medeni.

prečiščen vosek. V nasprotnem slučaju bomo primorani odračunati primerne odstotke za kalež, oziroma sprejem odkloniti. Ceno za izdelovanje bomo določili pozneje, ko bo delo v tiru. Računali bomo le režijo brez kakega pribitka.

Listnica uredništva. Bera za jubilejno številko »Sloven. Čebelarja« je bila tako obilna, da smo morali veliko gradiva odložiti za poznejše številke, kljub temu, da se je pričujoči zvezek izdal na štirih tiskovnih polah, namesto na treh, kakor je bilo izpčetka določeno. Vse gg. sotrudnike, ki v tej številki torej niso prišli na vrsto, vljudno prosimo, da to oprostite in potrpe do prihodnjic. Sčasoma pride vse na vrsto. Saj jubilejno leto traja do konca tega leta. Prav zaradi tega smo morali skrčiti tudi mnogoštevilna in obsežna poročila iz podružnic. Ko bi hoteli pribiti samo ta poročila, doslovno, bi napolnili z njimi lahko dve številki.

Listnica upravnništva: G. Podobnik, Prosek: Denar prejeli. — Jubilejno številko »Čebelarja« smo poslali samo tistim članom, ki so za tekoče leto plačali članarino. Vse podružnice in člane prosimo, da nam takoj javijo, če kdo lista ni prejel. — Nekateri podružnice pošiljajo denar za »Dom« skupno s članarino, na društvenih položnicah. V svrhu lažjega poslovanja jih prosimo, da pošiljajo denar po položnicah za »Čebelarski dom«, katere dobijo pri g. prof. Josipu Verbiču.

Vsaka pošiljatev denarja naj se točno označi, da vemo ali je poslani znesek članarina, ali za sladkor ali za blagovni oddelek.

* * *

Prve številke se je razposlalo 2243 izvodov, in sicer 2022 izvodov članom društva. — Imenike nam je poslalo 90 podružnic, od teh 5 novih. Od 13 podružnic ni nobenega glasu in sicer so to sledeče: Bled, Boh. Bistrica, Brezovica pri Ljubljani, Fara pri Kostelu, Kočevje, Trebnje, Št. Vid pri Stični, Sv. Andraž v Slov. Goricah, Sv. Benedikt v Slov. Goricah, Ljubno pri Celju, Murska Sobota, Sv. Vid niže Ptuj, Vitanje. — List se pošilja samo tistim članom, ki so list plačali, ne pa samo naročili.

Satnice. Vsem društvenim članom javljamo, da bomo še ta mesec začeli izdelovati z najnovejšimi društvenimi stroji satnice (umetno satje). Čebelarji, ki potrebujejo satnice, naj brez odloga pošljejo ali prineso vosek v Ljubljano v Jugoslovansko knjigarno. Skušali bomo po možnosti promet tako urediti, da bomo sproti zamenjavali satnice za vosek. Opozarjamo pa, da bomo sprejemali edino le prvovrsten popolnoma

Cenik čebelarskega orodja in potrebščin,

ki jih ima v zalogi blagovni oddelek Čebelarskega društva za Slovenijo v Ljubljani,
Jugoslovanska knjigarna, Pred škofijo (poleg stolne cerkve).

Tek. št.	P r e d m e t	Cena	
		Din	p
1	A.-Ž. panj na 10 okvirov najnovejšega sestava: kompleten z vsemi pritliklinami	200	—
	Isti na 9 okvirov	195	—
2	Deska za pritrdjevanje satnic	6	—
3	Euskol. Sredstvo za pomirjenje čebel in razkuženje panja. (Gori dolgo in je po- rabno brez kadilnika.) Cena za zavitek z 9 kosčki	2	—
4	Garnitura za vdelavo satnic (dvojni topilnik za vosek, cevka za lepljenje)	18	—
5	Kadilniki I. vrste	40	—
	Isti II. "	30	—
	Isti III. "	25	—
6	Kapa, čebelarska, navadna brez tkanine	12	—
	Ista boljša s tkanino	25	—
7	Kolesce za vtiranje žice I. vrste	12	—
	Isti II. "	8	—
8	Zaklopna kozica za odlaganje obljudenih satnikov	20	—
9	Matičnice (kletke) I. vrste	4	—
	Ista II. "	2	50
	Ista III. "	2	—
	Ista z oddelkom za hrano za razpošiljanje po pošti	4	—
10	Žična mreža za okenca (pocinkana) à m ²	45	—
11	Nož za izpodrezavanje satja	10	—
12	Nož za odkrivanje satja	6	—
13	Odvijač za vijake	2	—
14	Okvirčki. Garnitura za zbijanje okvirčkov. (Korito za žaganje remeljcev)	—	—
15	Pipa čebelarska s cevko	12	—
	Ista brez cevke	15	—
16	Pitalnik za A.-Ž. panj	18	—
17	Posode za med, pločevinaste à 5 kg	15	—
	Iste " " " " à 10 kg	28	—
18	Ravnalec (priprava za uravnavanje satnikov v A.-Ž. panju)	8	—
19	Rešetka matična prirezana za A.-Ž. panj pr. m ²	120	—
20	Satnice 39 × 23 cm à kg	—	—
21	Sipalnik lesen za A.-Ž. panje na 9 in 10 satnikov	18	—
22	Sito za čiščenje medu, leseno	15	—
23	Spone za rokave I. vrste par	4	—
	Iste II. " " par	3	—
24	Stiskalnica za satnice 25 × 40 cm	475	—
25	Stojalo in posoda za odkrivanje satja	40	—
26	Strgulja za snaženje A.-Ž. panjev	10	—
27	Šablona jeklena in zabijač (priprava za pritrdjevanje kvačic)	14	—
28	Ščetica za ometanje čebel	6	—
29	Šilo za vrtnanje luknjic	2	—
30	Točilo za med, pločevinasto za 3 okvire 27 × 41 cm, nemški fabrikat	800	—
	Isto za 4 okvire, domač izdelek	650	—
31	Vilice za odkrivanje satja	15	—
32	Zapahi za žrela: a) kovinski (Heidenreichov sestav) b) leseni (Trinkov sestav)	2 1	50 50
33	Žica za pritrdjevanje satnic, 1 dkgr	—	50
34	Kovinska garnitura za A.-Ž. panj: a) 6 palic 40 × 8 mm (nepocinkano železo) b) 2 nosilca za matično rešetko c) 2 tečaja za vratica à Din 1'50 d) 4 tečaji za bradi à Din —'75 e) 2 mreži za okenca à m ² f) 4 zapahi za okenca p. Strgar à Din 1'— g) 2 zaporici za zaklopnico à Din —'25 h) kvačice iz železne žice, kilogram i) 1 kljukica za vratica, večja j) vsi potrebni vijaki k) kos matične rešetke 33 × 25	7 5 3 3 45 4 — 11 — — 12	— — — — — — 50 — 75 80 —

Gospodarska zveza v Ljubljani

**prodaja specerijsko
in kolonijalno blago, umetna
gnojila in krmila, sir, surovo maslo in
kondenzirano mleko ter preskrbuje vsako-
vrstne poljedelske in sadjarske stroje.**

**Velika zaloga
pristnih domačih
vin po zmernih
cenah.**